

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Bu birleşim iki oturum yapan Genel Kurulda :

M. Vefik Kitapçigil, Fenni İslimyeli ve 11 arkadaşının, İçtüzük görüşmelerinin usulüne ve Genel Kurulun her gün 10.00 - 13.00; 14.30 - 19.00 saatleri arasında çalışarak İçtüzük görüşmelerini tamamlaması hakkındaki önergesi ittifakla kabul edildi.

Hidayet Uğur ve dokuz arkadaşının, İçtüzük telifini hazırlayan İçtüzük Geçici Komisyonuna takdir ve teşekkürlerinin iletilmesine dair önergesi, Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

İçtüzük Teklifi ve İçtüzük Geçici Komisyonu Raporunun tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanarak maddelere geçilmesi kabul olundu, 1, 3 - 7, 9 - 14 ncü maddeleri kabul edildi, 2, 8, 15 nci maddeleri komisyona iade edildi.

17.11.1981 Salı günü saat 10.00'da toplanmak üzere Birleşime saat 19.12'de son verildi.

Başkan
Sadi IRMAK
Kâtip Üye
Kamer GENÇ

Kâtip Üye
İmren AYKUT
Kâtip Üye
Evliya PARLAK

II. — GELEN KAĞITLAR

Tasarılar

1. — Ankara Üniversitesi 1976 Mali Yılı Kesinhesap Kanun Tasarısı. (1/65)
2. — Çukurova Üniversitesi 1977 Yılı Kesinhesap Kanun Tasarısı. (1/66)
3. — Selçuk Üniversitesi 1979 Mali Yılı Kesinhesap Kanun Tasarısı. (1/67)

4. — Kayseri Üniversitesi 1979 Mali Yılı Kesinhesap Kanun Tasarısı. (1/68)
5. — Ege Üniversitesi 1979 Mali Yılı Kesinhesap Kanun Tasarısı. (1/69)
6. — Urfa İli Viranşehir İlçesinin Ceylanpınar Bucagında Ceylanpınar adıyla, İzmir İli Menemen İlçesi Aliğa Bucagında Aliğa adıyla Yeniden İki İlçe kurulması Hakkında Kanun Tasarısı. (1/70)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 10.00

BAŞKAN : Başkanvekili M. Vefik KİTAPÇIGİL

KÂTİP ÜYELER : Kamer GENÇ, Mehmet PAMAK

BAŞKAN — Saygıdeğer üyeler, 7 nci Birleşimi açıyorum. Çoğunluğumuz vardır, görüşmelere geçiyoruz.

III. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Mehmet Aydar'ın, İçtüzüğün daha mükemmel bir biçimde hazırlanması için İçtüzük Geçici Komisyonunun, maddelerle ilgili önergelere karşı yumuşak bir tutum içinde olmasına dair gündem dışı demeci.

MEHMET AYDAR — Sayın Başkan, gündem dışı söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

MEHMET AYDAR — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin değerli üyeleri;

Genel Kurulumuzun dün yaptığı verimli çalışmalar bendeniz üzerinde olumlu izlenimler bırakmış olmakla beraber, bu arada önemli telakki ettiğim bir konuya gündem dışı söz alarak değinmek istedim.

Konu şudur : Danışma Meclisi tarihi bir görev ifa etmektedir. Kendisine kanunlarla, kararlarla görev tevdi edilmiştir. Her üye arkadaşımın bu bilinç içerisinde, Danışma Meclisinin öncelikle kendi İçtüzüğü'nün hazırlanması aşamasında ve daha sonraki Genel Kurul ve Tüzük Komisyonu da dahil olmak üzere, tüm komisyonlarda aynı düşüncenin hâkim olmasını temenni ederken, en önemli telakki ettiğim noktaya temas ediyorum.

Sayın Komisyon, Genel Kurulun kendilerine tevdi ettiği bir görevi ifa etmektedirler. Danışma Meclis geçmişte kalmış siyasi partiler gibi çalışan bir Meclis değildir. Böyle bir vasfının olması, Komisyonun da, o meclislerde görev ifa eden komisyonlar gibi olmadığı bilincinde olmak lazım gelir.

Kısaca, Komisyonun tavrı gerek kendilerine

yöneltilmiş ve gerekse maddeler için tertip edilmiş önergelere karşı katı bir yönelim içerisinde olduğu, tarafımdan ve zannediyorum ki, sayın üyeler tarafından da izlenmiştir.

Burada iktidar ve muhalefet diye kanatlar mevcut değildir. Bütün üyeler, bütün üye arkadaşlarım tek amaca yönelmiştir ve aynı amaç içerisinde Sayın Komisyonun da yer alması kesindir.

Bu itibarla, ortaya getirilmiş, konulmuş görüşlere karşı daha yumuşak, daha anlayışlı, daha yapıcı ve Tüzüğün daha mükemmel bir biçimde ortaya çıkması hususunda Sayın Komisyonun takındığı tavrı, çünkü Birleşimi yöneten Sayın Başkanımızın ifade buyurdıkları yumuşaklık içerisinde lütfetmelerini arz ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

IV — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Danışma Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve İçtüzük Geçici Komisyonu Raporu. (Danışma Meclisi 2/2) (Sıra Sayısı : 1) (1)

BAŞKAN — Efendim, gündeme geçiyoruz.

Dünkü görüşmelerimizde 16 ncı maddeye kadar İçtüzük maddelerini görüşmüş ve oylamıştık.

Şimdi 16 ncı maddeyi okutuyorum.

Başkanvekillerinin Görevleri.

MADDE 16. — Başkanvekillerinin görevi, Başkanın yerine Genel Kurul görüşmelerini yönetmek ve yönettiği oturumlarla ilgili tutanak dergisi ile tutanak özetinin düzenlenmesini gözetmektir.

Başkanvekillerinin hangi birleşim veya oturumları yöneteceklerine Başkan karar verir.

BAŞKAN — Bu madde hakkında bir değişiklik önergesi vardır, okutuyorum.

Danışma Meclisi Başkanlığına.

Danışma Meclisi İçtüzük teklifinin 16 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine ilişkin teklifimiz ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarla arz ederiz.

16 ncı maddeye ek fıkra teklifi :

«Başkanvekilleri, Başkanın özüllü olduğu veya

bulunmadığı veya yetki verdiği hallerde onun hukuki yetkilerini kullanmaktır.»

Fenni İslimyeli

Mehmet Pamak

Kamer Genç

Bekir Tünay

Tandoğan Tokgöz

Yıldırım Avcı

Teoman Özalp

Ahmet Senvar Doğu

İmren Aykut

Şerafettin Yarkin

Muzaffer Ender

BAŞKAN — Bu önerge hakkında görüşmek isteyen? Yok. Komisyonumuzun bu konudaki görüşü?

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, önerge ile teklif edilen husus, aslında zaten vekâlet müessesesinin bünyesinde mevcuttur. Mahaza, arkadaşlarımız bunun daha sarıh bir şekilde ifadesini uygun görüyorlarsa, biz de Komisyon olarak katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Değişiklik önergesini..

AKİF ERGİNAY — Efendim bir noktayı belirtir miyim?..

BAŞKAN — Buyurunuz.

AKİF ERGİNAY — Teklifteki «Hukuki» kelimesi zannediyorum ki fazla. «Yetki» tabiri zaten hepsini ifade eder zannediyorum. Hukuki kelimesi varsa, başka anlamda, yetkisi olmayacak manası gibi bir şey çıkabilir. Onun için «Hukuki» kelimesi, eğer teklif sahipleri kabul ederlerse, oradan çıkarılmasını uygun buluyorum.

BAŞKAN — Komisyonumuzun bu konudaki görüşleri?..

(1) 1 sıra sayılı basmayazı 16.11.1981 tarihli 6 ncı Birleşim tutanağına ekli.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ
İSMAİL ARAR — Efendim, bu konuda önerge Genel Kurulca dikkate alınır ise, tahmin ediyorum ki, zaten redaksiyonu için Komisyonumuza lütfedeceksiniz. O zaman üzerinde görüşür, nihai metne son şeklini veririz.

BAŞKAN — Bu hususun dikkate alınması üzerine önergeyi oyunza sunuyorum; kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Maddeyi Komisyona veriyoruz.

TÜRE TUNÇBAY — Sayın Başkan, söz istemek sanırım biraz güç oluyor ya da dikkate alınmıyor, oylamadan önce söz istemiştım.

BAŞKAN — Efendim dikkate alınmıyor değil de, özür dilerim göremedim. Oylanmış bulundu özür dilerim.

LÜTFULLAH TOSYALI — Komisyona geri verildiğine göre görüş varsa, söz alınmasında bence bir sakınca yoktur.

BAŞKAN — Evet.

Madde 17'yi okutuyorum.

Kâtip Üyelerin Görevleri.

MADDE 17. — Kâtip Üyelerin görevleri şunlardır :

1. Tutanakların tutulmasını denetlemek,
2. Tutanak özetlerini yazmak,
3. Genel Kurulda evrak okumak,
4. Yoklama yapmak,
5. Oyları saymak,
6. Seçimlerin düzen içinde geçmesini denetlemek,
7. Söz sırasını kaydetmek.

BAŞKAN — Önerge yoktur. Bu maddeyi oyunza sunuyorum : Kabul edenler. Etmeyenler. Kabul edilmiştir.

Madde 18'i okutuyorum.

İdareci Üyelerin Görevleri.

MADDE 18. — İdareci Üyelerin görevleri şunlardır.

1. Danışma Meclisinin idari ve mali işleri ile kolluk işlerini Danışma Meclisi Başkanının talimatına uygun olarak yürütmekte, Başkana yardımcı olmak;

2. Özel törenleri idare etmek;

3. Danışma Meclisi bütçesine ilişkin tekliflerini Başkana sunmak.

İdareci Üyeler; sükûn ve düzenin korunması, görüşmelerin açıklık ve serbestliğinin sağlanması ve gereken hallerde kolluk kuvvetlerinin kullanılmasında Başkanlığın yürütme aracıdır. Görev ve yetkilerini ortak sorumluluk içinde kullanırlar. Tatil ve ara vermede Başkanca tespit edilen sıraya göre Ankara'da otururlar.

BAŞKAN — Bu madde ile ilgili üç önerge var. Tenisip ederseniz üçünü birden okutuyorum. Bilahare görüşeceğiz efendim.

Danışma Meclisi Başkanlığına

Madde 18'e aşağıda içeriği verilen 4 ncü bendin eklenmesi saygılarımla arz ederiz.

«4 — Danışma Meclisi Üyelerinin çalışmalarının verimli olması yönünde her türlü önlemin alınmasında, bunun için gerekli olacak idari kadroların Meclis Üyelerine ve komisyonlarına en yararlı olacak biçimde teşkilatlandırılmasının, görevlendirilmesinin ve çalıştırılmasının sağlanmasında Başkana yardımcı olmak.»

Ahmet Samsunlu

Atalay Peköz

Mazhar Haznedar

Hilmi Sabuncu

Salih İnal

Paşa Sarıoğlu

Asım İğneciler

Beşir Hamitoğulları

Osman Yavuz

Ahmet Sarp

Danışma Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan İçtüzük Tasarısının 18 ncü maddesine dördüncü fıkra olarak «Genel ve özel giriş kartlarını hazırlamak ve dağıtmak» cümlesinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Güven

Mahmut Nedim Bilgiç

Zeki Yıldırım

Fahri Öztürk

Mehmet Akdemir

Rifat Bayazıt

Fikri Devrimsel

Samî Daçe

Paşa Sarıoğlu

Şener Akyol

Fevzi Uyguner

Yüce Başkanlığa

İçtüzük Teklifinin 18 ncü maddesinin son fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fıkra üç : İdareci üyeler, sükûn ve düzenin korunması, görüşmelerin açıklık ve serbestliğinin sağlanması ve gereken hallerde kolluk kuvvetlerinin kullanılmasında Başkanlığa yardımcı olurlar. Görev ve yetkilerini, ortak sorumluluk içinde kullanırlar. Tatil ve ara vermede Başkanca tespit edilen sıraya göre Ankara'da otururlar.

Gerekçe : Metindeki (araç-vasıta) eşya için kullanılan bir tabir olduğundan değiştirilmesine dilimiz bakımından zaruret görülmüştür.

Abdullah Pulat Gözübüyük

Özer Gürbüz	İbrahim Göktepe
Teoman Özalp	Halil Akaydın
Zeki Özkaya	
Feridun Güray	Doğan Gürbüz
E. Zekai Ökte	Yıldırım Avcı
İ. Doğan Gürbüz	Recep Meriç

BAŞKAN — Önergeler üzerinde söz almak isteyen arkadaşlarımız var mı?.. Yok.

Sayın Komisyon?..

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Efendim, üç ayrı önergeden Sayın Samsunlu'nun önergesi, eğer yanılmıyorsam, dün yine kendileri tarafından verilen ve Genel Kurulca kabul edilen bir önergeyle Başkanlığın, Başkanın görevleri arasında yer aldı. Binaenaleyh o önerge Yüksek Heyetinizin kabulüne mazhar olduğuna göre, burada tekrarında bir fayda görmüyoruz, ama yanılmış olabilirim, o önerge ile bu önerge arasında bir fark varsa, o zaman bu önerge Yüksek Heyetinizce dikkate alınır ise, lütfen önergeyle birlikte maddeyi Komisyonumuza verin. Önergenin ışığı altında tedvin ederiz, Fakat yanıldığımı sanmıyorum; aynı mahiyette bir önerge vererek Başkanın görevleri içine şimdi idareci üyeler için teklif ettikleri hususu teklif ettiler ve bu önerge kabul edildi.

İdareci üyelerin genel ve özel giriş kartlarını dağıtması hususu; Geçici 60 numaralı Kararın, Danışma Meclisi idareci üyelerinin görevleriyle ilgili olarak saydığı vazifeler arasında yer almıyor. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi binasının genel korunması Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğince, bu genel kompleks içinde Danışma Meclisine ayrılan yerlerin güvenliği ise Danışma Meclisi Başkanlığınca yürütülüyor. Biz şu anda idareci üyelerin giriş kartlarını dağıtmasının bazı sakıncaları olabileceğini mülâhaza ettik. Hiç değilse, Danışma Meclisince, Danışma Meclisine gelecek ziyaretçilerle ilgili olarak bir yönetmelik çıkarılıncaya kadar, bu yetkinin idareci üyelerde olması fikri galip geldi. Bu nedenle böyle bir fıkra konulmadı.

Üçüncü önergede «araç» kelimesine dokunularak, bunun değiştirilmesi isteniyor. Bu kelime, eski İçtüzüklerde «vasıtasıdır» şeklinde geçtiği için bazı arka-

daşlarımız Komisyonunda bunun Türkçeleştirilmesini teklif ettiler. Bu teklifler arasında «organ» kelimesinin kullanılması vardı. «Organ» kelimesinde de diğer bazı arkadaşlar itiraz etti. «Organ» bir tek şahsın yetkilerini göstermez, bir kuruluşu ifade eden kelimedir», dendi. Neticede «araç» kelimesi girdi. Hiç bir ısrarımız yoktur üzerinde. Yüksek Heyetiniz neye karar verirse, o şekilde redakte ederiz, önerge aynen de kabul edilebilir. Maruzatım budur.

BAŞKAN — Efendim, buyurun Sayın Samsunlu.

AHMET SAMSUNLU — Sayın Acar, verdiği bu bilgiyle; Başkanın görevlerini burada izah etti. Teklifimizi geri alıyorum efendim.

BAŞKAN — Peki Sayın Samsunlu. Siz buyurun Sayın Güven.

TURHAN GÜVEN — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin değerli üyeleri;

Önergemizde İdare Amirlerinin veya İdareci Üyelerin genel ve özel giriş kartlarını hazırlamak ve dağıtmak görevinin verilmesini arz ve teklif etmiştik.

Komisyonun Sayın Sözcüsü bazı konularda şimdilik ihtilat yaratacağını, ileride ziyaretçilere ilişkin bir yönetmeliğin çıktığında bu konunun halledilebileceğini söylediler. Bizim de endişemiz buradan doğmakta. İleride yönetmelikte bu konu İdare Amirlerine verilirse, içtüzükte olmayan bir görev yönetmelikle nasıl İdare Amirlerine devredilecek? Endişemiz budur, şimdiden İçtüzüğe böyle bir madde konulursa, ileride yönetmelik hazırlandığında, ziyaretçi kişilerin girişine ve buradaki durumlarına ilişkin yönetmelik hazırlandığında, İdareci Üyelerin de bu görevi burada bulunduğu, için rahatlıkla hareket etme imkânları sağlanacaktır.

Bu nedenle, bu maddeye böyle bir fıkra eklenmesini uygun gördük. Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN — Başka söz isteyen arkadaşımız?.. Buyurun efendim.

SERDA KURTOĞLU — Efendim, maddede: «İdareci üyeler; sükûn ve düzenin korunması, görüşmelerin açıklık ve serbestliğinin sağlanmasını ve gereken hallerde kolluk kuvvetlerinin kullanılmasında.» ibaresi kullanıldığına göre, ziyaretçi yönetmeliğini kapsayacak salâhiyet bu fıkroda Komisyon tarafından konmuştur, maddenin tadiline gerek yoktur tahmin ediyorum.

BAŞKAN — Evet efendim.

Buyurun efendim.

LÜTFULLAH TOSYALI — Üçüncü satırda «yürütmekte» den sonra bir virgül var, onun kalkması gerekiyor, orada virgüle gerek yok, yanlışlık olacak sanırım.

BAŞKAN — Evet. Efendim, Bu giriş kartlarıyla ilgili eklenmenin gereği olmadığı üzerinde bir görüş belirtildi, bunu oylarınıza sunayım veyahut dikkate alınmak üzere Komisyona havalesini, hem «araç», kelimesiyle ilgili değişiklik teklifinin, hem giriş kartlarıyla ilgili teklifin Komisyonca tetkik edilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Maddeyi önermelerle birlikte Komisyona veriyoruz.

Usul hakkında bir önerge var, müsaade ederse-
niz onu okutuyorum:

Danışma Meclisi Başkanlığına

Uygulanan görüşme yöntemi, maddeler hakkında üyelerin kişisel görüş bildirme imkânlarını ortadan kaldırmış bulunmaktadır. Maddeler hakkında değişiklik önergesi verilebilmesi için 10 imza gerekli bulunmaktadır. Ancak, maddeler üzerinde üyelerin görüş bildirme hakkı ortadan kalkmıştır. Bunun için her madde önce görüşmeye açılmalı, söz alan üye olmazsa oylamaya geçilmeli, söz alan üye sayısı çok olursa konuşmalar 5 dakika ile sınırlandırılmalıdır. Üyelerin kişisel görüş bildirmesinden sonra değişiklik önergesi varsa oylanmalıdır. Bu değişiklik önergesi üzerinde 5 dakikayı geçmeyecek lehte ve aleyhte konuşmalar yapılabilir.

Saygılarımızla.

Mustafa Aysan ve arkadaşları.

BAŞKAN — Efendim, daha evvel bir karar almıştık; değişiklik önergesi verilmeyen maddelerin oylanmak suretiyle kabul edilmesi, değişiklik önergesi verilenler üzerinde de görüşme yapılması, kabul edilmişti. Şüphesiz Yüce Meclis daha evvel aldığı bir kararı değiştirebilir, ama bunda yarar olup olmadığını, önergeyi veren arkadaşlarımıza arzu ederlerse söz verelim, açıklasınlar. Oyunuza sunmak suretiyle değiştirilmesi gerekiyorsa değiştiririz, eski kararımız ve hile hareket edilmesi gerekiyor, o şekilde devam ederiz müzakerelere.

Önerge sahibi arkadaşlarımızdan söz almak isteyen?..

Buyurun.

MUSTAFA A. AYSAN — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Daha önceki 10 imza ile teklif verme usulünü değiştirmek istemiyoruz. Önergenin anlamı, üyele-

rin kişisel görüş bildirmelerine daha fazla imkân vermek içindir. Bu, dünkü toplantıda beni rahatsız eden bir mesele olmuştur. Değişiklik önergesi olmayan maddelerde, bir defa madde görüşmeye sunulmamıştır. Değişiklik önergesi bulunan maddelerde, ancak önergenin lehinde, aleyhinde konuşmalara izin verilmiştir. Ben sanıyorum ki, sayın üyeler arasında değişiklik önergesi vermeden görüşmeye ve maddelere önemli katkılarda bulunacak görüş sahibi olanlar vardır, oraya daha fazla bir imkân vermek lazımdır.

Onun için, usulün bir parçası olarak, önce maddenin genel görüşmeye açılması lazım geldiği görüşündeyiz. Hakkında önerge olsun ya da olmasın, bir değerli üyenin saygıdeğer bir görüşü varsa burada ifade edilsin, o ifadeler sırasında değişiklik önergesi gelirse, değişiklik önergesi ayrıca müzakereye sunulsun. Yoksa 10 imzalı önerge verilmesi usulüne itiraz ettiğimiz yoktur efendim. Sadece onun uygulanmasında üyeye daha fazla maddeler hakkında söz verilmesini isteyen bir önerge vardır.

Arz ederim.

BAŞKAN — Evet. Başka bir görüş?.. Buyurun Hanımefendi.

TÜRE TUNÇBAY — Efendim, önergede imzam olmamasına rağmen, önergenin lehinde konuşmak istiyorum izin verirseniz?

BAŞKAN — Buyurun efendim.

Efendim, rica edeyim, söz alan arkadaşlarımız ad ve soyadlarını ve temsil ettikleri ili ifade ederek konuşmaya başlasınlar, zabıt bakımından ve diğer arkadaşlarımızın, konuşmaları takip eden arkadaşlarımızın öğrenmeleri, bilmeleri, tanınmaları bakımından gerekli oluyor.

Buyurun efendim.

TÜRE TUNÇBAY — Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın arkadaşlarım;

Önergede, belirttiğim gibi, ismim olmamasına karşın, bu önergenin lehinde konuşmak istiyorum:

Burada pek çok değişik mesleklerden gelmiş olan arkadaşlarımız var. Ben, biraz önce belirttiğim gibi, bir hekimim, ben hiç bir zaman bir tüzük hazırlamadım; fakat bir tüzükte okurken onun ne anlam getireceğini düşünerek, dinleyerek izlemek istiyorum. Onun için, daha baştan bir önerge verilmemiş olabilir bir konu için, ama konu konuşulurken aydınlanır ve birçok arkadaşlarımızın aklına gelmeyen bazı konular da bu tüzüğün içine katılabilir.

Bir örnek vermek istiyorum; demin 16 ncı madde geçerken söz istemiştım, çünkü bir katkıda bulunmak istemiştım. Önerge vermemiştim tabii; ancak görülmeyeceği için katkıda bulunamadım; fakat hâlâ 15 ve 16 ncı maddede bazı eksik olduğuna inanan bir kişiyim, özellikle hekim olarak katkıda bulunmak istemiştım. Teşekkür ederim. Sayın arkadaşımızın verdiği bu önergeye candan katılıyorum ve bunun kabul edilmesini de diliyorum.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kâzım Öztürk.

KÂZIM ÖZTÜRK — Sayın Başkan, değerli üyeler;

Dün ittifakla karara bağlanan bir usul önergemiz vardır. Sayın Başkanlığın, üyelerimizin şikâyetçi olduğu bir konunun şu olduğu kanısına vardım. Önerge bulunan maddeler üzerinde önce önergeler okunmadan, «Bu madde üzerinde önerge vardır, görüşme açıyorum.» diyerek, maddenin önce müzakeresini, sonra da önergelerin işleme konması gerekirken dünden beri yaptığımız işlem sadece önergeyi okutup, komisyonun düşüncesini almak ve de önerge sahiplerinin fikirlerini dinlemekten ibaret kalmaktadır. Bunun böyle tatbiki ile ayrıca dün ittifakla aldığımız ve de üzerinde önerge bulunmayan maddelerin görüşmesiz oya sunulması biçimindeki karar görüşmelere büyük kolaylık getirmiştir, bundan inhi-raf etmek için belirli bir sebep yoktur.

Ayrıca bir hususu da arz edeceğim. Çok sempatik olmayan bu arzımı müsamaha ile karşılamanızı istirham ediyorum. O da, her defasında bir usul kararını yeni bir usul görüşmesiyle değiştirmeye gidersek, korkarım ki, Tüzüğün görüşmelerini belirli sürede bitirme olanağımız bertaraf edilir.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

MAHMUT AKKILIÇ — Sayın Başkan; Sayın Öztürk, Komisyon adına mı konuştular? Bunu öğrenmek istedim.

KÂZIM ÖZTÜRK — Kişisel, efendim.

MAHMUT AKKILIÇ — O zaman ben de söz rica edebilir miyim?

BAŞKAN — Buyurun.

MAHMUT AKKILIÇ — Sabahleyin bir arkadaşımız, Komisyonun dünkü tutumu hakkında konuşma yaparak, Tüzüğümüzün daha olgun, sorunlarımızı daha uygun cevaplar verebilecek bir düzeye getirebilmesi için ılımlı olmasını temenni etmişlerdi. Biraz sonra Sayın Arar'ın, bazı önergeler hakkında verdik-

leri cevaplar, cidden, beni ve hatta birçok arkadaşı da memnun etmişti. Her ne kadar Sayın Öztürk, Komisyon adına konuşmadılarsa da, burada, önerge verilmemiş olmasına rağmen, hiç şüphesiz, üyelerin o madde hakkında görüşlerini belirtmesi bir önergenin oluşmasını sağlar.

Bu bakımdan Sayın Başkan, arkadaşlarımızın verdiği önerge yerindedir. Lütfen, gerekirse geç vaktlere kadar çalışır, biz bu Tüzüğü çıkarırız, ama mutlaka en iyi bir şekilde çıkarmamız gerekir.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Aleyhte, Sayın Gözübüyük, buyurun.

ABDULLAH PULAT GÖZÜBÜYÜK — Muhterem arkadaşlar;

Çok iyi takdir buyurursunuz ki, Devletin her faaliyet sahasında yerleşmiş usuller, kurallar ve nizam- lar vardır. Bütün dünyanın, özellikle, medeniyet bakımından ileri derecedeki Batı âlemindeki yasama meclislerinde uygulanan usul ve esas şudur:

Herhangi bir taslak, tasarı veya teklif meclise sunulduğunda önceden üyelerin bunu incelemesi, gerekiyorsa, bir teklif önergesi hazırlaması usul, kural ve esas olduğundan, görüşmeler sırasında bunun aksine çalışmaların hazırlık bakımından zaman kaybına ve faaliyetin de aksamasına yol açması tabii olacağından kabul edilmektedir ve esasen mantıki olan da budur.

Bütün muhterem arkadaşlarımız her bakımdan ve her noktadan elbette değerli fikirlerini açıklayacaklardır. Değerli arkadaşlarımızın görüşlerine herhangi bir engel, herhangi bir sınır niyetiyle maruzatta bulunmuyorum; böyle bir şey hayalimizden geçmez. Böyle bir şey asla söz konusu değildir, ama yerleşmiş usuller çerçevesinde hareket etmezsek, o zaman, Meclisimizin manevi şahsiyeti zedelenmiş olur.

Bu itibarla, verilmiş bir karar gereğince, vелеv, böyle bir karar olmasa bile tasarılar okunur. Eğer bir değişiklik teklifi varsa üzerinde tartışılır. Değişiklik teklifi yoksa, burada o maddenin üzerinde konuşmanın hiçbir faydası yoktur ve ayrıca zaman kaybına da yol açar.

Değişiklik teklifleri konusunda Yüksek Heyetiniz mensupları Muhterem Üyelerimizin bildiği gibi leh- te, aleyhte görüşmelere hiçbir mani yoktur.

Onun için, gerek verilmiş olan karar ve gerekse dünya ölçüsündeki yasama meclisleri tatbikatı bakımından başka bir usulün benimsenmesi doğru olmaz; bu hususta, Yüksek Takdirlerinize keyfiyeti arz ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Efendim, bu, yaptığımız bir usul müzakeresidir. Usul müzakeresinde iki lehte, iki aleyhte konuşma yapabiliyoruz. Kararımızla bu İçtüzüğün henüz kabul edilmemiş maddelerine göre müzakereye devam ettiğimize göre Sayın Üyelerden tekrar, lehte ve hakkında söz isteyenlere söz veremeyeceğim. Usul hakkındaki sarıh hüküm bu. Özür dilerim.

(Konu aydınlanmıştır, oylarınıza sunacağım. Karar, Yüce Meclisindir.

TURGUT TAN — Sayın Başkan; Sayın Aysan ve arkadaşları tarafından verilen önergenin lehinde Sayın Tunçbay ve Akkılıç konuşmuşlardır. Aleyhinde ise sadece Sayın Gözübüyük konuştu.

BAŞKAN — Kazım Öztürk Bey de görüştüler; iki lehte, iki aleyhte görüşme oldu.

TURGUT TAN — Komisyon adına görüştüler.

BAŞKAN — Hayır, şahsı adına görüştüklerini ifade ettiler.

Bu, yeni teklifi oyunuza sunacağım...

HAMZA EROĞLU — Sayın Başkan; müsaade buyursanız, bu yeni teklif yeni bir karar alınmasını gerekli kılmıyor. Aslında şu hazırlanan Tüzük tasarısına da uygundur. Komisyonun ileriye sürmüş olduğu görüş, Tüzük tasarısına aykırıdır. Ben, söz bunun için almak istedim. Mevzuattaki durumu açıklığa çıkartmak istedim.

Sadece maruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Efendim, Yüce Meclis, dün bir karar aldı. Bu karar ile değişiklik önergesi verilmeyen maddelerin okunarak oya sunulması kararlaştırıldı. Bu, Yüksek Heyetinizin bir kararıdır, ama Yüksek Heyetiniz bu kararı değiştirmek istiyor, elbette bütün yetki heyetindir; değiştirmek isterseniz bunu oyunuza sunarız, kabul edildiği takdirde değiştiririz. Reddedilirse gene eski kararınız veçhiyle hareket ederiz.

O itibarla, yeni önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler...

(Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. (Alkışlar)

19 ncü maddeye geçiyoruz, okutuyorum.

İKİNCİ BÖLÜM

(Komisyonlar

Komisyonların Adları, Üye Sayıları ve Görev Süreleri

MADDE 19. — Danışma Meclisinin komisyonları şunlardır :

1. Anayasa Komisyonu,
2. Bütçe - Plan Komisyonu,
3. Adalet Komisyonu,

4. Güvenlik ve Dışişleri Komisyonu (Milli Savunma, İçişleri ve Dışişleri),

5. Milli Eğitim Komisyonu (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor),

6. Mali İşler Komisyonu (Maliye, Gümrük ve Tekel),

7. İktisadi İşler Komisyonu (Ticaret, Sanayi ve Teknoloji, Enerji ve Tabii Kaynaklar),

8. Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu (Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik),

9. Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskan, Turizm ve Tanıtma Komisyonu,

10. Tarım ve Orman, Köy İşleri ve Kooperatifler Komisyonu,

11. Danışma Meclisi Hesaplarını İnceleme ve Sayıştay Komisyonu.

Anayasa Komisyonu onbeş üyeden, Bütçe - Plan Komisyonu yirmi üyeden kurulur. Diğer komisyonların her birinin üye sayısı Başkanlık Divanının teklifi üzerine Genel Kurulca işaret oyuyla kararlaştırılır.

Başkanlık Divanı üyeleri, komisyonlarda, Bütçe - Plan Komisyonu üyeleri de başka komisyonlarda üye olamazlar.

Komisyonlar, yasama yılı başında 1 yıl için seçilirler ve görev süreleri yenileri seçilinceye kadar devam eder.

BAŞKAN — Efendim, demin Sayın Öztürk'ün haklı olarak verdikleri açıklama ışığında evvela okunan bu maddenin üzerinde söz isteyen arkadaşımız varsa, onlara söz vereceğim, bilahara bu madde ile ilgili değişiklik önergelerini okutacağım.

Bu madde ile ilgili söz isteyen arkadaşımız?..

CEMİL ÇAKMAKLI — Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Çakmaklı.

CEMİL ÇAKMAKLI — Sayın Başkan, değerli üyeler;

Biliyoruz ki üzerinde en çok durulacak, en çok görüşülecek maddelerden birisi de budur; hatta madde olarak değil, bölüm olarak komisyonlar bölümü pek çok değerli görüşe konu edilecektir.

Daha önce kulliste izlediğimiz kadarıyla bu konuda sanıyorum pek çok önerge dolaşmıştır, bu önergeleri burada hep birlikte göreceğiz.

Benim sahibi olduğum önergeye ilişkin de konuşmama izin verirseniz, şu kısa açıklamanın üzerine önergemini bina etmek istiyorum:

Komisyonlar geleneksel bir yaklaşımla icranın örgütlenmesi esasına göre isim bulmuş, öyle tasnif

edilmiş ve hatta bu tasnifte iki ayrı, hem metin içinde, hem sonra bir düzeltişle karşımıza geldiğine göre, farklı değişik görüşler daha komisyon çalışmaları esnasında ortaya çıkmış.

Diyoruz ki, Türkiye'de icranın örgütlenmesi bugün bile yeni çalışmalara konu edilmişken, bu Meclis bu çalışmaları belki beklemeden belli gündemde bulunan konuları mutlaka komisyonların başlıklarına koymalı, kapsamına alınmasını ve aidiyetlerini tespiti kolaylaştırılmalıdır.

Türkiye'nin gündeminde bulunan kalkınma, ihracat, konut ve saire gibi pek çok sorunu, flaş sorunu elbette ki, belli örgütlenme konularının içine sokmak mümkündür. Ancak, bunları özellikleri itibarıyla, öncelikleri itibarıyla vurgulayarak komisyonları tespit etmek, bu Meclisin çalışmalarında yardımcı bir öge, yardımcı bir unsur olabilir. Bunu dünyanın pek çok ülkesinde görürsünüz, icra örgütlenmelerini hızla izlerler; aile bakanlığı, konut bakanlığı, istihdam bakanlığı, deniz aşırı ülkeler kalkınma bakanlığı gibi pek çok bakanlık hızla örgütlenir ve parlamentodaki komisyonlarda yerlerini bulur. Bizim icra örgütlenmemizin yavaşlığı, flaş konuları, gündemdeki konuları, acil sorunları ele almamızı ve komisyon başkanlıklarıyla bunları örgütlememize engel olmamalıdır.

Özetle, bu komisyonların isimlerinin tespitinde burada karşımıza çıkan, kendi mantığı içinde ele alırsak, geleneksel örgütlenme içinde ele aldığımızda, 8 nci maddedeki, Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu, (Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik) parantezi içinde ifade edilen komisyonun, teşekkülü tarzı itibarıyla çalışmasının anlamlı olamayacağı kanısını taşıyorum. Çünkü, sağlık konularıyla, çalışma ve sosyal güvenlik konularını bir arada mütalaa etmek oldukça güç, bu komisyonun teşkil tarzında bir sayın tip otoritesiyle, bir sendikacıyı yan yana getireceğiz ve aynı konuyu oylayarak müzakere etmelerini onlardan bekleyeceğiz. Her halde sağlıklı bir örgütlenme yolu değil.

Benim bu konudaki önerim özellikle şu: Sağlık İşleri Komisyonunu ayırarak, ayrı bir komisyon biçiminde örgütleyerek, (ki, bu Kurucu Meclisin diğer kanadı olan Millî Güvenlik Konseyinin komisyon örgütlenmesine de uygundur, orada da ayrı bir komisyon biçimindedir bu.) diğer komisyonu, Çalışma, Sosyal Güvenlik ve Yurt Dışı İşçi Sorunları Komisyonu olarak dikkatlerinize sunmak istiyorum. Bu konu özellikle yeni getirdiğim yurt dışı işçi so-

runları konusu pek çok bakanlığın içinde ilgi bulan, dolayısıyla bu konuya ait gelen bir teklifin esas komisyonun tespiti hayli güç olacak bir konudur. Bunu belli komisyonlar arası dolaşmadan kurtaracak ve esas komisyona Çalışma ve Sosyal Güvenlik Komisyonunu içine alacak bir belirleme biçiminde önerdim, önerimin maddi ve manevi gerekçesi aslında kuvvetlidir, o konulara girmek istemiyorum: Türkiye'ye her yıl üç milyar dolar getiren ve pek çok sorunları olan insanların meselelerinin de bir komisyon başlığı içinde ele alınması maddi bazına ve manevi sorumluluğuna dayanıyordu.

Bunun yanında, çevre, imar iskan, bayındırlık, ulaştırma, imar iskan konusuna bir çevre lafının eklenmesini anlamlı buldum. Ayrıca tarım, orman konusunun yanına, Türkiye'nin gündemindeki çok önemli bir konunun, hayvancılık konusunun eklenmesini uygun buldum. Benim önerimin, geleneksel yaklaşımı muhafaza ederek, içerdigi değişiklikler şunlardır.

Ayrıca, bu maddenin düzenlenmesinde başka hatalar tespit edilebiliyor. Anayasa Komisyonu ayrı bir maddede, 47 nci maddede düzenlendiği halde, burada Anayasa Komisyonunun lafı, adı geçmektedir, sağlıklı bir madde tanzim biçimi değildir. Anayasa komisyonu ayrı düzenlenmiştir ve burada adının geçmesi, adeta «Komisyonlar yasama yılı başında bir yıl için seçilirler ve görev süreleri yeniden seçilinceye kadar devam eder» maddesiyle de Anayasa komisyonunun da bu hükme tabi olduğu gibi bir anlayışı getirmektedir.

Diğer öneri şu: Anayasa komisyonuna ilişkin ibarenin çıkarılarak, maddenin sonuna, «Anayasa komisyonu hakkında 47 nci madde hükümleri saklıdır» gibi bir ifadeyle maddenin düzenlenmesini arz ediyorum,

Teşekkür ederim efendim. (Alkışlar.)

ŞERAFETTİN YARKIN — Sayın Başkan usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKIAN — Buyurun.

ŞERAFETTİN YARKIN — Sayın Başkan, Sayın üyeler;

Biraz evvel aldığımız karara aykırı bir konuşma yapılmıştır. Biraz önce aldığımız karar, bir madde hakkında önerge yoksa evvela o maddenin müzakereye açılması, sonra önergelerin oylanması, konuşulması, müzakere edilmesidir. 19 ncu madde hakkında sayısız önerge vardır, bizim de önergelerimiz vardır. Dolayısıyla 19 ncu madde hakkında önerge

verenler önceden kalkıp burada önergelerin gerekçelerini izah edenlerse aldığımız karara aykırı bir şey olur.

Kararın amacı şuydu : Önerge verme imkânını bulamamış olan sayın üyelerin burada müzakereye açılan maddeler hakkında fikirlerini beyan etmeleri ve Genel Kurula bu konuda bu fikirler dolayısıyla belki de Komisyonun benimseyeceği bazı fikirlerin ortaya atılmasına imkân verilmesiydi.

Bu itibarla, bu alınan karara uygun olarak bundan sonraki konuşmaların önerge sahipleri tarafından değil, önergeyi verme imkânı bu madde ile ilgili olarak bulamamış olan arkadaşların fikirlerini beyan etmeleri şeklinde olmasını diliyoruz. Alınan karar bu istikâmettedir.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim sayın Yarkin. Sayın Erginay, buyurunuz.

AKİF ERGİNAY — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım;

19 ncu madde üzerindeki konuşmam Bütçe ve Plan Komisyonuyla Maliye Komisyonunun birleştirilmesi noktasında toplanacaktır.

Herşeyden önce Yüce Meclisimizin içinde bulunan arkadaşlarımızın ihtisas, uzmanlık konularında maalesef demeyeyim; fakat maliye ve bütçe sahasındaki uğraşıda bulunanlar pek az, 15 - 20'yi zor buluyor. Bu itibarla, iki ayrı komisyon kurulduğu takdirde gerekli 30 - 35 maliyeci, vergici üyenin bulunması imkânı az.

Bu şekli ifadeden sonra bu işin asıl bünyevi bir mahiyetine temas etmek istiyorum.

Gerçekten bildiğiniz gibi bütçe bir bütündür. Devletin gelir ve giderlerinin karşılaştırıldığı bir belgedir. Bütçe aynı zamanda ekonomik sahada da etkili bir vesikadır, bir belgedir. Bu itibarla, planlamanın da burada nazara alınmasında büyük lisabet vardır.

(Bütçe Komisyonu bugünkü şekliyle de maliye, yani vergi sahaslarını bu anlamda içine almazsa tek taraflı kalır, tek el halinde çalışabilir. Meşhur tabiriyle «diyalog» kurulamaz. Bu itibarla, vergi sahasını da Bütçe ve Plan Komisyonu içine alıp esas giderleri tespit ederken gelirler bakımından da değerlendirme yapmak o komisyonun görevi içerisinde olmak gerekir. Bundan evvelki, yani 1973 Tüzüğünde de zaten ayrı bir maliye komisyonu olmadığını gördüm. Ama başka tüzüklerde var mı, iyi bilmiyorum. Eski den fazla da vergi kanunu çıkmadığı için belki maliye komisyonuna da pek lüzum kalmamıştır yahut

Bütçe ve Plan Komisyonu içerisinde onu göstermekle yetinmişlerdir.

Memleketimizin içinde bulunduğu şartlar bakımından Bütçe ve Plan Komisyonuna büyük görevler düşecektir. Tüm halinde ekonomiyi ancak maliyeyle dengelediğimiz taktirde başarılı olabiliriz.

Günümüzde binbir mesele vardır diyorum. Mesele en önemli bir konu, banka - banker maratonudur bugün. Daha dün bankalarımız aylık faizi % 25'e çıkardılar. Belki bir - iki ay sonra haftalık faize düşeceğiz. Bu gibi meseleler devletin ekonomik politikası bakımından çok dikkate değer. Dolayısıyla Bütçe ve Plan Komisyonu bunların da üzerinde devletin yapacağı etki bakımından duracaktır, vergi bakımından da duracaktır. Binaenaleyh, mali kanunlar hususunda bu iki komisyonun bir araya getirilmesinde büyük yararlılık vardır derim, zaruret vardır diyorum. Öte yandan bu maliye komisyonu eğer arz ve teklif ettiğim şekilde Bütçe ve Plan Komisyonuna ki, ismini «Bütçe - Plan ve Maliye Komisyonu» şeklinde koyabiliriz, teklifimizde de aynı şekil vardır. Bundan boşalan, yani Maliye Komisyonunun kaldırılmasıyla yerine Türkiye'mizde personel rejimini, kamu yönetimini düzenleyecek bir komisyonun kurulmasında fayda buluyorum, başka bir önergeye de bu anlamda imza koymuş bulunuyorum.

Bu itibarla, bir memlekette ayrı ayrı komisyonların bünyesi itibariyle aynı mahiyette olan bir işi görüşmeleri bazen tezatlara da yer verebilir. Gelir ve gider dengesini sağlamak bakımından Bütçe ve Plan Komisyonunun maliye işlerine de yer vermesi gerekir.

Denebilir ki, bu komisyonun görevi çok ağırdır. Hayır. Evvelce iki ay yahut 8 haftada bütçenin görüşülmesi hakkında hüküm vardı Anayasamızda. Halbuki şimdi 40 güne indiriliyor, 2485 sayılı Kanunun gereği zaten bu Tüzüğe de intikâl etmiş.

Bu itibarla, bunun dışında bu komisyonun vazifeleri pek yok. O halde, zaman zaman gelecek olan, ki bize verilen ayrı gündemde katma değer vergisi vardır ve vergi sistemimizin temelinde büyük bir önem taşır bir reform mahiyetinde olacaktır. Onun üzerinde de asıl demin bahsettiğim miktarı az uzmanların bir arada çalışması, Bütçe Komisyonu üyeleri dahil, bu şekilde birleştirilmesi suretiyle buna da bir açıklık getirmiş oluruz, bir hedef vermiş oluruz, daha sağlam, daha emin ve daha iyi bir sonuçlar almak imkânı doğar,

BAŞKAN — Sayın Erginay, beş dakikayı geçiyoruz.

AKİF ERGİNAY — Böylece sözümü de tamamliyorum.

Bu iki komisyonun birleştirilmesi, Maliye Komisyonunun kaldırılarak diğer komisyona bağlanmasını arz ve teklif ediyoruz. Kaldı ki, böyle bir teklifimiz de bulunmaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Efendim, bundan sonra söz alacak sayın üyeler değişiklik önermelerinde imzaları olmayan arkadaşlar olacaklardır. Bunu yüksek ıttılama arz ederim. Çünkü, önermeler görüşülürken esasen bu önermeleri veren arkadaşlar söz olacaklardır. Bu itibarla, demin kabul ettiğiniz takdirde bilhassa hem beş dakikayı geçmemesi hususu, hem de bu önermelerde imzaları bulunmayan arkadaşların olması konusunu zaten oylamıştınız. O itibarla, söz alan arkadaşlarımıza şimdi devam...

A. ASİM İGNECİLER — Sayın Başkan, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

A. ASİM İGNECİLER — Görüyorum ki, zatlınızın orada bu maddeyle ilgili bir hayli önerge vardır.

BAŞKAN — Var, evet.

A. ASİM İGNECİLER — Olaki bazı sayın üyelerimiz o önergelere muttali olurlarsa konuşmalarından vazgeçebilirler. Bu da işleri kısaltır.

Bunu arz etmek istedim efendim.

BAŞKAN — Efendim, karar daima Yüksek Heyetin. Demin verilen önergeyi kabul ettiniz. Burada önerge verilmiş olsa dahi, daha önceden söz almak isteyen arkadaşlara beş dakikayı geçmemek üzere söz verilmesi kabul edilmişti. Buna istinaden söz veriyordum. Eğer tekrar oyunuzda ssunırım, önermelerin okunması ve bundan sonraki söz alan arkadaşlarımızın daha sonra, önermelerden sonra söz almaları konusunu kararlaştırırsanız buna göre hareket ederiz.

Bu açıklamam üzerine söz almak isteyen?..

MAHMUT AKKILIÇ — Sayın Başkan,...

BAŞKAN — Efendim, buyurun, usul hakkında.

MAHMUT AKKILIÇ — Önergede imzam var; ancak o önergedeki imzayı gerektiren hususun dışında genel anlamda bu komisyonlar maddesi hakkında görüşlerimi arz etmek istiyorum. Lütfederse-

niz, genel anlamda «Neden bu komisyonları kuruyoruz» şeklinde bazı görüşlerim var.

BAŞKAN — Müsaade buyurursanız önermeleri okuduktan sonra esasen geniş bir görüşme açacağız, o sırada söz vereyim.

Sayın Bayer söz almak istiyor. Buyurun Sayın Zekai Bayer.

MUHSİN ZEKAİ BAYER — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Efendim, ben prensip konusunda görüşmek istiyorum.

Komisyonların teşekkülü ile ilgili madde dört noktadan mühimdir :

Birincisi; sayın Danışma Meclisi üyelerinin adetleri kısıtlıdır, konular çok geniştir, bakanlık adedi ve kuruluşlar çok geniştir. Bu bakımdan, prensip itibarı ile birinci olarak, bir komisyona en az kaç üye seçilebileceği konusunun bir genel müzakerede belli olması lazımdır. Bu bakımdan, bu belli olursa, komisyon adetleri konusundaki görüşmelerimiz daha emin yollara girer.

İkinci konu ise; bir üyenin en az kaç komisyona girebileceği konusunun yine genel görüşmede belli olması lazım. Benim kanaatim; bir üyenin üç komisyona kadar girmesine imkan sağlanması lazımdır.

Üçüncü konu ise; özel komisyonların kurulup kurulmayacağı konusunun görüşülmesi lazımdır. Mesela, Toprak Reformu Kanunu gündemimizdedir. Bu, bir komisyonda görüşülecek bir konu değildir, bir özel ihtisas komisyonuna ihtiyaç gösteren konudur. Bu konunun da Genel Kurulumuzca prensibe bağlanmış olması lazımdır.

Dördüncü konu ise; TRT, DPT, TÜBİTAK — Atom Enerji Komisyonu, Devlet İstatistik Enstitüsü, Diyanet İşleri, Tapu - Kadastro, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Devlet Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Çevre Müsteşarlığı, Basın - Yayın Genel Müdürlüğü, Personel Dairesi gibi Devlet kuruluşları, Komisyonun hazırladığı «Komisyonların görevleri» içinde belirlenmemektedir. Müzakerede, bu kuruluşların da hangi komisyonlarda görev alacağını belirtmesi lazımdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Hamitoğulları, buyurun.

BEŞİR HAMİTOĞULLARI — Muhterem Başkan, Kurucu Meclisin seçkin üyeleri;

Huzurunuzda, küçük bir değinme yapmak ihtiyacını duyarak çıkmış bulunuyorum. Bildiğiniz gibi, komisyonların oluşturulması, bunların yapacakları çalışmaların içeriğini de ister istemez kesin bir tarz-

da belirleyen bir yaklaşım sergilemektedir. Bu nedenle değinmek gereğini duyduğum iki konu bize önerilen belgede yanılmıyorsa yerli yerinde görülmemektedir.

Bunlardan 19'ncu maddenin 9 ncu bendinde Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskânla birlikte Turizm ve Tanıtma Komisyonudur. Dikkat buyuracağınız gibi, turizm ve tanıtmanın buradan daha çok, daha uygun bir yörüngede yer alması zorunludur.

Yine aynı tarzda 19'ncu maddenin 7 nci bendinde yer alan ticaret de öyle. Ticaretin ayrıca, turizmle olan bağlantısı Türkiye'nin içinde bulunduğu kalkınma sürecinde göz önüne alınacak olursa, bu iki konunun bağımsız bir komisyon halinde oluşturulmasında bir zorunluluk bulunmaktadır. Ne için? Kısaca arz edeyim. Bugün memleketimizin kalkınmasında kısa vadede büyük olanaklar sağlama potansiyeline sahip iki konu vardır : Turizm ve özellikle ticaretin dışa yönelik olan boyutu.

Özellikle turizm, memleketimizin milli bünyesine uygun bir modele oturmadığı için 30'lu yıllardan bu yana örgüt düzeyinde ele alınmış olmasına rağmen, başarılı bir aşamaya gelememiştir ve değerli Meclisinizin tarihsel işlevi içinde Türkiye'nin kurtarılması var. Türkiye'nin iktisadî kalkınması besleyecek yeni kaynakların oluşturulması gündemimizde yatmaktadır. Bu nedenle de, turizm tek başına bir komisyonun oluşturulmasına neden olabilecek bu işlevsel niteliği ile önümüzde durmaktadır. Dış ticaret de öyle.

Kısaca değindiğim bu nedenle, ticaretle turizmin ayrı bir komisyon halinde oluşturulmasında yarar görmekteyim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın üyeler, değişiklik önerilerini okutacağım ve söz almak isteyen arkadaşlarımıza bilâhare söz vereceğim.

Değişiklik önerilerini okutuyorum.

TURGUT TAN — Sayın Başkanım, Komisyona bir soru sorabilir miyim? Söz istemiyorum.

(BAŞKAN — Efendim, öneriler okunsun, ondan sonra rica edeyim.

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzük Geçici Komisyonu Raporunun 19'ncu maddesinin dördüncü fıkrasında; Millî Savunma, İçişleri ve Dışişlerinin -Güvenlik ve Dışişleri Komisyonu- adı altında bir Komisyonla birleştirildiği görülmüştür.

İçişleri Bakanlığının genel emniyet ve asayiş sağlaması gibi, önemli görevi yanında; Nüfus işleri, Si-

vil Savunma İşleri, Özel İdare - Belediye ve köylerden oluşan Mahallî İdare - hizmetleri gibi önemli görevleri de bulunmaktadır.

Bu yönü ile İçişleri Bakanlığı Devletin temel hizmetlerini yapan bir kuruluştur.

Bu nedenle İçişleri Bakanlığının eskiden olduğu gibi, müstakil komisyon olarak oluşturulmasını arz ve teklif ederiz.

Fahri Öztürk

İsmail Hakkı Demirel

M. Nedim Bilgiç

Nihat Kubilay

Zeki Yıldırım

Remzi Banaz

İsmail Şengün

İsa Vardal

Turhan Güven

Şerafettin Yarkın

Danışma Meclisi Başkanlığına

Ülkemizde en çok yakınılan konuların başında kamu kuruluşlarının teşkilât, personel ve idarî usullerini düzenleyen mevzuatın dağınıklığı, tutarsızlığı ve ahenksizliği gelmektedir. Bunun bir nedeni de mevzuatın Meclis komisyonları düzeyinde yeter derecede yönlendirilmemesidir. Geçmişte uygulanan komisyon çalışmaları, düzeni bu işleri gereği gibi yerine getirememiştir. Bugün İçtüzük tasarısı ile öngörülen komisyon düzeninin de bu konuda etkili olacağı kuşkuludur.

Bu nedenle kanun teklif ve tasarılarının teşkilâtlanma, personel ve ücret ilkelerine ve bir bütün olarak yönetim sistemine uygunluk açısından inceleyecek ve böylece hizmeti düzenleyen mevzuatta tutarlılık ve bütünlük sağlayacak ve kamu kurumları arasında teşkilât, usul, personel ve ücret açısından denge kurmaya çalışacak bir komisyonun kurulmasını önermekteyiz.

Bu amaçla, Danışma Meclisi komisyonları arasında «Teşkilât ve Personel İşleri Komisyonu» adı ile bir komisyonun yer almasını arz ve teklif ederiz.

Akif Erginay

Remzi Banaz

Cahit Tutum

Nurettin Âyanoğlu

Halil Erdoğan Gürel

Turgut Tan

Şerafettin Yarkın

Fahri Öztürk

İsmail Şengün

A. Senvar Doğu

Türe Tunçbay

Muzaffer Ender

Danışma Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan İçtüzük tasarısının 19'ncu maddesine aşağıdaki fıkraların eklenmesini arz ve teklif ederiz.

«Yasama yılının başlamasından sonra komisyon seçimlerinden önce, bu seçimlere yardımcı olmak üzere, Danışma Meclisi üyelerinin hal tercümesi kâğıtla-

rından anlaşılan ihtisas ve mesleklerini gösterir bir liste Başkanlıkça bastırılıp üyeye dağıtılır ve ilan tah-tasına asılır.

Bir üye 2'den fazla daimi komisyonda görev ala-maz.

Fahri Öztürk	Vahap Güvenç
İsmail Şengün	Bekir Sami Daçe
Turhan Güven	Fikri Devrimsel
Mahmut Nedim Bilgiç	Paşa Sarıoğlu
Mehmet Akdemir	Fevzi Uyguner
Rifat Bayazıt	

Danışma Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan İçtüzük tasarısının 19 ncu maddesinde mevcut komisyonlara ilave ve 12 nci ko-misyon olarak, «12 - Dilekçe Komisyonu» eklenme-sini arz ve teklif ederiz.

Turhan Güven	Rifat Bayazıt
İsmail Şengün	Fikri Devrimsel
Zeki Yıldırım	B. Sami Daçe
Fahri Öztürk	Paşa Sarıoğlu
M. Nedim Bilgiç	Fevzi Uyguner
Mehmet Akdemir	

Danışma Meclisi Başkanlığına

Madde 19'un aşağıda belirtilen şekilde değiştiril-mesini arz ve teklif ederiz.

«Madde 19.— Danışma Meclisinin komisyonları şunlardır :

1. Madde 47'de düzenlenen Anayasa Komisyo-nu ile,
2. Bütçe - Plan ve Mali İşler Komisyonu (Mali-ye, Gümrük ve Tekel),
3. Adalet Komisyonu,
4. Güvenlik ve Dışişleri Komisyonu (Milli Sa-vunma, İçişleri ve Dışişleri),
5. Milli Eğitim Komisyonu (Milli Eğitim, Kül-tür, Gençlik ve Spor),
6. İktisadi İşler Komisyonu (Ticaret, Sanayi ve Teknoloji, Enerji ve Tabii Kaynaklar),
7. Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu (Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik),
8. Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskan, Tu-rizm ve Tanıtma Komisyonu,
9. Tarım ve Orman, Köy İşleri ve Kooperatif-leri Komisyonu,
10. Danışma Meclisi Hesaplarını İnceleme ve Sayıştay Komisyonu.

Anayasa Komisyonu 15 üyeden, Bütçe - Plan ve Mali İşler Komisyonu 20 üyeden kururur; diğer ko-

misyonların her birinin üye sayısı Başkanlık Divanı-nın teklifi üzerine Genel Kurulca işaret oyuyla ka-rarlaştırılır.

Başkanlık Divanı üyeleri komisyonlarda, Bütçe - Plan ve Mali İşler Komisyonu üyeleri de başka ko-misyonlarda üye olamazlar.

[Komisyonlar, yasama yılı başından 1 yıl için se-çilirler ve görev süreleri yenileri seçilinceye kadar de-vam eder.],

Âkif Erginay	Feridun Ergin
Siyami Ersek	Hamza Eroğlu
Cevdet Karşı	Orhan Baysal
Mümin Kavalalı	Erdoğan Bayık
Kemal Karhan	M. Zekai Bayer

«Konu : 19 ncu maddedeki Anayasa Komisyonu adının Anayasa ve Adalet Komisyonu olarak değiştiri-lmesi.

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzük tasarısının 19 ncu maddesinin ilk sırasın-da «Anayasa Komisyonu» yer almıştır. İçtüzük Ko-misyonunun ifadelerine göre, bu maddede geçen «Anayasa Komisyonu» 47 nci maddede ayrı bir bö-lümde kuruluşu ve çalışma ilkeleriyle hükme bağla-nan ve yeni Anayasayı yapmakla görevli «Anayasa Komisyonu» ile aynı komisyondur.

Bu, yanlış ve kanuna aykırı bir düzenleme biçi-midir. Çünkü, 19 ncu maddede sayılan bütün komis-yonlar, 2485 Sayılı Kanunun 21 nci madde 3 ncü bendinde belirtilen «Daimi komisyonlar» olup, göre-vi, Danışma Meclisi Başkanlığına sunulan Kanun tasarısı ve tekliflerini görüşüp raporunu hazırlayarak Genel Kurula vermektir.

Dolayısıyla yeni Anayasayı yapmakla görevli ko-misyonun, daimi komisyonlar arasında yer alması mümkün değildir.

Esasen, İçtüzükte Anayasayı hazırlamakla görev-li komisyon ayrı bir bölümde, 47 nci maddeyle dü-zenlendiğine göre, 19 ncu maddede ayrıca sayılması da gereksizdir.

Öte yandan, 47 nci maddenin 3 ncü fıkrasında, Anayasa Komisyonunda görev alan üyelerin, bu gö-revleri sona ermedikçe başka komisyonlara seçileme-yeceği, hükmü yer almış olup, bununla bu komisyon üyelerine haklı olarak başka ek görev verilmemesi amaçlanmıştır.

Oysa, İçtüzük tasarısının, «Yasama Dokunul-mazlığının Kaldırılması» ile «Üyeliğin Düşmesi» bö-lümlerinde ve ayrıca, İçtüzüğün değiştirilmesine dair 139 ncu maddesinde, Anayasa Komisyonuna görev

verilmek suretiyle 47 nci maddeye aykırı ve amaca ters hükümler düzenlenmiştir.

Bu nedenlerle :

1. 47 nci maddede yer alan, Anayasayı yapmakla görevli Anayasa Komisyonuna başka ek görevler verilmemesi,

2 — Yukarıda sayılan görevlerle daimi komisyonlarda ve Genel Kurulda görüşülen bir tasarı ve teklif hakkındaki Anayasaya aykırılık önermeleri üzerinde inceleme yapıp gerekli raporu hazırlama görevinin, 19 ncu maddede yer alan «Adalet Komisyonu» tarafından yapılması ve bu Komisyonun, adının bir daimi komisyon olarak, «Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nün 17 nci maddesinde olduğu gibi», «Anayasa ve Adalet Komisyonu» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.»

Şerafettin Yarkın	Cahit Tutum
Hayrullah Seçkin	İsa Vardal
Turgut Yeğenağa	A. Asım İğneciler
Remzi Banaz	Zeki Yıldırım
Fahri Öztürk	İsmail Şengün
Osman Yavuz	

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzük tasarısının 19 ncu maddesinde yer alan, daimi komisyonlara üye seçiminin nasıl yapılacağı gösterilmemiştir.

Bu konuda, Cumhuriyet Senatosu eski İçtüzüğü'nün 18 nci maddesinde, «üyelerin, meslek, ihtisas ve tahsilleri gösterir kısa hal tercümelerini ve katılmak istedikleri komisyonları bildiren birer belgeyi Başkanlık Divanına bildirecekleri, Başkanlık Divanınca buna göre, hazırlanacak aday listelerinin üyelere dağıtılacağı ve komisyonlara üye seçiminin, bu dağıtılmasını takip eden 2 nci birleşimde yapılacağı» hükmü yer almıştır.

Aynı esasın, Danışma Meclisi daimi komisyonları üye seçiminde de benimsenmesini arz ve teklif ederiz.

Şerafettin Yarkın	Şener Akyol
Cahit Tutum	Turgut Tan
Hayrullah Seçkin	Remzi Banaz
Bahtiyar Uzunoğlu	İsa Vardal
A. Asım İğneciler	Fahri Öztürk
İsmail Şengün	Osman Yavuz

Fikri Devrimsel

Konu : 19 ncu maddenin kenar başlığının değiştirilmesi.

Danışma Meclisi Başkanlığına

2485 Sayılı Kurucu Meclis Hakkındaki Yasanın 21 nci maddesinin 3 ncu bendinde aynen; «Danışma Meclisinin daimi komisyonları ve komisyonlara üye seçimi İçtüzükte belirtilir» denilmek suretiyle, kanun tasarısı ve tekliflerini inceleyecek komisyonları «Daimi komisyonlar» olarak nitelendirmiştir.

Bu nedenle, İçtüzük tasarısının 19 ncu maddesinin kenar başlığının da ilgili Yasada yer alan deyimine uygun olarak, «Daimi komisyonların adları, üye sayıları ve görev süreleri» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Şerafettin Yarkın	İsmail Şengün
Cahit Tutum	Turgut Tan
Hayrullah Seçkin	A. Asım İğneciler
İsa Vardal	Şener Akyol
Remzi Banaz	Osman Yavuz
Zeki Yıldırım	Fahri Öztürk

Fikri Devrimsel

Danışma Meclisi Başkanlığına

Danışma Meclisi İçtüzük teklifinin 19 ncu maddesinin sonndan bir evvelki fıkrasında, «Başkanlık Divanı üyeleri komisyonlarda üye olamazlar» hükmüne yer verilmiş bulunmaktadır.

Sayısı çok az olan Meclisimizde komisyon sayısı dikkate alındığında her üyenin ihtisasından azami derecede faydalanmak gereği vardır ve bu vatanseverliğin, memleket, millet menfaatinin kaçınılmaz bir gereğidir.

Hal böyle iken, yaşça çok genç ve en az diğer üyeler kadar dinamik, azimli ve ihtisas sahibi Başkanlık Divanı üyelerinin ihtisas ve mesailerinin boşa harcanmasına sebep olacak, bu hükme yer verilmekle büyük hata yapıldığı kanaatinde olduğumuzu belirtmeyi bir görev olarak kabul ettik.

Eğer bu hüküm konulurken, Başkanlık Divanının tarafsız olması ve reyini açıklamaması gerekçesinden hareket edilmişse, bu durum sadece Genel Kurula başkanlık eden Meclis Başkanı ve Başkanvekilleriyle ilgilidir.

Nihayet, Divan üyeleri İçtüzük teklifinin ilgili maddelerinde de belirtildiği üzere, gerektiğinde söz almak ve reyini açıklamak hakkına sahiptirler.

O halde, yukarıda belirtilen gerekçenin sadece Başkan ve Başkanvekilleri için geçerli olduğu açıktır.

Keza, siyasi partiler döneminde böyle bir hükme yer verilmesinin sebeplerinden hiç birisi bugün geçerli değildir.

Çünkü, o zaman Divan çeşitli partilerin temsilcilerinden oluşur ve bu huzursuzluk sebebi sayılabilir. Nihayet, o zaman Meclisin sayısı çok kalabalık olup, hiç bir komisyonda üye olmayan birçok üye açıkta kalmakta ve bu sebeple de Divan üyeliği görevini yüklenene bir ikinci görev verilmesine gerek görülmemiştir.

Bugün ise, sayıca çok az olan 160 kişilik Yüce Meclisimiz, siyasi parti temsilcilerinden değil, bilakis, vatanseverlik çizgisinde birleşerek aynı yüce hedefe doğru yürüten ve birbirlerinin ihtisas, bilgi ve tecrübesinden muhakkak bir değil, birkaç görev verilerek istifade edilmesi gereken, son derece önem arz eden bir yapıdan müteşekkildir.

Ayrıca, İçtüzük teklifinde de belirtildiği üzere, 23 Ekim'den itibaren geçerli olacak bu hükümle İçtüzük Komisyonunda yer alması son derece isabetli ve faydalı olan Başkanlık Divanı Üyesi Sayın Kâzım Öztürk'ün bu Komisyonunda yer alışı nasıl bağdaştırılacaktır?.. Aslında, Sayın Kâzım Öztürk'ü İçtüzük Komisyonuna seçen Yüce Meclisimiz bu konudaki gerçekçi ve ideal iradesini Divan üyelerinin komisyondalar görev almasında fayda olduğu şeklinde izhar etmiştir.

Yüce Meclisin bu haklı ve memleket menfaatına olan iradesinin yukarıda gerekçelerle yine aynı şekilde tecelli etmesi gerektiği konusundaki halisane dileğimizi ve söz konusu hükmün aşağıdaki şekilde değiştirilmesi konusundaki teklifimizi arz ederiz.

Söz konusu hükmün «Başkan, Başkanvekilleri ve İdareci üyeler haricindeki Divan Üyeleri komisyondalara üye olabilirler. Ancak, kendi imzalarını taşıyan kanun teklifleri Genel Kurulda görüşüleceği zaman divandaki yerlerini diğer divan üyesi arkadaşlarına devrederler.» şeklinde değiştirilmelidir.

Atalay Peköz	Hilmi Sabuncu
İsa Vardal	Şerafettin Yarkın
Bahitayar Uzunoglu	M. Fevzi Uyguner
Fahri Öztürk	Hidayet Uğur
M. Zekai Bayer	Erdoğan Bayık
Nazmi Önder	Ertuğrul Zekai Ökte

Danışma Meclisi Başkanlığına

Danışma Meclisi İçtüzüğü teklifinin 19 ncü maddesinin 3 ncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

«Başkanlık Divanının Başkan ve Başkanvekilleri dışındaki üyeleri komisyondalara üye olabilirler.»

«Bütçe-Plan Komisyonu üyeleri başka komisyondalar üye olamazlar.

Fenni İslimyeli	M. Vefik Kitapçıgil
Bekir Tünay	İbrahim Göktepe
Evliya Parlak	M. Nedim Bilgiç
Kamer Genç	Mehmet Pamak
İmren Aykut	E. Yıldırım Avcı
Tandoğan Tokgöz	

Başkanlığa

Danışma Meclisi İçtüzüğü teklifinin 19 ncü maddesinin aşağıdaki şekilde düzenlenmesini arz ederiz.

«Madde 19. — Danışma Meclisinin Komisyonları şunlardır.

1. Anayasa Komisyonu,
2. Bütçe-Plan Komisyonu,
3. Adalet Komisyonu,
4. Güvenlik ve Dışişleri Komisyonu,
5. Millî Eğitim Komisyonu; (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik Spor)
6. Mali İşler Komisyonu; (Maliye, Gümrük ve Tekel)
7. İktisadi İşler Komisyonu; (Ticaret, Sanayi ve Teknoloji, Enerji ve Tabii Kaynaklar.)
8. Sağlık İşleri Komisyonu,
9. Çalışma, Sosyal Güvenlik ve Yurt Dışı İşçi Sorunları Komisyonu,
10. Bayındırlık, Ulaştırma, İmar-İskân, Çevre ve Turizm ve Tanıtma Komisyonu,
11. Tarım-Orman ve Hayvancılık, Köyüşleri ve Kooperatifler Komisyonu,
12. Danışma Meclisi Hesaplarını İnceleme ve Sayıştay Komisyonu.

Bütçe-Plan Komisyonu 20 üyeden kurulur. Diğer komisyonların herbirinin üye sayısı Başkanlık Divanının teklifi üzerine Genel Kurulca işaret oyuyla kararlaştırılır.

Başkanlık Divanı üyeleri, komisyondalar, Bütçe-Plan Komisyonu üyeleri de başka komisyondalar üye olamazlar.

Komisyonlar, yasama yılı başında bir yıl için seçilirler ve görev süreleri, yenileri seçilinceye kadar devam eder.

Anayasa Komisyonu hakkında 47 ncü madde hükümleri saklıdır.

Cemil Çakmaklı	Zeki Çakmakçı
Ender Ciner	Mustafa A. Aysan
İmren Aykut	Tandoğan Tokgöz
Mahmut Akkılıç	Turgut Tan
A. Güngör Çakmakçı	Ragıp Tartan
Alâeddin Aksoy	İsa Vardal

Danışma Meclisi Başkanlığına

Danışma Meclisi İçtüzük tekliflerinin ikinci kısmı, ikinci bölümünde gösterilen komisyon çalışmalarına katılmak ve gerekirse sonuçlar için oturumlarda ele alınacak konuların evvelden bilinmesi faydalı bulunduğundan, her komisyonu müteakip oturum gündeminin ilan tahtalarında gösterilmesi zorunluluğunun bir madde halinde İçtüzüğün bu bölümünde eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Hidayet Uğur ve arkadaşları.

Başkanlığa

İçtüzük Komisyonunun hazırlayarak dağıtmış oldukları İçtüzük tasarısında aşağıda teklif etmiş olduğumuz hususun komisyonca nazarı itibare alınarak değiştirilmesini önermekteyiz.

Saygılarımızla.

Madde 19. — «Bir üye en fazla iki komisyonda görev alabilir» ibaresinin eklenmesi.

Ayhan Fırat	Necdet Gebeloğlu
Halil Evliya	Abdurrahman Yılmaz
Paşa Sarıoğlu	Mehmet Nedim Bilgiç
Ahmet Sarp	Zeki Çakmakçı
Feyzi Feyzioğlu	Orhan Civelek

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzüğün 19 ncu maddesine 11 nci fıkra olarak, «Araştırma Komisyonunun» ilavesini arz ederiz.

Kamer Genç	Vehbi Muhlis Dabakoğlu
Rifat Bayazıt	Paşa Sarıoğlu
Ayhan Fırat	Zeki Yıldırım
Bekir Sami Dağ	Fikri Devrimsel
Abdurrahman Yılmaz	Zeki Özkaya

Danışma Meclisi Başkanlığına

Gerekçesini sözlü olarak arz ettiğim gibi, 19 ncu maddenin bir alt boyutu olarak Turizm ve Tanıtma ile Ticaretin, bağımsız bir komisyon halinde düzenlenmesinde zaruret ve yarar bulunmaktadır. Bu yönde bir değişikliğin yapılmasını arz ederim.

Beşir Hamitoğulları	Vahap Güvenç
Turhan Güven	İbrahim Göktepe
Fahri Öztürk	Nermin Öztuğ
Evliya Parlak	M. Yılmaz Özman
A. Asım İğneciler	Salih İnal
Mehmet Kanat	

Başkanlık Divanına

Madde 19'a ilişkin :

19 ncu madde üzerinde, birbirinden farklı ve çok ayrıntılı görüşler bulunduğundan, anılan maddenin

İçtüzük Komisyonuna iadesi ve yeniden düzenlenmesinin sağlanmasını arz ederiz.

Tülay Öney	Türe Tunçbay
Zeki Çakmakçı	Lütfullah Tosyalı
Cahit Tutum	Tandoğan Tokgöz
Şadan Tuzcu	Teoman Özalp
Cemil Çakmaklı	

BAŞKAN — Sayın üyeler; İçtüzüğümüzün 19 ncu maddesiyle ilgili değişiklik önergelerinin okunması tamamlanmıştır. Sayın üyelere söz almak isteyenler lütfen kâtip arkadaşlarımıza isimlerini not ettirsinler sırayla.

M. YILMAZ ÖZMAN — Dün bir önerge vermiştik. Maalesef bu önerge huzurda okunup oynanmadığı gibi, bugün de 19 ncu maddeyle ilgili olduğu halde her halde dikkatten kaçmış olacak efendim.

BAŞKAN — Önerge sizin miydi?

M. YILMAZ ÖZMAN — Benim ve arkadaşlarımdır. İkinci kısmı efendim, birinci kısmı değil.

BAŞKAN — Bakalım.

Evet, okutuyoruz efendim.

Sayın Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzükte yer alan komisyon maddelerinin yeniden düzenlenerek

- Tarım,
- Enerji ve Tabii Kaynaklar,
- Sanayi ve Teknoloji,
- Turizm,
- Ulaştırma komisyonlarının müstakilen yer alması için, Tüzüğün Komisyona iadesini arz ederiz.

Yılmaz Özman	Nermin Öztuğ
Feridun Şakir Ögünç	A. Pulat Gözübüyük
Nazmi Önder	İ. Doğan Gürbüz
Turgut Oral	Özer Gürbüz
E. Zekai Ökte	Halil Erdoğan Gürel
Hayati Gürtan	

MAHMUT AKKILIÇ — Usul hakkında söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Efendim.

MAHMUT AKKILIÇ — Sayın Başkan, muhterem üyeler;

19 ncu madde hakkında, dinlediğimiz kadarıyla ondan fazla önerge verilmiş bulunmaktadır. Bu önergeleri teker teker okuyup üzerinde tartışma yaparsak bir sonraki önergeyle belki bağlantı kuramaya-

cağız gibi geliyor bana. O bakımdan, son verilen bir önerge ile ondan önceki önerge aslında usulle ilgili idi.

(Kabul buyurulursa belki Komisyon buna yanaşır, bu önergelerin Komisyona verilerek bir tasnifinin yapılması, ondan sonra belki bir iki madde halinde sunulması; değilse Komisyon çok çalışmıştır. Kendilerine cidden müteşekkirimiz ve zaten komisyonların kaderidir bu. Buradan eleştiriler yapılırken sanki komisyona cephe alınır ve ona hücum edilir gibi bir tavır takınılır. Aslında hiç böyle bir şey yoktur. Dün bir önerge vardı, komisyonun çalışmaları takdirle karşılanıyor ve ona teşekkür ediliyordu. Aslında bütün üyeler mutlaka teşekkür ediyordur Komisyona. Herhalde yalnız o beş-on üye değildir. O bakımdan, lütfeder Komisyon üç kişi ya da bir başka üç kişi üye katılmak suretiyle bu ondan fazla önergeyi tasnif etmek suretiyle bize daha uygun ve daha anlayabileceğimiz bir durum ortaya getirirse, tahmin ediyorum ki, çalışmalarımız daha akıcı olur. Hatta şöyle olabilir, bu Komisyonun önergeleri incelenirken, biz öbür maddelerin görüşmelerine de devam edebiliriz diye arz etmek istiyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Komisyonun görüşü nedir bu konuda?..

MEHMET AYDAR — Sayın Başkan, usul hakkında konuşmak istiyorum.

BAŞKAN — Usul hakkında mı?.. Buyurun öyleyse.

MEHMET AYDAR — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin değerli üyeleri;

Dün müzakereler başlarken, komisyon üyelerinin de imzası bulunan ve Başkanlık Divanıyla müşterek verilmiş bir önergede, tüzüğün görüşülme usulleri bir ölçüde belirlenmişti. Genel Kurulun oylarıyla. Kısaca şöyle denilmişti ve kabul buyurmuştunuz. Tüzüğün müteakip maddeleri, görüşmelerde uygulanacakmış gibi bir espri içinde müzakereler yürütülmektedir.

«Değişiklik önergeleri» yan başlığını taşıyan ve henüz görüşmeye konu edilmemiş; ancak, dünki önergede oylarınızla kabul edilmiş bir hususu burada işaret etmek üzere usul bakımından hataya düşülmemesini belirtmek istiyorum.

«Madde 78:

Değişiklik önergeleri önce veriliş, sonra aykırılık sırasına göre okunur ve işleme konur.

Önerge sahipleri, değişiklik gerekçelerini kısaca Genel Kurula açıklayabilirler. Bu açıklamadan sonra önergelerin dikkate alınıp alınmaması işaret oyuna sunulur. Madde, dikkate alınan önergelerle birlikte komisyona verilir. Komisyon dikkate alınan değişiklik önergelerine uymak zorunda değildir. Komisyondan gelen metin, önergelerden önce oylanır, Komisyonun metni Genel Kurulca kabul edilmekle işlem tamamlanmış olur. Komisyon metni reddedilirse evvelce dikkate alınan önergeler yeniden işleme konur. Son karar Genel Kurula aittir.» deniliyor.

Bu hususta bir usul hatasına düşülmemesine işaret etmek istiyorum. Durumu arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Komisyonun görüşünü rica etmiştim.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim, eğer önerge sahibi muhterem arkadaşlarımız önergelerini şimdi izah etmek, açıklamak lüzumunu hissediyorlarsa biz, önce bunu dinlemekte fayda görürüz. Aksi takdirde verilmiş olan önergelerle birlikte 19 ncu maddenin Komisyona iadesini talep ediyoruz.

BAŞKAN — Evet, teşekkür ederim.

Bu açıklamadan sonra söz isteyen var mı?..

M. FEVZİ UYGUNER — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Usul hakkında mı önergeler üzerinde mi?

M. FEVZİ UYGUNER — Biraz evvel önergesi olmayanların; yani bir konuda önerge vermeyenlerin genel anlamda konuşmalarına izin verilmişti. ve oylama yapıldı. Bütün üyelerde ittifakla kabul ettiler.

BAŞKAN — Evet.

M. FEVZİ UYGUNER — Biraz evvel de söz isteyenler soruldu. Bazı arkadaşlar söz istediler, isimleri yazıldı; fakat şimdi bu şeyden vaz geçilmiş bir duruma girildi ve önergeler hakkında Komisyonun fikri soruldu. Ondan sonra anladığım kadarıyla önergeler üzerinde konuşma açmak veya bu önergelerin Komisyona iadesi yolunda bir karar alınmak üzere...

BAŞKAN — Hayır, önergeler üzerinde...

M. FEVZİ UYGUNER — Genel konuşmalar bitmemiştir. İzin verirseniz genel anlamda konuşma yapmak istiyorum.

BAŞKAN — Önergeler üzerinde...

M. FEVZİ UYGUNER — Hayır efendim önergelerin dışında. 19 ncu madde üzerinde...

BAŞKAN — Önergeler üzerinde görüşmeler açıyoruz.

M. FEVZİ UYGUNER — Efendim ondan evvel önerge veremeyenlerin konuşmaları hakkında bir önerge verilmişti ve kabul edilmişti. Devam ederken denki ki, önergeler okunsun, şayet önerge vermemiş arkadaşlar genel anlamda konuşma yapmak isterse, ondan sonra dikkate alınsın denmişti.

BAŞKAN — Efendim, şöyle açıklamıştık: Önerge vermeyen arkadaşlar görüştüler. Önergeler okunduktan sonra hem önergeler üzerinde, hem de genel anlamda konuşmaları kaydedip, sizlere söz vereceğiz.

O itibarla sayın üyelerin...

HAYATİ GÜRTAN — Genel anlamda efendim.

BAŞKAN — Sırasıyla bir defa söz isteyen sayın üyeleri yazalım...

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Gürtan

HAYATİ GÜRTAN — Sayın Başkan, değerli üyeler;

Eski bir deyim vardır; «İsimde keramet aranmaz» derler. Esasen de anlayışına göre yoktur. Komisyonların sayısı istenildiği ölçüde artırılabilir. Hatta her yasa için belki bir komisyon bile kurmak düşünülebilir.

Bence esas olan fonksiyondur, işlevdir. Dolayısıyla komisyonların sayısını enine boyuna artırmamızın yararlı olacağını sanmıyorum. Daha evvelki meclislerde de komisyon sayıları belli bir ölçüde tutulmuştur. Bunun örnekleri hepinizce malumdur.

Böyle olduğuna göre biz, komisyonları isimlere göre artırırsak, (Sayın üyelerimizin çeşitli görüşleri önergeleriyle ortaya konuldu.) komisyonların çalışma gücünü azaltırız gibi geliyor bana. Komisyonların belli bir güce sahip olması için belli bir sayıda teşekkül etmelidir. Bir ekip çalışması tim çalışmasını gerektirir. Komisyonların sadece o konunun uzmanlarıyla teşekkül ettirilmesi görüşü sanıyorum çağın görüşü olmalıdır. Herhangi bir ihtisas komisyonuna o konunun ihtisas sahiplerinin dışında da üyelerin katılması sonuç almada sanırım çok yararlı olacaktır.

Bu nedenle önerim; komisyonların fazla sayıda oluşturulmaması; ancak, sayılarının, komisyona katılacak üyelerin sayılarının, örneğin, 15'ten de aşağı olmaması veya 12 ile 15 arasında olması şeklinde olacaktır.

Bu arada daha evvel verilmiş olan Komisyona iade önergesine de katıldığımı arz ederim, saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Sayın Senvar Doğu,

A. SENVAR DOĞU — Sayın Başkan, değerli üyeler;

Gördük ki, 19 ncu madde konusunda pek çok değiştirme önergeleri verilmiş. Bu da gösteriyor ki, bizim Meclisimizin çalışması, komisyonlarımızın çalışmasına bağlıdır.

Komisyonların çalışması bu Meclisi başarılı kılabacaktır. Onun için komisyonların sayısının kemiyet ve keyfiyet olarak çok fazla artırılmasının pek faydalı olmayacağı kanısındayım.

İhtisasını ilgilendiren bir konuda bir-iki komisyonun teşkili için, yahut değiştirilmesi için verilen önergeye katılarak lehinde konuşmak istiyorum.

Bunlardan bir tanesi Sayın Erginay hocamın burada dile getirdiği Bütçe-Plan Komisyonunun bünyesine Maliye Komisyonunu da dahil etmektir ki, bu tarihi gelişim yönünden son derece yerinde bir tekliftir.

Sonra, sayın üyelere şunu duyurmayı faydalı görürüm; Yüce Konsey bir sene süreyle değişik vergi kanunlarını kabul ederken, Bütçe-Plan Komisyonu ve Maliye Komisyonunu birlikte çalıştırmıştır, bunun çok büyük faydalarını gördük. Bir defa bütçenin olduğu yerde, mali işlerin olduğu yerde, akçalı meseleler vardır. Konuya akçalı meselelerle yanaşmadan çözüm aramak bugün çok istisnai durumlar için söz konusudur. Bu nedenle Bütçe-Plan ve Maliye Komisyonunu birlikte mütalaa etmekte ve verilen değişik önergesine olumlu oy vermekte faydalar mülâhaza etmekteyim.

İkinci konu; personel işleriyle ilgili bir komisyonun kurulmasına mütedair bir değişiklik önergesidir. Bu değişiklik önergesinin lehinde konuşmak benim için son derece kaçınılmaz oldu. Çünkü, bürokraside senelerdir emek sarf eden bir arkadaşınız olarak personel rejiminin nasıl çığından çıktığını çok yakinen gördük. Kanunlara konulan korsan maddelerle devlet memuriyetinin çok değişik şekilde yorumlandığını, devlet memuriyetinin çok değişik şekilde yetişme imkânına zemin hazırladığını; bunları çok yakinen görmüş bulunuyoruz. Mesela, bir kamu personelinin, bütçeden maaş alan bir kamu personelinin akçalı meseleleri değişik biçimde, bir İktisadi Devlet Teşekkülünde kamu görevi olan bir memurun akçalı mesele-

leri değişik biçimde yorumlanmıştır ve büyük ayrıcalıklar getirilmiştir. Hatırlarsanız, bir Ziraat Bankası Personel Kanunu bir günde çıkmıştır. Yani, bunları toplamak ve bugünkü personel rejimini daha iyi disipline edebilmek için bu komisyonun behemehal kurulmasında fayda mülâhaza etmekteyim.

Sözlerimi bitirirken Yüce Meclise saygılar sunarım,

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Göksel.

İHSAN GÖKSEL — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin sayın üyeleri;

Komisyonların teşkili ve komisyonların çalışması, Genel Kurulun Türkiye Cumhuriyetinin temellerinin yeni atılmasında göstereceği faaliyetlerin esasını teşkil eder. Binaenaleyh, komisyonların kurulmasında çok karışıklığa meydan vermek, komisyonların sayısını alabildiğine artırmak, komisyonları birbiriyle münasebetli olmayan işler içerisine sokmak, her halde çalışmalarımızı kolaylaştırmaktan ziyade güçleştirecektir.

Binaenaleyh, benim genel olarak arz etmek istediğim husus, mümkün olduğu kadar komisyon sayısını az tutmalı, bizim Meclisimizin sayısının az olduğunu gözönünde tutarak bu işi hatta bir zorunluluk olarak görüyorum; fakat komisyonları öyle gruplandırmalı ki, göreceği işler birbiriyle münasebetli olsun. Aksi takdirde, komisyonların çalışması güçleşir ve bir komisyonun alacağı netice, bizim burada yapacağımız çalışmaları yanlış istikametlere sevk edebilir.

Ayrı bir nokta olarak temas etmek istediğim şey; komisyonların kuruluş tarzını ve sayısını topyekûn nazarı itibare almaktansa, nihai oylamada her komisyonu ayrı ayrı oylamaya koyup, bir komisyonun adının ne olacağı, bu komisyonun içerisine hangi işlerin gireceği ve dolayısıyla böylelikle hem komisyonların kuruluşunu, hem de komisyonların sayısını esaslı bir kontrol altında tutmayı ben şahsen faydalı görüyorum.

Benim yaptığım kaba bir şekle göre; bir Anayasa Komisyonuna ihtiyaç var.

Bütçe - Plan Komisyonu ile Mali İşler Komisyonu birbiriyle münasebetlidir, bir arada olabilir.

Adalet Komisyonu, Güvenlik ve Dışişleri Komisyonu; yeknazarda Dışişleri Bakanlığı güvenlikle ilgili sayılmazsa da, güvenlik kelimesinin içerisinde dış güvenliğimizi tesis eden unsurlardan bir tanesidir.

Milli Eğitim ve Kültür Komisyonu ki, milli eğitim işlerini, kültür işlerini, sosyal, spor ve gençlik faaliyetlerini içine alacaktır.

Ticaret, Gümrük ve Turizm Komisyonlarını birbiriyle münasebetli görüyorum. Gerçi, ticaret umumi olarak bütün Türkiye'nin ekonomik hayatı ve ticaretiyle ilgili faaliyetleri gösterirse de, Turizm Bakanlığı ile Gümrük Bakanlığının birbiriyle münasebetlerini görmekteyim; çünkü turist gümrük kapısından içeri girer. Gerçi, münasebetlerinin birbirinden ayrıldığı noktalar oluyor; ama daha fazla münasebeti olan yer bulamadım, tek bir komisyon olarak da fazla görüyorum.

Sanayi Komisyonu, sanayi ve teknoloji, enerji ve tabii kaynaklar işleriyle beraber,

Sağlık ve Sosyal İşler, tek başına bir Komisyon.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Komisyonu.

Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskân Komisyonu.

Tarım ve Orman, Köy İşleri ve Kooperatifler Komisyonu.

Danışma Meclisi Hesaplarını İnceleme ve Sayıştay Komisyonu.

Bir de, bir önceki arkadaşımızın hakkıyla temas ettiği gibi, hakikaten Türkiye'de personel meselesi büyük bir problem haline gelmiştir. Bugün ne memur memurluğunu bilmekte, ne öğrenci öğrenciliğini bilmekte, ne işveren işverenliğini bilmekte, personel karmakarışık bir hale gelmiştir. Binaenaleyh, personel nizamını Türkiye'de kurmak için ayrı bir komisyona ihtiyaç olduğu kanaatindeyim.

Sağ olun.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Göksel.

Sayın Önder.

NAZMI ÖNDER — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri;

Bendeniz vermiş olduğumuz önerge üzerine söz almış durumdayım. Ancak, bu önerge üzerinde görüşlerimi arz etmeden önce, ülkemizin tarımıyla ilgili olarak Yüce Meclisimize çok kısa olarak bir bilgi arz etmek isterim.

Tarımın, gelişmekte olan bütün ülkelerde olduğu gibi ülkemizin ekonomisi içinde de büyük yeri ve önemi vardır. 1980 yılı itibariyle 45 milyon nüfusunuzun % 55'ini teşkil eden 25 milyonu kırsal kesimde yaşamaktadır. Faal nüfusun tarımda istihdam edilme oranı ise % 60'dır. Gayrisafi milli hâsıla içinde tarımın payı, 1980 yılında % 24'dür. Bu pay planlı kalkınma dönemi başında % 34 iken, giderek azalmıştır.

Tarım ürünleri ihracatının genel ihracat içindeki payı 1980 yılında % 58'dir. Tarıma dayalı sanayi ürünleri de dikkate alındığında bu oran daha da

yükselmektedir. Tarım ürünlerinin ihracatı da son 10 yılda 4 kat artarak 1980 yılında 1 milyar 750 milyon dolara yükselmiştir. Ülkemiz ekonomisi içinde bu kadar önemli yeri olan tarım sektörü, gelecekte de önemini aşağıda arz edeceğim nedenlerle sürdürmektedir :

1. Hızlı nüfus artışı tarım ürünlerine olan talebi aynı oranda artırmaktadır.

2. Fert başına düşen gelirin artışı tarım ürünlerine olan talebi artırmaktadır.

3. Tarımımızın gelişmesi ekonomimizin diğer sektörlerine de canlılık getirmekte ve kaynaklık etmektedir.

Bütün bu hususlar tarımımızın önemini açıklıkla ortaya koymaktadır.

Sayın İçtüzük Komisyonumuzun hazırlamış oldukları 19 ncu maddenin 10 ncu fıkrasında Tarım ve Orman, Köy İşleri ve Kooperatifler Komisyonu, ayrıca verilen önergelerin içerisinde buna bir de hayvancılığın ilavesinin gerektiği kaydedilmektedir.

Değerli arkadaşlarım;

«Köy İşleri ve Kooperatifler» derken hangi kooperatifler kastediliyor?.. Bugün Ticaret Bakanlığına bağlı kooperatifler var, Tarım Bakanlığına bağlı kooperatifler var, Köy İşleri Bakanlığına bağlı kooperatifler var. Bu kooperatifler faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Bizim önergedeki değinmek istediğimiz ve arzu ettiğimiz husus bu 10 ncu maddedeki komisyonun isminin sadece «Tarım» olarak belirlenmesidir; Çünkü tarım genel manada bütün bunları kapsamına alır. Tarım, bitkisel ve hayvansal üretimi ifade etmektedir.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Önder. Sayın Tutum.

CAHİT TUTUM — Sayın Başkan, değerli üyeler; Önerge sahibi olarak ileri sürdüğüm bir tezi çok kısa, ana hatları ile sizlere açıklamak istiyorum.

Anayasanın 112 nci maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleri ile bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceğine ilişkin ana bir kural vardır. Anayasanın 112 nci maddesindeki bu hüküm yıllardır ne anlama geldiği, ne akademik planda, ne de uygulama planında irdelenmemiştir. Acaba idarenin bütünlüğü nasıl sağlanacaktır?.. Birbiriyle tamamen çelişkili yasalarla idarenin bütünlüğü sağlanabilir mi?.. 60 yıla yakın yasama faaliyetleri sonucunda ortaya birikmiş bir mevzuat yığını ile karşı karşıyayız ve bu mevzuat yığını Anayasanın belirttiği tutarlılık ve ahenklilik

bir yana, tam bir hukuk bulamacı ve hukuk karmaşası yaratmıştır. Nasıl çözebiliriz bunu?...

Bugün hizmeti düzenleyen yasalar üç ana unsuru içermek zorundadır. Biri teşkilât, diğeri personel, üçüncüsü ise usullerdir. (Hizmeti düzenleyen yasalar teşkilat, personel ve usuller açısından birbiri ile hemen hemen hiç bir ilişkisi olmayan bir düzenleme süreci sonunda ortaya çıkmakta ve bugün hepimizin yakındığı hukuk karmaşasını yaratmaktadır. Geçmişte uzun yıllar, yasama fonksiyonunun acaba komisyon düzeyinde veya genel kurul düzeyinde bir bütünleştirme, bir ahenkleştirme sağlayabilir mi sorusu sorulmuş; fakat 60 yıla yakın uygulama maalesef yasama organlarımızın bu düzeyde bir başarı sağlayamadığına tanık olmuşuzdur.

Bugün personel rejiminin hali ortadadır. Değişik yasalarla üstü kapalı veya açık çeşitli hükümler ile tam bir personel keşmekeşi hüküm sürmektedir. Teşkilât yasaları da aynıdır. Teşkilat normları belli değildir. Hemen her hizmet düzenleyen yasa kendine özgü, son derece anasistemi bozucu bir düzenleme getirmekte ve tevhit işi, bütünleştirme işi hemen hiç bir yerde yapılamamaktadır. Bugün eğer biz teşkilât yasalarını ve personel hükümleri düzenleyen yasaları bir noktada tevhit etmezsek, bir noktada yakalamazsak, bu karmaşa sürüp gidecektir. Üzülerek belirtiyim ki, önerdiğimiz, daha doğrusu Tüzük Komisyonunun önerdiği komisyon düzeni ile bunu sağlamak olanağı, sanıyorum ki, bugünkü hali ile mümkün değildir. Ne Bütçe - Plan Komisyonu geçmişte, ne de özel amaç ile ihdas edilmiş olan Karma Komisyonlar bu işi başaramamıştır. Hepiniz gayet iyi hatırlayacaktır Devlet Personel Kanunu, Devlet Memurları Kanunu özel karma komisyonlarda görüşülmüştür ama o karma komisyondan sonra 40 kez değişmiştir, hiç de tevhit işine dikkat edilmemiştir ve böylece geçici komisyonlar ile sürekli bir işi düzenlemek asla ve asla mümkün değildir.

Bugün bizim önerdiğimiz sistemin özü şuradadır : Teşkilat kanunları bir çığ gibi önümüze gelecektir. Teşkilat kanunlarının bağlı olacağı ana ilkeler ve personel rejiminin ve personel sisteminin ana ilkeleri eğer bir noktada gündeme girmez ve o açıdan o yasalar tevhit edilmezse bu Meclisin önündeki tarihi fırsat da kaçırılmış olacaktır. Gelin hep beraber bu konunun üzerine eğilelim ve önerdiğimiz gibi teşkilat yasalarının, personel meselelerinin, usul meselelerinin bir noktada tevhit işine önem verelim.

Tüzük tasarısında «Danışma Meclisi Başkanlığı Kanun Tasarı ve tekliflerinin Anayasanın dili, kanun

yazma tekniği bakımından incelenmekle görevli yeteri kadar uzmandan oluşan bir inceleme kurulu teşkil eder» yolundaki hükmü isabetli olmakla beraber, yıllardır var bu. Bu işlemiyor. Eğer biz sahiden bürokratlardan oluşacak bu küçük komiteyi de devreye sokarak, bizim önerdiğimiz «Teşkilat ve personel işleri komisyonu» vasıtası ile yapabiliriz.

Düşününüz bir idarede temel direğini oluşturan yasalara uyarlılık sağlayacak bir mekanizma geliştirilmezse, çok somut örneğini vereyim, Türkiye'de bir Medeni Kanun vardır, Borçlar Kanunu vardır, bunlar anakanunlardır. Eğer değişik yasalar ile bu yasaların sağından, solundan tırtıklama yaparak, kemirerek bu yasaları işlemez hale getirme nasıl sonuç veriyorsa Türkiye'nin belkemiğini, bükrasının belkemiğini oluşturacak olan teşkilat yasalarının ve özellikle personel rejiminin de sağdan soldan aşındırılmasına imkân vermemek gerekir. Bu olanağı bu fırsatı önerdiğimiz bir komisyon yolu ile sağlama fırsatı vardır, bunu önermekteyiz.

Saygılar sunarım. (Alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Uyguner.

Sayın üyeler beşer dakikayı geçirmiyorlar, teşekkürlerimi arz ederim.

M. FEVZİ UYGUNER — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin değerli üyeleri;

Görüşmekte olduğumuz İktisat Tasarısı ana hatları ile şöyle bir gözden geçirilecek olursa «Başkanlık Divanının teşkili, «Başkanlık Divanının görev ve yetkileri,» «Komisyonların teşkili,» «Komisyonların çalışma usulü,» «Genel Kurulun çalışma usulü,» «Bütçe görüşmeleri,» «Üyeler ile ilgili hükümler,» «Danışma Meclisinin iç hizmetleri,» «Danışma Meclisinin mali işleri» gibi ana bölümleri ihtiva etmektedir.

Burada kuşkusuz İktisadın ağırlık noktasını Komisyonların ve Genel Kurulun çalışma usulleri teşkil etmektedir. Çünkü Meclisimizde çeşitli konular görüşülecektir ve bunlar en akıcı biçimde ve en kısa zamanda sonuçlanacak şekilde görüşülmesi gerekmektedir.

Bu bakımdan komisyonların teşkili, bu akıcılığın temini ve konuların kısa yoldan çözüme bağlanması ve sonuca ulaştırılması bakımından önem kazanmaktadır.

Biraz evvel bazı değerli arkadaşlar Bütçe-Plan Komisyonu ile Mali İşler Komisyonunun birleştirilmesine değindiler.

Bu, bize göre çok yerinde bir tekliftir; çünkü Mali İşlerle Bütçe-Plan Komisyonunun görevleri iç içedir ve birbirinin ayrılmaz öüzleri halindedir. Bunun aksinin düşünülmesi, yani iki ayrı komisyon halinde çalışmaya girilmesi birtakım sakıncaları beraberinde getirir. Yani, mali konulardan birçoğunun Bütçe-Plan Komisyonundan geçmesi ve Bütçe-Plan Komisyonundan geçmesi gereken birçok konuların da Mali İşler Komisyonundan geçmesi gerekecektir.

Bu durumda, aynı konu iki ayrı komisyonun gündemine ayrı ayrı zamanlarda alınacak ve dolayısıyla kısa yoldan çözüme kavuşturulması gereken bir konu, uzun süre sürüncemede kalmak istidadı gösterecektir.

Bu bakımdan, kalkınmakta olan ülkemizin ekonomik ve mali işlerinin süratle tervici için, sonuçlanması için, Mali İşler Komisyonu ile Bütçe-Plan Komisyonunun birleştirilmesinde fayda bulunmaktadır.

Biraz evvel Sayın Beşir Hamitoğulları arkadaşımız, «Turizm ve Tanıtma Komisyonunun, Bayındırlık Ulaştırma-İmar ve İskan Komisyonundan ayrılarak, daha ziyade ilgili olduğu Ticaret ve Dışişleri ile ilgili Komisyonlarla birleştirilmesini...» teklif ettiler.

Turizm konusu bugün için yurt ekonomisinde ağırlık kazanmış olan ve büyük yatırım çabalarına girilmiş olan bir konudur. Turizm konusunun bugün ağırlık kazanan yönü, altyapı hizmetlerinin tamamlanması, turistik tesislerin kurulması şeklinde ifade edilebilir. Bu bakımdan, Turizm ve Tanıtma Komisyonunun, bilhassa turizm alanındaki hizmetleri daha çok bayındırlık, ulaştırma ve imar iskan konularıyla iç içedir. Yani turistik tesislerin kurulması; bir yönüyle bayındırlık işlerini ilgilendirmekte bir yönüyle ulaşım tesislerinin tamamlanması için ulaştırma işlerini ilgilendirmekte bir yönü de yerleşim alanlarının tespiti ve tayini için imar ve iskan konularıyla birleşmektedir.

Bu bakımdan Turizm ve Tanıtma Komisyonunun bugün için, bugünkü şartlarda Bayındırlık-Ulaştırma İmar ve İskan işleriyle birlikte mütalaa edilmesi ve aynı Komisyon içerisinde yer alması gerekmektedir.

Maruzatım bundan ibarettir.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Sayın Yarkin, buyurunuz efendim.

SERAFETTİN YARKIN — Sayın Başkan, sayın üyeler;

19 ncu madde ile ilgili olarak 3 önergemiz vardı. Bunlardan birincisi, ki 19 ncu maddeye geçildiği zaman ilk planda görüşülmesini ve oylanmasını dileyeceğim, önereceğim.

19 ncu maddenin kenar başlığının değiştirilmesi. Kenar başlığı «Komisyonların adları, üye sayıları ve görev süreleri» diyor.

Bir karışımı önlemek ve ikinci yapacağım öne-riyle de ilgili olduğu için, kenar başlığına kanunda yer alan deyimle aynıyet kazandırılmasını istiyorum. Kanun aynen, 21 nci maddenin 2 No.lu bendinde, «Danışma Meclisi ilk toplantısından itibaren en geç bir ay içerisinde 15 üyeden oluşan bir Anayasa Komisyonu seçer.» diyor. Bu, Anayasayı yapmakla görevli Komisyondur.

3 No. lu bendinde ise, «Danışma Meclisinin daimi komisyonları ve komisyonlara üye seçimi içtüzükte belirtilir» denilmektedir.

Demek oluyor ki, başka bir anlam da taşımaya-acağına göre, 19 ncu maddede sayılan bütün komisyonlar, kanundaki ismiyle «Daimi komisyonlardır.» O halde kanundaki ismine uydurulmak ve aynı kullanılmak üzere, «Komisyonların adları» başlığının «Daimi komisyonların adları, görev süreleri ve seçim tarzları» şeklinde değiştirilmesini arz ediyorum.

Bu, şimdi yapacağım teklifle de önem kazanmaktadır. Daha önce de arz etmiştim. İlk sırada Anayasa Komisyonu yer almaktadır. 47 nci maddede ise, Anayasayı yapmakla görevli Komisyon, geniş bir şekilde düzenlenmiş, kuruluşu ve çalışma ilkeleri yer almıştır. Daimi komisyonlar arasında Anayasa Komisyonunun da sayılması, hem bir karışım yapmaktadır, hem de yasaya da aykırı olmaktadır. Çünkü yasada, ayrı ayrı bentlerde, 2. No. lu bentte, «Anayasa Komisyonu kurulur» diyor. 3 No. lu bentte, «Daimi komisyonlar yer alır» diyor. Anayasa Komisyonunun görevi yeni Anayasayı yapmaktır. Daimi komisyonların görevi ise, komisyonlarda ve Genel Kurulda kanun tasarı ve teklifleriyle ilgili olarak Danışma Meclisi Başkanlığına intikal eden bütün kanun tasarı ve tekliflerinin ilk incelemesini yapıp, Genel Kurulda savunmasını yapmaktır görüşülme sırasında. Yani bu ikisinin görevi birbirinden farklıdır.

Biri, doğrudan doğruya kanun tasarı ve teklifleri üzerinde çalışma yapacak bir komisyondur; diğeri ise yeni Anayasayı yapmakla görevli komisyondur. Danışma Meclisinin temel görevlerinden birinin ilk hazırlığını yapacak olan Komisyonu, bir daimi komisyon olarak nitelendirmek, o komisyonlar arasında saymak ve ayrıca da yine 47 nci maddede, İçtüzük Komisyonunun getirdiği bir hükme de çelişir görevler verilmektedir.

Nitekim, 47 nci maddenin 3 ncü fıkrasında, «Anayasa Komisyonu üyelerinin başka komisyonlara seçilemeyeceği...» hükmü yer almıştır. Bunun açık anlamı, Anayasa Komisyonu üyelerinin başka görev almamasıdır, amaçlanan budur; bunun dışında da bir amacı olamaz bu hükmün.

Halbuki Anayasa Komisyonu İhtisas Komisyonları arasında sayılınca, Millet Meclisi İçtüzüğündekine paralel olarak da düzenlendiği için, Millet Meclisi İçtüzüğünde Anayasa yapmakla görevli bir komisyon olamayacağı ve Anayasa Komisyonu bir İhtisas Komisyonu olduğu için, ona verilen bütün görevler, Anayasayı yapmakla görevli Komisyona da verilmiştir.

Bu görevler, şunlardır: Yasama dokunulmazlıklarının kaldırılması ile ilgili bölümdeki görevler, üyeliğin düşmesiyle ilgili bölümdeki görevler, İçtüzüğün değiştirilmesine ilişkin 139 ncu maddedeki görevlerdir. Bir de, ayrıca 37 nci madde vardır. Bu maddede; «Anayasaya aykırılık iddiaları olursa görüşülen bir tasarı hakkında, bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğu görüldüğü takdirde, gerekçesini belirterek, maddelerin görüşülmesine geçmeden reddeder» denilmektedir. Bu madde hakkında zaten öneriler olacaktır. Bu şeyin de Anayasa Komisyonunda incelenecek bir konudur.

Demek ki, Anayasa Komisyonu bir de Anayasaya aykırılık iddialarını incelemekle görevli olacaktır. Böylece, Anayasayı hazırlamakla görevli Komisyona birçok görevler ek olarak yüklenecektir. Bu hem sakıncalıdır, hem de yasaya prensip itibarıyla aykırıdır.

Bu itibarla önerimiz; Anayasa Komisyonunun 19 ncu maddenin ilk bendinden çıkarılması ve Adalet Komisyonunun bu sayılan görevleri... Bu sayılan görevleri kim yapacaktır? Gerek yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin bölümdeki görevler; doğrudur, gerek üyeliğin düşmesiyle ilgili bölümdeki görevler ve gerekse İçtüzüğün değiştirilmesine ilişkin konudaki görevlerin ve ayrıca daimi komisyonlarda görüşülen bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırılık halinde, benimsenmesi halinde, onun da görüşülerek raporunu hazırlamakla görevli komisyon olarak Adalet Komisyonunun görevlendirilmesi fevkalade uygun olacaktır. Hem bu karışımı önleyecektir, hem de Anayasayı yapmakla görevli komisyona da ek görev verilmesinden kurtaracaktır. Benzeri de vardır bunun; Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğünün 17 nci maddesinde, Anayasa

ve Adalet Komisyonu olarak, müştereken bu görevler yapılmak üzere «Anayasa ve Adalet Komisyonu» deyimi kullanılmıştır.

Bu itibarla «Anayasa Komisyonu» deyiminin çıkarılarak ve madde başlığı da zaten daimi komisyonlar olacağı için Anayasa Komisyonunun, «Anayasa ve Adalet Komisyonu» şeklinde, bu görevlerle, bu görevle ilgili maddelerde de 19'ncu maddede ki «Anayasa ve Adalet Komisyonu yapar.» diye diğer maddelerde de bir düzenleme yapıldığı takdirde bir karışım doğurmaz ve böylece de Anayasa Komisyonu, kendi görevleriyle başbaşa olur ve yine 47'nci madde ile getirilen, Üçüncü fıkra ile getirilen önemli bir fıkraya, hükme çelişki, kendi İçtüzüğümüzde yer almış olur.

Eğer bu mutlaka bir karışım yapar deniliyorsa, yani hem burada Anayasa ve Adalet Komisyonu var, hem de orada Anayasa Komisyonu var; tahmin etmiyorum böyle bir şey yapsın, çünkü o ayrı bir bölümle düzenlenmiştir. Bu bir İhtisas Komisyonudur, daimi Komisyondur, Kanuna uygun olarak da madde başlığı da değiştirilmiş olacaktır. Bu itibarla bu görevlerin Anayasa ve Adalet Komisyonu olarak bir komisyona verilmesi çok çok sakıncalı görülmüyorsa, hiç zikredilmeden doğrudan doğruya Adalet Komisyonunun görevlendirilmesi mümkündür.

Üçüncü bir önergemiz; daimi komisyonlara üyelerin nasıl seçileceği hususunda maddede bir fıkra yer almamıştır. Bu konuda yine Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğünde bir madde vardır: «Bütün üyeler Başkanlık Divanına mesleklerini, ihtisaslarını ve hangi komisyonda görev alacaklarını belirtir birer belgeyi Başkanlık Divanına verirler.

Başkanlık Divanı bu belgelere göre komisyonlara, hangi komisyonlara hangi kişilerin aday olmalarına dair bir aday listesi hazırlar. Bunu bütün üyelerle dağıtır, bu dağıtımdan sonraki ikinci birleşimde daimi komisyonların seçimi yapılır.» der. Bununla ilgili olarak bir maddenin, bir esasın benimsenerek 19'ncu maddede yer almasını da arz ediyorum.

Maruzatım bu kadardır.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Turgut Tan.

TURGUT TAN — Sayın Başkan, sayın üyeler;

İçtüzük konusunda üç noktayı belirtmek üzere söz almıştım. Yalnız bir noktayı da bunlardan önce söylemek gereğini duyuyorum. O da; biraz önce ka-

bul ettiğimiz İçtüzüğün 17'nci maddesinin 7'nci bendinde Divan Kâtibi arkadaşların, üyelerin söz sırasını kaydetmek görevli olduklarını da söylemektedir; fakat bu görevin gereken özenle yerine getirilmediği düşüncesindeyim. Bunu burada belirtmek istiyorum.

Söylemek istediğim noktalardan birincisi, aslında İçtüzük teklifi konusunda düşüncelerim olmaktan çok, Komisyon tarafından bir aydınlatılma gereğidir. Belki böyle bir gereğin ortaya çıkmasında bize verilen, dağıtılan İçtüzük teklifi ve İçtüzük Geçici Komisyon Raporunda yeterli gerekçe bulunmamasından kaynaklanmaktadır. O nokta da şudur; Bilindiği gibi, Danışma Meclisinin temel görevleri arasında yeni Anayasayı yapmak yanında, ayrıca Siyasi Partiler Kanununu ve Seçim Kanununu hazırlamak görevleri de belirtilmiştir; diğer kanun yapmak, kaldırmak ve değiştirmek şeklindeki bir olağan yasama görevi yanında,

Dolayısıyla demin bir üyenin işaret ettiği gibi, mesela «Toprak ve Tarım Reformu Kanunu gündemimize gelecek. Acaba bunun için özel bir komisyon kurulması düşünülüyor mu?» şeklinde koyduğu sorunu ben, aslında bize görev veren yasanın belirttiği Seçim Kanunu ve Siyasi Partiler Kanunu açısından öğrenmek istiyorum. Acaba İçtüzük Komisyonu, Anayasa Komisyonunun bu iki temel yasayı da hazırlama görevine sahip olduğunu mu düşünmektedir?.. Yoksa, yeni Anayasa tasarısını hazırlamakla, Anayasa Komisyonunun görevi bitecek midir?..

Eğer ikinci şık söz konusuysa, yani seçeceğimiz Anayasa Komisyonu yalnızca Anayasayı hazırlayacaktır, diyorsak veya Komisyon böyle düşünüyorsa; bu iki temel yasayı, yani Seçim Kanunuyla, Siyasi Partiler Kanununu hazırlamak bir geçici komisyon işi mi olacaktır? Tabii burada karşımıza çeşitli seçenekler çıkabilir. Bir seçim Kanunu açısından sanıyorum, Anayasal, temel son derece önemli, binaenaleyh Anayasa üzerinde çalışmış olan bir Komisyonun hazırlanacak Seçim Kanunu konusunda söyleyeceği çok şey bulunması gerekir. Bu takdirde acaba, Seçim Kanunu hazırlamak üzere oluşturulacak Komisyonun belli miktarda üyesinin Anayasa Komisyonundan alınması şeklinde bir formül mü getirilecektir?.. Bunlar şu anda soru işaretleri şeklinde olduğu için bu noktaların İçtüzük Geçici Komisyonu tarafından aydınlatılmasında yarar olduğunu düşünüyorum.

Diğer 19'ncu maddedeki değişiklikler konusunda, yani komisyon ismindeki değişiklikler veya komis-

yonların yeniden düzenlenmesi konusundaki değişiklikler konusunda ayrıntıya girmek istemiyorum. Yalnız bunlardan bir tanesinin ki, önerilmiştir üyeler tarafından; bu ileri de oluşacak Yasama Meclislerinin hazırlayacakları İçtüzükler açısından bir örnek olabilir. İdarenin örgütlenmesine ve idari usullere ilişkin bir tutarlılığı sağlayacak komisyonun, mevzuattaki bugüne kadar sürmüş olan ve giderek ağırlaşan biçimde sürmüş olan dağınıklığı bundan sonra kısmen ortadan kaldıracabilecek nitelikteki bir komisyonun kurulmasında yarar olduğunu düşünüyorum.

Son bir nokta da; benden evvel konuşan arkadaşların da işaret ettikleri gibi, Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğünden esinlenerek yapılan bir önerinin uygun olduğu kanısındayım. O da; komisyonların seçiminin önce üyelerin girmek istedikleri komisyonları Başkanlık Divanına, yalnız bunu yaparken kendi uzmanlık ve mesleklerini de göstermek suretiyle bildirmeleri şeklindeki yoldur. Bu yapıldıktan sonra Başkanlık Divanının her üyenin yaptığı başvuruya göre komisyonlar için aday listeleri hazırlayıp, seçimden önce bir birleşim, iki birleşim önce üyelere dağıtmak suretiyle bu seçimi kolaylaştıracak ve belki de daha sağlıklı yapılmasını sağlayacak bu usulün kabul edilmesinde yarar olduğunu düşünüyorum. Kaldı ki, bu yöndeki düzenleme yalnızca arkadaşımızın değindiği gibi Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğünde yoktur. Daha önce 1961'de kurulmuş olan Temsilciler Meclisi İçtüzüğünde de buna benzer seçime ilişkin bir düzenleme bulunmaktadır.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Ahmet Samsunlu.

AHMET SAMSUNLU — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin sayın üyeleri;

Ben elimizdeki görüştüğümüz 19'ncu maddenin son kısımlarında verilmiş olan, «Başkanlık Divanı üyeleri komisyonlarda üye olamazlar.» maddesiyle ilgili görüşmek istiyorum. Başkanlık Divanı üyelerinin komisyonlarda üye olabilmesi şeklinde bir teklif getirilmiştir. Ben, bu komisyonlarda, Başkanlık Divanı üyelerinin komisyonlarda çalışması konusunda arkadaşlarımızın çok yeterli olduklarını bilmeme ve takdir etmeme rağmen, kendilerini büyük görevler beklediğine inanıyorum. Dün de ifade ettiğim gibi bizlerin tüm çalışmalarını organize edecek, bizlere yön verecek ve her türlü çalışma ortamını sağlayaca-

cak kuruluş 'bu Yüce Mecliste yalnız Başkanlık Divanıdır. Daha evvel olduğu gibi gruplar grup başkanları, grup başkanvekilleri, grup idare heyetleri gibi kuruluşlar yoktur. Onların yaptığı görevleri yapabilecek kuruluş, Başkanlık Divanıdır.

Benim istirhamım, bu öneriyi sunmuş olan arkadaşlarımızın bunu gözden geçirmeleri, mümkünse geri almaları ve bizlere faydalı olacak ve dün hepimizin, çoğunluğunuzun desteğiyle burada kabul edilmiş olan maddeye uygun bir şekilde Danışma Meclisi üyelerinin çalışmalarının verimli olması yönünde her türlü önlemi alacak girişimlerde bulunmalarını ve bize en kısa zamanda bu ortamı sağlamalarını istirham edeceğim ve kendilerini çok büyük görevlerin beklediğine inanıyorum, Komisyonlara isterlerse dinleyici olarak katılır, isterlerse diğer arkadaşları vasıtasıyla bazı bilgi ve görgülerini sunabilirler. Ben şu anda mevcut olan 9 kişilik Başkanlık Divanının büyük görevleri olacağına inanıyorum, bu bakımdan, komisyonlarda üye olmalarını uygun bulmuyorum. Birinci arz etmek istediğim husus buydu.

İkinci arz etmek istediğim husus; kurulacak komisyonlarda çevre ve çevre sorunlarının önemini dikkate alarak bunun herhangi bir komisyonun içinde ifade edilmesi taraftarıyım. Ülkemizin imkânları ve doğası çok hızlı bir şekilde tüketilmektedir. Bugün kıyılarımızın çok yerinde denize girmek imkânı yoktur. İstanbul'da, İzmir'de, İzmit'te bunu yakinen biliyoruz. Hava kirliliği, ormanların hızlı bir şekilde tüketilmesi ve buna benzer tüm çevre sorunları her geçen gün büyümektedir.

Şahsen geçen sene Amerika'da Birleşmiş Milletlerin bir bursuyla tetkikte bulundum ve Amerika'da, Almanya'da çevre kuruluşlarının ne derecede bir önem arz ettiğini izlemek ve yerinde tetkik etmek imkânı buldum. Bunu da eğer Komisyon bir komisyonun içerisine çevre olarak alırsa büyük memnuniyet duyacağım. O zaman yavrularımıza belki daha iyi bir çevre bırakmak imkânını bulabileceğiz.

(Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Samsunlu teşekkür ederim. Sayın Sarioğlu.

PAŞA SARIOĞLU — Sayın Başkan, Sayın Üyeler;

19'ncu madde hakkında hepimizin de müşahade ettiği gibi çok değişik önergeler var, bunların sayısı 10'un üzerindedir. Önerge sahipleri ve diğer arkadaşlarımız bu önergeler üzerinde görüşlerini bu-

rada açıklamaya devam etmektedirler. Bunlardan biz de gerektiği ölçüde yararlanmaktayız.

Ancak, bu önergelerin ve değişik görüşlerin formüle edilmesi ve Genel Kurulda bu hususta bir karar alınması oldukça zor gözükmemektedir. Bu itibarla, benideniz ve arkadaşlarımız bir önerge takdim ettik, O önergede bütün bu değişiklik önergelerinin Komisyona havale edilmesini ve ayrıca Komisyonda önerge sahiplerine bir söz hakkı tanınmasını arz ve teklif ettik. Eğer Komisyonda bu söz hakkı tanınır, arkadaşlarımız da görüşlerini orada açıklama imkânına sahip olurlarsa, bu takdirde Komisyonda formüle edilen görüşler, gerek Komisyonun görüşüne uygun veyahut da arkadaşlarımızın değişiklik önergeleriyle birlikte buraya geldiği takdirde Genel Kurulun bu hususta karar vermesi oldukça kolay olacaktır.

Şu anda Komisyon üyelerinin bu değişiklik önergelerinin hepsini teker teker dinleyip, not alıp ve görüş bildirmesi mümkün değildir. Formüle edilmesi bu yönden oldukça zor gözükmemektedir. Zaman kazanmak için bu önergenin dikkate alınmasını istiham ediyoruz.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın üyeler, söz alan bir arkadaşımız kalmıştır, o arkadaşımıza da söz verdikten sonra önergeleri oyunuza sunacağım.

Sayın Çakmakçı.

ALİ GÜNGÖR ÇAKIMAKÇI — Benden bir evvel konuşan kıymetli arkadaşım Paşa Sarioğlu, hemen hemen benim demek istediğim sözleri dile getirdi. Ancak, küçük bir şeyi ilave etmek isterim.

Nasıl Yargıtayda işbölümü ceza ve hukuk dairelerinde ayrılmış, dairelerden bir tanesine de, «iş bu daire diğer dairelerin görev sahasına girmeyen işleri inceler.» diye bir yedek madde konmuşsa; bir endişem var, şu veya bu şekilde komisyonları teşkil ettikten sonra öyle konular olabilir ki, o komisyonların hiç birine giremeyebilir yahut icabı selbi ihtilaflar mevzuu çıkabilir.

Bu itibarla, komisyonları teşkil ederken bir de bir hayli sirkülasyonu artmış olan, sayın üye arkadaşlarımıza da peyderpey gelmektedir münferit dilekçelerin ve müracaatların da muhatabı bir komisyon oluşabilmesi bakımından, müracaatlar ve sair işler komisyonu veya bu gayeyi ifade eden başka bir deyişle bir cep komisyonun oluşmasını, herhangi bir komisyonun, bir mevzuun hangi komisyona gi-

deceğinde bir tereddüt hasıl olursa bu komisyonun mutlak ve mutlak o işi sahiplenebilir son komisyon olmasının daha faydalı olacağı kanısındayım.

Gerçekten İçtüzüğü'nün 79 ncu maddesi sıranın bozulabileceğini, 83 ncu maddesi de esas komisyonun gerektiğinde tasarının tümü veya birkaç maddesini geri isteyebileceğine amir bulunduğu, o müstakbel maddeler dahi geçerliliğini muhafaza ettiğine göre, Sayın Komisyon Sözcüsü de 19 ncu maddenin şimdiye kadar gelmiş maddelere nazaran çok fazla önergelerin temerküz ettiği bir madde olmasına işaretle, bunu tekrar incelemek üzere geri almayı teklif etmiş bulunmasına göre, bir değişik söz ve konuşma temerküzü manzarası arz eden 19 ncu maddenin, diğer maddelere geçmek suretiyle Komisyona iadesiyle sonra görüşme tanınmasının daha uygun olacağını tekraren arz ederim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın üyeler, üç önerge var okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Üzerinde görüşme açılan 19 ncu maddeyi Sayın Komisyon geri istediğine göre, bu konu üzerindeki görüşmelerin kesilerek, Sayın Komisyonun yeniden görüşme yapacağı toplantıya önergelerdeki birinci imza sahiplerinin ve diğer görüş sahiplerinin usule uygun katılmasıyla yeni bir madde geliştirilmesini arz ederiz.

Avni Şahin

Türe Tunçbay

Oemil Çakmaklı

Serda Kurtoğlu

İmren Aykut

Tandoğan Tokgöz

Feridun Güray

M. Zekai Bayer

Hilmi Sabuncu

İsmail Şengün

Şadan Tuzcu

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzüğü'nün 19 ncu maddesiyle ilgili çok miktarda değişiklik önergeleri vardır. Bu önergelerin hakkı veçhile değerlendirilmesi ve dikkate alınması ve Genel Kurulda da bu değişiklik önergeleri hakkında salim bir karar verilmesi ve aynı zamanda zaman kazanılması için bütün önergelerin Komisyona verilmesini ve önerge sahiplerini de Komisyonda görüşlerini savunmaları için söz hakkı tanınmasını ve ondan sonra 19 ncu maddenin Genel Kurulda görüşülmesine karar verilmesini arz ve teklif ederiz.

Hayri Seçkin

Bahtiyar Uzunoğlu

Paşa Sarioğlu

Turgut Yeğenaga

Ahmet Sarp

Muzaffer Sağışman

Ahmet Samsunlu

Şerafettin Yarkın

Başkanlık Divanına

Madde 19 a ilişkin:

19 ncu madde üzerinde bir birinden farklı ve çok ayrıntılı görüşler bulunduğundan, anılan maddenin İçtüzük Komisyonuna iadesi ve yeniden düzenlenmesini saygılarımızla arz ederiz.

Tülay Öney	Türe Tunçbay
Cemil Çakmaklı	Lütfullah Tosyalı
Zeki Çakmakçı	Tandoğan Tokgöz
Cahit Tutum	Teoman Özalp
Şadan Tuzcu	

BAŞKAN — Önergeler üzerinde söz isteyen sayın üye var mı?

Buyurun efendim.

HİDAYET UĞUR — Efendim, yanlışlığı düzeltmek için bir hususu açıklamak istiyorum. Hidayet Uğur ve arkadaşları tarafından verilen bir önerge vardı, bu maddeyle ilgili değildir, yanlışlıkla burada okundu. O, komisyonların konuları ilan tahtasında gösterilmesi, arkadaşlara bir kolaylık sağlaması için verilmiş bir önerge'dir. 45 nci maddeden sonra ele alınmasını istirham edeceğim.

BAŞKAN — Hay hay efendim.

Buyurun efendim.

İHSAN GÖKSEL — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin sayın üyeleri;

Zannediyorum ki, dönülebilecek veyahut dönülmeyecek bir yolun başlangıcındayız. Yani, hatalara giden yolla, doğruya giden yolun kavşak noktasındayız. Onun için ben şahsen bu son defa verilen üç önerge'den ikinci önergenin iyi düşünülmesi kanaatindeyim. Yani, bir sürü önergenin içerisinde gerek siz kıymetli arkadaşlarımın, gerekse Komisyonun üstünkörü, çok kısa zamanda içinden çıkılabileceğini pek kestiremiyorum.

Onun için, benim arz ve teklifim, ikinci önergenin gereği olarak, bütün önergelerle beraber bu maddenin Komisyona iade edilmesi, Komisyonda derle-nip toparlanması ve ondan sonraki kesin sonuca varılmak üzere oylamaya geçilmesidir. Yoksa topye-kûn bir oylama, eğer önergeler üzerinde yapılırsa, benim kanaatim odur ki, hiçbir önerge tamamiyle herkesin fikrini ihtiva eden veyahut büyük çoğunluğun fikrini ihtiva eden bir mahiyet taşımamaktadır.

Onun için, ben şahsen bu maddenin Komisyona iadesini ve şimdiye kadar verilmiş olan önergelerin ışığı altında bu madde ile ilgili yeni bir hazırlık yapılmasını arz ve teklif ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Şahin;

A. AVNİ ŞAHİN — Efendim, aynı şeyleri arz etmek istedim; oylamaya geçilmesini teklif ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Arar.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ
İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Komisyonumuz, tamamen şimdi konuşan Sayın Göksel'in ortaya attığı ve aynı zamanda bir önergeyle de istenmiş olan görüşü benimsemektedir. Önergeler, bizim saptadığımıza göre 16'yı bulmuştur. Bu önergeler içinde birbirini nakzeden, birbiriyle çelişki içinde olan önergeler vardır. Binaenaleyh, şimdi burada önergelerin dikkate alınması diye bir oylama yapılmadan, zaten daha evvelce de ifade etmiştim, önergelerin madde ile birlikte Komisyona iadesini rica ediyoruz. Madde ile birlikte önergeleri almak, yüksek malumunuz olduğu üzere, bu önergeleri peşinen kabul ve benimseme anlamına gelmiyor Komisyonumuzca. İleride herhangi bir anlaşmazlığı, Komisyon ile Yüksek Heyetiniz arasındaki bir anlaşmazlığı önlemek için bu ciheti bilhassa belirtiyorum. Bunun redaksiyonunu yapmak, çalışmalarımıza uygun, görevlerimize uygun bir komisyon taksimi; komisyonların adlarını belirleyen yeni bir madde düzenlemek ve bu arada biraz önce burada yapılan, önerge sahiplerince olsun, önergesi olmadığı halde madde üzerinde genel olarak görüşen arkadaşlarımızın görüşlerinde yer alan fikirleri de değerlendirmek üzere, bir çalışma yapmak üzere maddenin ve önergelerin Komisyonumuza iadesini rica ediyorum.

Bu arada şunu da arz edeyim. Komisyonun çalışma günü, yani yalnız bu önerge üzerinde değil, dünden beri dikkate alınan ve Komisyona iade edilen birçok önergelerin olduğunu biliyorsunuz. Binaenaleyh, şu Genel Kurulda yapılan müzakerelerin muayyen bir safhasında, belki yarın sabah, belki yarın öğleden sonra, o, bu akşama doğru meydana çıkar, Komisyonumuz, tabii mehil rica edecek, bu önergeleri yeniden tedvin etmek üzere.

Bu arada, şimdi ısrar edilen bir arzunun da pek tabii olduğu fikrini savunuyoruz. Yani, isteyen önerge sahibi arkadaşımız, önergelerde 10 imza olduğuna göre, birinci imza sahibi arkadaşımız, sizlerce de malum olacak Komisyonun çalışma gün ve saatinde gelip kendi fikirlerini benimseyebilirler. Bu, Meclis komisyonlarının normal çalışmasıdır. Ancak, orada yeniden önerge veremezler ve oya iştirak edemezler.

Bunun dışında, önce vermiş oldukları önergenin savunmasını rahat bir biçimde yapabilirler, buna engel hiç bir hüküm yoktur.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arar.

Sayın Üyeler; 19 ncu maddenin önergeleriyle birlikte İhtizük Komisyonuna havalesini, iade edilmesi ni oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Üyeler; dün kabul ettiğiniz çalışma süreleri bakımından 10.00 ile 13.00 arasında ve öğleden sonra da 14.30 ile 19.00 arasında toplantı yapılması kararlaştırıldığı için, az bir zamanımız kalmakla beraber, devam ediyoruz maddelerin müzakeresine.

20 nci maddeyi okutuyorum :

Geçici ve Karma Komisyonlar :

MADDE 20. — Danışma Meclisi ihtiyaca göre geçici ve karma komisyonlar da kurulabilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde müzakere açıyorum. Söz isteyen sayın üye... Yok.

Bir önerge var, okutuyorum.

Danışma Meclisi Başkanlığına

İhtizük tasarının 20 nci maddesinde belirtilen geçici ve karma komisyonların nasıl kurulacağı gösterilmemiştir.

Cumhuriyet Senatosu eski İhtizüğünün 17 nci maddesi dipnotunda, «Karma komisyonun iki veya daha çok komisyonun birleşmesi ile; geçici komisyonun ise, istenilen komisyonlardan üye alınmak suretiyle kurulacağı» ifade edilmiştir.

Uygun görüldüğü takdirde, adı geçen komisyonlar için de benzer hükmün 20 nci maddede yer almasını arz ve teklif ederiz.

Şerafettin Yarkın

Yılmaz Özman

Turgut Yeğenaga

Remzi Banaz

Cahit Tutum

Bahtiyar Uzunoğlu

Asım İğneciler

Fahri Öztürk

Hayrullah Seçkin

Zeki Yıldırım

Paşa Sarıoğlu

İsa Vardal

BAŞKAN — Önerge üzerinde söz isteyen?...

İhtizük Komisyonunun bu konudaki görüşünü rica edeyim daha önce.

İHTİZÜK GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ

İSMAIL ARAR — Efendim; biz bu önergeye katılmıyoruz. Çünkü, önerge ile istenen husus, zaten uygulamada olagelen bir şeydir. Ya bir komisyon, başka bir komisyonla işbirliği yapmak üzere bir geçici ve karma komisyon kurulmasını talep eder veya Başkanlık Divanı böyle bir teklif getirir, ya da üye-

lerden böyle bir teklif gelir ve orada bu geçici veya karma komisyonun ne suretle teşkil edileceği hakkında da bir talep ifade edilmiş olur; şu komisyonlardan teşekkül etsin, şu kadar üyeden teşekkül etsin diye.

Onun için, bunun, İhtizükte katı ve kalıplaşmış bir madde olarak yer almasına lüzum yoktur.

BAŞKAN — Evet efendim.

Evet Sayın Yarkın.

ŞERAFETTİN YARKIN — Sayın Başkan; geçici komisyon ve karma komisyon ne anlama gelir? Bu, İhtizükte belirtilmemiştir. Bunlar nedir? Cumhuriyet Senatosu İhtizüğünde, «karma komisyon, iki veya daha çok komisyonun birleşmesiyle, geçici komisyon, istenilen komisyonlardan üye alınmak suretiyle kurulur» denmektedir. Ortada katı bir hüküm yoktur. Karma komisyon hangi anlama gelir, geçici komisyon hangi anlama geliyor? Bunu ifade ediyor.

Bu nedenle, 20 nci maddeye, «karma komisyon böyle, geçici komisyon böyle kurulur» diye önerge istikametinde bir hükmün konulmasında ısrar ediyoruz.

BAŞKAN — Önergenin dikkate alınıp alınmaması konusunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20 nci maddeyi oyunuza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

Komisyon Üyeliklerinde Boşalma :

MADDE — 21. — Bir komisyonun üyeliklerinde boşalma olursa yenisi seçilinceye kadar komisyonun görev ve yetkileri devam eder.

Noksan üyelik en kısa zamanda tamamlanır.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz isteyen Sayın Üye?... Buyurun efendim.

A. AVNİ ŞAHİN — «Noksan üyelik en kısa zamanda tamamlanır ifadesinde bir muğlaklık görüyorum. Bu, en kısa zaman ifadesinin açıklığa kavuşturulması gereğine inanıyorum.

BAŞKAN — Dün bu konuda Sayın Komisyon Sözcüsü bir açıklama yapmıştı. Mamafih, kısaca tekrarını rica edeyim.

İHTİZÜK GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ

İSMAIL ARAR — Efendim; işaret buyurduğunuz gibi, dün başka bir konudaki açıklamam sırasında, «en kısa sürede» tabirinin, deyiminin, belli bir gün olarak İhtizükte belirtilmesinin, sonradan daha büyük sıkıntılara yol açabilecek bir hüküm haline gelebileceği endişesini izhar etmiştim. Bu maddede de

aynı husus varıttır, yani en kısa sürede demek, işi savsaklamak anlamına gelmez elbette ki; ama üç günde, beş günde diye bir süreyi de şimdiden tesbit eder, İhtüzüğe koyarsak, büsbütün işlemez bir hüküm getirmiş oluruz endişesindeyiz.

(BAŞKIAN — Teşekkür ederim.

(Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

(Madde 22'yi okutuyorum.

(Esas komisyonlar.

(MADDE 22. — Raporu Genel Kurul görüşmelerine esas olacak komisyona, esas komisyon denir. Esas komisyonun hangisi olacağı konunun özelliğine göre, işin komisyonlara havalesi sırasında Kanun ve İhtüzük hükümleri uyarınca, Başkanlık tarafından tespit edilir.

(BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üyeler?..

CAHİT TUTUM — Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKIAN — Buyurun Sayın Tutum.

CAHİT TUTUM — Saygıdeğer Başkan ve değerli üyeler;

Bu 22 nci madde kanun teklif ve tasarılarının aidiyetini tespit etme yetkisini Başkana bırakmaktadır. Bu madde, aynı zamanda 71 nci madde ile de ilişkilidir. 71 nci maddenin sonndan bir önceki fıkrası, «Başkan, gelen tasarıları ilgili komisyonlara doğrudan doğruya havale eder.» diyor.

Şimdi, sanıyorum ki, bu teamül, eskiden beri böyle yapıldığı için böyle devam ediyor. 71 nci maddenin müzakeresi sırasında bir öneri ileri süreceğiz, yazılı olarak sunacağız, ancak 22 nci madde görüşülürken bundan bahsetmek zorunlu olduğu için, önerimi vermeden, sadece içeriğini açıklamak istiyorum.

Koordinasyon bakımından, Başkanın komisyona aidiyeti sadece mekanik bir sorun olarak telakki edilmiş gözüküyor İhtüzükte. Yani, milli eğitimden gelmişse bir tasarı, Milli Eğitim Komisyonuna veya tarımdan gelmişse, Tarım Komisyonuna diye havale edilecek. Yıllardan beri bizim ikâyet ettiğimiz bu tür havalelerdir. Bu mekanik havalelerde komisyonlardan biri «Beni ilgilendiriyor» derse, isteyecek, bir formalite başlayacak veya Başkan, sadece milli eğitimi ilgilendirdiği kanısına vararak, bunu Milli Eğitim Komisyonuna havale edecek. Oysa, o konu, başlangıçta eğer üç komisyonu ilgilendiriyorsa, onun çok sağlıklı bir şekilde saptanması gerekir.

Bu nedenle önerimiz eğer kabul edilirse, 71 nci madde ile vereceğimiz önerinin özünde bu komis-

yonlara aidiyet tespiti meselesini şöyle çözmek istiyoruz: Komisyon başkanları vardır. Komisyon başkanlarından kurulan bir kurul öneriyoruz. Komisyon Başkanları Kurulu, bu işi tezekkür etsin ve bu Komisyon Başkanları Kurulu da, Danışma Meclisinin Başkanı veya Başkanın görevlendireceği başkanvekillerinden birinin başkanlığında toplanabilir. Bu itibarla, bu mekanik bir havale değildir, bir kanunun içeriğinin çok dikkatli bir şekilde saptanması ve tüm komisyon başkanlarından oluşacak kurulda müzakere edilmesi ve böylelikle sağlıklı bir aidiyet tespitinin yapılması mümkün olabilir diyoruz ve bu başkanları çok fazla meşgul edecek, komisyon başkanlarını fazlaca meşgul edecek bir konu değildir, haftada bir kez toplanılsa, bu sorun kökünden çözülebilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Tutum.

Sayın Komisyonun bu konuda görüşleri.

İHTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Evvela samimiyetle ifade edeyim ki, sayın arkadaşımızın şimdi şifahi olarak yaptığı bu teklifi, yani bir komisyon başkanları komisyonu yahut komisyon başkanları kurulu teklifini, bu maddede mi görüşeceğiz, yoksa 71 nci maddede mi bunun görüşülmesini istiyorlar; bendeniz şahsen bir vuzuha kavuşturamadım; ama izahatlarını bu madde üzerinde yaptıklarına göre, herhalde buraya monte edilmesini istiyorlar, ben de o bakımdan cevaplarımı Komisyon olarak arz edeyim.

Şimdi, yapılan, Danışma Meclisine gelen kanun tasarı ve teklifleri, Başkan tarafından ilgili komisyonlara havale edilir. Bu yıllardan beri süregelen bir teamüldür. Buna üyelerin itiraz hakkı vardır. Çünkü, bu havale gelen kâğıtlarda gözükecektir tarafınızdan, ıttılınıza ulaşacaktır ve tarafınızdan gözükecektir. Bu havaleye üyelerin itiraz hakkı vardır ve oturumun başında bu itirazını dile getirmek hakkı da vardır, bu 71 nci maddede tedvin edilmiştir.

Ayrıca, 33 ncü madde ile, bir komisyonun kendisine havale edilen tasarı veya teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak tasarı veya teklifin o komisyona havale edilmesini isteme hakkı bulunduğu gibi, bir komisyon, kendisine havale edilen tasarı veya teklif yahut herhangi bir mesele için bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, tasarı veya teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteme hakkı da vardır. Onun için, bugüne kadar parlamento-

larda tatbik sahası bulunduğunu pek sanmadığım bir komisyonlar başkanları kurulu teşkilinin işleri en azından bizim tahminimize göre 1 hafta 10 gün kadar geciktirebileceği kanısındayım. Bu itibarla, esasen şifahen yapılmış olan, yazılı 10 imzalı bir önerge olmamakla beraber, bu önergeye katılamadığımı söylemek mecburiyetindeyim.

{Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

{Bu madde üzerinde söz isteyen sayın üye?..

CEMİL ÇAKMAKLI — Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun.

CEMİL ÇAKMAKLI — Sayın Başkan, sayın üyeler;

{Bu geç saatte huzur işgal ettiğim için özür dileyerek başlıyorum.

Konu, gerçekten önemli. Bir meclisin içinde tasarı ve teklifin nasıl akacağı ve nasıl işleyeceği konusunun sağlığa kavuşturulması elbette çok yararlıdır.

{Mevcut Tüzükte getirilen mekanizma, teamül mekanizması, (Altını çizerek söylüyorum.) Başkan komisyonlara havale ediyor, komisyonlara havaleye bir itiraz olursa, Genel Kurulun huzuru işgal ediliyor. Bunun yanında, komisyonlararası alış-verişte, akımı sağlıklı hale getirmeyen, o 1 haftalık gecikmeden çok daha uzun gecikmeler ortaya çıkarabiliyor, bu da geçmişte her halde bu çatı altında pek çok rastlanan bir uygulamadır.

Ayrıca, Sayın Arar'ın söylediği bir konuya katılmıyorum. Bu teamül parlamentoda yoktur değil, Türk parlamentolarının ilki olan 1921 Meclisinde bir Layiha Encümeni vardır. Bu Encümen çok çeşitli kanallardan gelen tasarı ve teklifleri birleştirip, kordine etme göreviyle yükümlüdür. Bu Layiha Encü-

menin varlığı, (o günkü tabiriyle) yeni bir araya gelmiş kuralları mevcut siyasal ve parlamenter duruma göre çok belirgin olmayan tasarı ve teklifleri koordinasyon ve sevk işini üstlenmektir. Bugün de, sanıyorum bu Mecliste de böyle bir konuya ihtiyaç vardır, komisyonların kendi aralarındaki işleyişleri ve tasarı ve teklifin sağlıklı akımı için bu konunun müzakere edilmesinde şahsen fayda mütalaa ediyorum.

{Arz ederim, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın üyeler, 22 nci maddenin değişikliğiyle ilgili bir önerge yoktur. Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

23 ncü maddeyi okutuyorum.

Komisyon başkanı, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimi.

MADDE 23. — Üye seçimi tamamlanınca, komisyonlar, Danışma Meclisi Başkanı tarafından toplantıya çağrılırlar.

{Bu toplantıda komisyonlar, Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Katiplerini seçerler.

{Bu seçim için toplantı yeter sayısı komisyon üye tamsayısının salt çoğunluğudur.

Seçim gizli oyyla yapılır. Seçilmek için en fazla oy almak yeterlidir.

{Gereken hallerde Komisyon Başkanının önerisi üzerine belli bir konu için özel sözcüler veya bir özel kâtip üçüncü fıkrada belirtilen usule göre seçilir.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz isteyen sayın üye .. Yok.

{Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

{Sayın üyeler vaktimiz tamamdır. Öğleden sonra saat 14.30 da toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.55

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.30

BAŞKAN : Başkanvekilli M. Vefik KİTAPÇIĞIL

KÂTİP ÜYELER : Mehmet PAMAK, Evliya PARLAK

BAŞKAN — Sayın üyeler; 7'nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Çoğunluğumuz vardır görüşmelere devam ediyoruz.

IV. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER (Devam)

1. — Danışma Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve İçtüzük Geçici Komisyonu Raporu. (Danışma Meclisi : 2/2) (Sıra Sayısı : 1; Dağıtma Tarihi : 12.11.1981) (1)

BAŞKAN — İçtüzüğümüzün 24'ncü maddesini okutuyorum.

Tatil ve araverme sırasında komisyonların çalışması.

MADDE 24. — Tatil ve araverme sırasında hangi komisyonların çalışacağı komisyonların görüşü alınarak Başkanın önerisi üzerine Genel Kurulca tespit edilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 25'i okutuyorum.

Komisyonların toplantıya çağırılması.

MADDE 25. — Komisyonlar kendi başkanlarınca toplantıya çağırılır.

Zorunluk olmadıkça komisyon toplantısı için çağrı en az ilki gün önceden yapılır. Bu çağrıda hazırlanan gündem de belirtilir. Ancak, komisyon gündemine hâkimdir.

Bu çağrı ve gündem komisyon üyelerine, Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine, Başbakanlığa, ilgili Bakanlıklara, ilgili komisyonların Başkanlıklarına ve teklifleri gündemde yer alan kanun teklifi sahibi Kurucu Meclis Üyelerinden iki imza sahibine gönderilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye?.. Yok.

Önerge vardır, önergeyi okutuyorum.

(1) 1 S. Sayılı basmayazı 16.11.1981 tarihli 6 ncı Birleşim tutanağına eklidir.

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzük tasarısının 25'nci maddesinde yer alan, Komisyon gündemlerinin, bu konuda her üyenin bilgi sahibi olmasında yarar olduğu kabul edilerek, ayrıca ilan tahtasına da asılması yönünde, maddeye bir fıkra eklenmesini arz ve teklif ederiz. (Millet Meclisi eski İçtüzüğünün 27'nci maddesinde olduğu gibi.)

Şerafettin Yarkın

Paşa Sarioğlu

Turgut Yeğenağa

Remzi Banaz

M. Yılmaz Özman

Bahtiyar Uzunoğlu

Asım İğneciler

Fahri Öztürk

Hayrullah Seçkin

İsa Vardal

Cahit Tutum

BAŞKAN — Teklif hakkında söz isteyen sayın üye?.. Yoktur.

Sayın Komisyonun görüşü?..

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Mümkündür katılıyoruz.

BAŞKAN — Katılıyorsunuz.

O halde kati olarak kabulünü oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Maddeyi yeni şekli ile... Evet, 26'ncı maddeye geçiyoruz.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU KÂTİBİ

KÂZİM ÖZTÜRK — Sayın Başkanım, bir hususu Komisyon adına arz etmek istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU KÂTİBİ

KÂZİM ÖZTÜRK — Bu kabul edilen önerge dikkate alınmak kaydı ile kabul edilmiştir. Maddenin nihai şekli Komisyonca düzenlenecektir.

BAŞKAN — Tamam efendim.

26'ncı maddeyi okutuyorum.

Komisyon Başkanı, toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 26. — Komisyonlar, başkanlarının yönetiminde çalışır. Başkan bulunmadığı zaman başkanvekilli, o da yoksa sözcü, komisyona başkanlık eder.

Komisyonlar, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile karar verir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye?

REMZİ BANAZ — Var.

BAŞKAN — Buyurun.

REMZİ BANAZ — Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler;

Burada komisyonların üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanacağı ve hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile karar verileceği belirtilmiştir.

Hazır bulunan üyelere oylama sırasında eşitlik halinde reddedilmiş mi olacaktır, yoksa Başkanın bulunduğu taraf ağırlık mı kazanacaktır; bu konu açıklığa kavuşmamıştır. Bu konuda Komisyonun görüşünün belirtilmesini arz ederim.

Saygılarımla.

ŞERAFETTİN YARKIN — Önerge var efendim.

BAŞKAN — Evet, önerge var bu konuda. Diğer söz isteyen bir sayın üye?.. Yoktur.

Verilmiş olan önergeyi okutuyorum.

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzük tasarısının 26 ncı maddesine, «Oylarda eşitlik olursa, Başkanın bulunduğu taraf tercih olunur» şeklinde bir fıkra eklenmesini arz ve teklif ederiz. (Cumhuriyet Senatosu eski İçtüzüğü, Madde 112)

Şerafettin Yarkin

Cahit Tutum

Hayri Seçkin

Remzi Banaz

Turgut Yeğenağa

Bahtiyar Uzunoğlu

Paşa Sarıoğlu

Fahri Öztürk

Yılmaz Özmen

Zeki Yıldırım

Asım İğneciler

BAŞKAN — Sayın Komisyonun görüşü?..

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Efendim, Başkana oylamada ağırlık tanıyan bu önergeye katılmıyoruz.

BAŞKAN — Evet.

Buyurun efendim.

ŞERAFETTİN YARKIN — Sayın Başkan, salt çoğunluk, çift sayı olduğu takdirde ve oylar da eşit olduğu takdirde o zaman buna bir çözüm yolu bulmak lazım. Aksi halde, madde kesin olmayan bir şekilde ortaya çıkmış olacaktır. Buna bir çözüm buluyoruz. Sanıyorum yanlış bir tespit yoktur.

BAŞKAN — Evet.

Sayın Komisyon?..

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Efendim, bu başka bir bölümde başka bir madde olarak huzurunza gelecek. «Oylamalar ve Seçimler» bölümünde salt çoğunluk nedir, çift sayıda nedir, tek sayıda nedir; bunun tarifini getirdik. Binaenaleyh, arkadaşlarımızın endişesine mahal yoktur.

BAŞKAN — Evet, bu maddeyi önergenin dikkate alınması kaydıyla Komisyona...

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Hayır efendim, önergeyi oylayacaksınız evvelâ.

BAŞKAN — Oylayalım. Evet, oyunza sunuyorum. Önergenin dikkate alınmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler...

Reddedilmiştir efendim.

Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

27 nci maddeyi okuyoruz.

Komisyonlara devam.

MADDE 27. — Komisyon üyeleri, komisyon toplantılarına devama mecburdurlar. Komisyonun devam cetvelleri, Danışma Meclisi Başkanlığına sunulur.

BAŞKAN — Söz isteyen Sayın üye?.. Buyurun efendim.

AYHAN FIRAT — Burada söyleyebilir miyim?.. Kısadır.

BAŞKAN — Buyurun kısa ise.

AYHAN FIRAT — Sayın Başkan;

Özürli iştirak edememe durumu madde 94 ve 95'te derpiş edilmiştir. Bu maddede de o maddelere atıf yapılsaydı madde daha açık ve sarih duruma gelirdi.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Evet.

Sayın Komisyonun görüşü?..

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU BAŞKANI

NECİP BİLGE — Efendim, ayrıca bir açıklamaya gerek kalmayacak kadar madde açıktır. Diğer husus ayrıca düzenlenmiş bulunmaktadır. Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Evet.

Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

28 nci maddeyi okuyoruz.

Komisyonlarda söz alma.

MADDE 28. — Komisyonlarda istem sırasına göre söz verilir. Komisyon başkanı ve komisyondaki

Hükümet temsilcisi, söz sırasına bağlı değildir. Komisyonca çağırılmış uzmanlara, komisyon başkanı, gerekli gördüğü zaman söz verebilir.

BAŞKAN — Bu madde hakkında söz isteyen Sayın üye?.. Yoktur.

Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir, oy birliğiyle.

29 ncu maddeyi okutuyorum.

Komisyonlarda Hükümetin ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinin temsili ve uzman çağrılması.

MADDE 29. — Komisyon toplantılarına Başbakan, ilgili Bakanlar ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri katılabilir. Başbakan, ilgili Bakanlar ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri gerekli görürlerse, kendi yerlerine, yüksek dereceli bir kamu görevlisine yazılı temsil yetkisi verebilirler.

Komisyonlar, bilgi ve görgülerinden yararlanmak istedikleri kimseleri komisyona davet ederek dinleyebilirler, kamu kurum ve kuruluşları ile meslek kurum ve kuruluşlarından yazılı görüş alabilirler.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen Sayın üyeler?.. Yoktur.

Maddeyle ilgili değişiklik önergesi var; okutuyorum.

Başkanlık Divanına

İçtüzüğün 29 ncu maddesinin aşağıdaki şekilde düzenlenmesini arz ediyoruz.

«Madde 29. — Kanun tasarısı ve tekliflerinin komisyonlarda görüşülmesi sırasında Başbakanın veya ilgili bakanın veya yazılı yetkiyle görevlendireceği kişinin hazır bulunması gereklidir. Teklif, Danışma Meclisi üyeleri tarafından verilmişse teklif sahiplerinden en az birinin veya teklif Milli Güvenlik Konseyi üyelerinden birisi tarafından yapılmışsa, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinden görevlendirilecek yetkili bir kişinin hazır bulunması gereklidir.»

Tülay Öney

Mehmet Kanat

Mustafa Aysan

Necmettin Narlıoğlu

Cemil Çakmaklı

Fikri Devrimsel

Tandoğan Tokgöz

Enis Muratoğlu

Cahit Tutum

Serda Kurtuluş

(Hamdi Özer

BAŞKAN — Önerge üzerinde söz almak isteyen Sayın üyeler?.. Efendim, buyurun.

TÜLAY ÖNEY — İzninizle bir açıklama yapabilir miyim önergeyle ilgili?..

BAŞKAN — Buyurun.

TÜLAY ÖNEY — Sayın Başkan, değerli üyeler;

Böyle bir önerge vermemizin gerekçesini kısaca açıklamak istiyorum.

Kurucu Meclisi kuran Yasanın, 2485 Sayılı Yasanın 25 nci maddesi, «Kanunların Görüşülmesi ve Kabul Edilmesi» diye bir bölüm ihtiva ediyor. Şu ufak kitabın 35 nci sayfasındadır.

25 nci maddenin 2 nci bendi aynen önergemizde verdiğimiz ifadeyi taşımaktadır. Oysa, hazırlanmış olan İçtüzük tasarısının 29 ncu maddesinde, «Komisyon toplantılarına Başbakan, ilgili bakanlar ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri katılabilir» şeklinde bir ifade kullanmakla, isterlerse Başbakanın, bakanların bu toplantılara, komisyon çalışmalarına katılmayabilecekleri gibi bir izlenim elde ediliyor. Eğer, İçtüzük Komisyonunun bunu kaleme alışlarında özel bir amaç varsa, bunun açıklanmasını rica edelim; yok ise eğer, Kurucu Meclisi kuran Yasanın 25 nci maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan ifadenin aynıyla geçmesini; yani, kısaca ifadede, «Kanun tasarısı ve tekliflerinin Danışma Meclisi komisyonlarında ve Genel Kurulundaki görüşmelerinde Başbakanın veya ilgili bakanın veya görevlendireceği yetkili kişinin ve teklif sahibi Danışma Meclisi üyelerinden en az birisinin veya teklif, Milli Güvenlik Konseyi üyelerinden birisi tarafından yapılmışsa, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinden görevlendirilecek yetkili bir kişinin hazır bulunması gereklidir» diye bir ifade taşımaktadır. Bir gereklilik söz konusudur Yasada. İçtüzüğün 29 ncu maddesinde bu hafifletilmiş ve rızaya bırakılmış bir durum vardır.

Verdiğimiz önergenin gerekçesi, İçtüzükte belirlenen maddenin esas Yasada yer alan şekliyle benimsenmesini gerçekleştirmektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Komisyonun görüşünü rica edeyim.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim, biz birkaç makamın temsili söz konusu olduğu için, 2485 sayılı Kanundaki ibareyi aynen almayarak, katılabilir dedik. Mahaza önerge sahipleri haklıdır. Başka maddelerle de ilgili vardır bunun, okunurken geldiğimiz zaman göreceğiz.

Bu itibarla önergeyle birlikte maddenin Komisyona iadesini rica ediyoruz. Yeniden bir redaksiyona tabi tutacağız.

BAŞKAN — Önergeyle birlikte maddenin Komisyona iadesini oyunza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul edilmiştir.

30 ncu maddeyi okutuyorum.

Komisyon toplantılarına girebilecek olanlar.

MADDE 30. — Komisyon çalışmaları kapalı olarak yapılır.

Komisyon toplantılarına, ancak Kurucu Meclis Üyeleri, Bakanlar Kurulu Üyeleri ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri ile Genel Sekreterlik ve Hükümet Temsilcileri girebilir ve söz alabilirler. Ancak komisyon üyeleri dışında kimse değişiklik önergesi veremez ve oy kullanamaz.

Her üye, üyesi olmadığı bir komisyonun belgelerini görüp okuyabilir.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz isteyen sayın üyeler?.. Yok.

İlki önerge vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

30 ncu maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

«Komisyonun çalışmaları hakkında komisyon adına basına bilgi vermek ve beyanda bulunmak komisyon başkanı veya sözcüsüne aittir. Hiç bir Danışma Meclisi üyesi komisyon adına basına bilgi veremez, beyanda bulunamaz.»

Saygılarımızla.

Serda Kurtoglu	Mustafa Aysan
Fikri Devrimsel	Ayhan Fırat
Turgut Kunter	Zeki Yıldırım
Alâeddin Aksoy	Recep Meriç
İbrahim Barangil	Fehmi Kuzuoglu
E. Zekai Ökte	

Danışma Meclisi Başkanlığına

Danışma Meclisi İçtüzük Teklifinde aşağıdaki değişikliğin yapılmasını öneririz.

Saygılarımızla.

Madde 30/Son Fıkra : Danışma Meclisinin her üyesi,

Feyzi Feyzioğlu	A. Güngör Çakmakçı
Ayhan Fırat	Yavuz Altop
Necdet Geboloğlu	Azmi Eryılmaz
Orhan Civelek	Cemil Çakmaklı
Halil Evliya	Şadan Tuzcu
Bekir Tünay	

BAŞKAN — Sayın üyeler, önergeler üzerinde söz isteyen var mı ... Buyurun efendim.

HİDAYET UĞUR — Yerimden müsaade eder-seniz...

BAŞKAN — Yüksek sesle lütfederseniz...

HİDAYET UĞUR — Komisyon toplantıları esasen kapalı olduğundan, hiç bir kimsenin bir açıklama

mada bulunma yetkisi yoktur. Bu bakımdan birinci önergede sözü edilen hususun dikkate alınmaması gerektir.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

İHSAN GÖKSEL — Müsaade buyurursanız, Türkçe bakımından, çok kısa bir öneride bulunmak istiyorum.

Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri dedikten sonra, Genel Sekreterlik kelimeleriyle devam etmiş cümle. Halbuki bu Genel Sekreterlikten her halde Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği düşünülüyor. Onun için, bu Genel Sekreterlik kelimesinden evvel bir «bu» kelimesi, «sekreterlik» kelimesinin de «sekreterliğin olarak değiştirilmesi Türkçe bakımından daha büyük açıklık getirecektir. Yani Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteriyle bu Sekreterliğin...» ve saire.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

MEHMET AYDAR — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin değerli üyeleri;

Verilmiş olan önergeler arasında, komisyon çalışmalarının seyri ve özü hakkında basına bilgi aktarılması hususunda yetkinin kimne ait olabileceği tespit edilmek istenmiştir.

Bu halihazırdaki Tüzük maddesinin dışında, yeni bir ek durum olarak ortaya çıkmaktadır. Tüzüğümüz, geçmiş uygulamaların dışında ve şu ana kadar Danışma Meclisinin sadece genel kurul çalışmalarının basın aracılığıyla Türk ve dünya kamuoyuna yansıtılması hususunda bir kapı açmıştır.

Kapalı deyimiyle gizli oturum deyimi arasında fark olduğunu sayın üyeler takdir ederler, ki öyledir. Kapalı olmak, o toplantıya katılmamak anlamını ifade eder. Ancak o toplantıda yapılmış olan görüşmelerin tartışmaların, hele bunlar kanunları ilgilendiriyor ise kamuoyunda da daha geniş bir şekilde tartışma imkânı sağlayabilmenin kapısını kapatmış değil.

Ben o önergenin dikkatlice eleştirilmesini değil, aynıyle maddeye eklenmesini ve gerçekten basınıma komisyonlarda da rahat çalışma imkânının verilmesini, haber alma imkânlarının sağlanmasını, iyi bir formüle edilerek maddeye eklenmesini istirham ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Başka söz almak isteyen sayın üye?..

Buyurun efendim.

FEYZİ FEYZİOĞLU — Efendim, sadece bir vuzuh getirmesi amacıyla bu değişiklik önergesi verilmiştir. 30 ncu maddenin son fıkrasında, «Her üye, üyesi olmadığı bir komisyonun belgelerini görüp okuyabilir.» deniyor. Bu «her üye» sözcüklerinin sadece komisyon üyelerine mahsus olduğu zannı doğabilir. Bu zannı bertaraf etmek amacıyla «Danışma Meclisinin her üyesi» şeklinde değişiklik önergesi vermiş bulunuyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Erginay.

AKİF ERGİNAY — Efendim, bilindiği üzere, Bütçe ve Plan Komisyonunun çalışmaları açıktır, gazeteciler girebilir. İlgili memurlar da keza girebilir ve genellikle bütçenin kabulünden sonra da komisyon başkanı matbuata açıklama yapar. Acaba bu madde ile bahsettiğimiz, şimdiye kadar yapılagelmekte olan bu gibi açıklamalar menedilmiş mi oluyor? Eğer menedilmişse, bendeniz hiç olmazsa Bütçe Komisyonu bakımından bunun konması gerekir. Çünkü efkarumumiye bütçenin ne olduğunu, neler konuşulduğunu bütçe hakkında öğrenmek ister. Gerçi Maliye Bakanı beyanda bulunuyor; ama Bütçe Komisyonunun görüşleri efkarumumiyeye ancak bu yolla geliyor. Bu itibarla kapalı olmak veya gizli olmak manasında böyle bir şey varsa, bunu Komisyonun tezekkür etmesini arz ve rica ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun efendim.

SERDA KURTOĞLU — Teklif sahiplerinden biriyim efendim. 30 ncu madde komisyon çalışmalarının inzibatını sağlayacak bir maddedir. İnziyat içerisinde faaliyetine devam eden komisyonun kamuoyu oluşturma ve kamuoyunu tatmin babında basına bilgi vermesi, parlamenter hayatın en tabii bir tezahürüdür. Ancak bu beyan, komisyona iştirak eden üyeler tarafından ayrı ayrı verilirse, komisyonun prensiplerine, çalışma tarzına, tefsire mahal verebilecek bir hal kazandırmış olur. Bu kamuoyu oluşturma ve basınla olan irtibatı zapturapta almak ve yeknesak bir beyanda bulunulması maksadıyla maddeye bir fıkra eklenmesini teklif ettim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Sayın Komisyonumuzun görüşünü rica edeyim.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Müsaade ederseniz oradan arz edeyim efendim.

BAŞKAN — Tabii buyurun efendim.

Yalnız, sayın üyelerden Divan olarak bir ricamız bulunacaktır. O da şudur: Sayın üyeler değişiklik

önergelerini her madde hakkında ayrı bir kağıtta lütfederlerse çok yerinde olur. Mesela şu önergede aşağı yukarı 7-8 madde hakkında değişiklik istenmektedir. Bunu billhassa Komisyona verilen durumlarda gayet tabii zorluk çekilecektir. Bunu rica edeceğiz.

Buyurunuz Sayın Arar.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, sayın üyeler; Müsaade ederseniz, sözlerime Sayın Erginay'ın değindiği konu ile başlayayım.

«Bütçe, görüşmelere açıktır. Bütçe Komisyonu çalışmalara açıktır bu kapalılık nereden geldi?» dediler. Bu kapalılık müessesesini biz getirmediğimiz. 2485 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin 1 nci bendi getiriyor ve diyor ki: «Danışma Meclisi komisyonları kapalı, Genel Kurul çalışmaları açıktır.» diyor. Biz, bu kapalılığı bu madde ile sınırlamış olduk. Yani, girebilecek kimseleri gösterdik. Bu kapalı çalışma usulü, sistemi şüphesiz komisyon çalışmalarından sırası geldiğinde, vakti zamanında basına haber verme imkanını önlemiyor kanısındayız. Bu nasıl olur?.. Bu, önerge sahibi arkadaşlarımızın önergeleriyle telif ettikleri şekilde açıkça ifade edilmemiş olsa bile maddede; mutlaka Komisyonun kendi çalışma düzeni ve disiplini içinde ya Başkanı tarafından yapılır veya o yoksa sözcüsü tarafından yapılır. Yoksa her komisyon üyesinin olur olmaz her zaman da komisyon çalışmaları hakkında komisyona girme yetkisine sahip bulunan kişiler dışında kimselere ve bu arada basına bilgi vermesi elbette getirilen kapalılık sistemi ile bağdaşmaz. Ancak, Komisyon Başkanı veya sözcüsü, hatta gerekirse Komisyonun tensibi ve kararı ile bu açıklamayı yapar. Bu, zaten bu mefhumun, bu müessesenin komisyonların çalışma sisteminin içinde yatan bir husustur ve şu sözlerimle de bu maddenin gerekçesi olarak şimdi zanta geçmiş bulunmaktadır. Onun için ayrıca Komisyon Başkanı veya sözcüsü, o yoksa kâatibi basına açıklama yapabilir gibi bir ibarenin, bir fıkranın bu maddeye girmesine lüzum görmüyoruz.

Bir sayın arkadaşımız genel sekreter ile genel sekreterlikten sonra bu genel sekreterlik gibi bir ifade kullanırsak daha açık olur dedi. Afiflerine sığınarak söylüyorum, çok açık madde. Böyle bir açıklamaya tekrar bir açıklama getirmeve lüzum yok.

Sayın Feyzioğlu ve arkadaşları zannediyorlar bir önerge ile, «Her üye, üyesi olmadığı bir komisyonun belgelerini görüp okuyabilir.» dedi Yani. «Okuyabilir» fıkrasının her Danışma Meclisi üyesi olarak

değiştirilmesini istiyor. Yukarıda, Kurucu Meclis üyeleri diyoruz; komisyona girebilir olarak. Aşağıda da bunu Danışma Meclisi olarak.

FEYZİ FEYZİOĞLU — Kurucu Meclis üyelerinden birisi diyebilirsiniz.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Ama hangisi efendim? Ona göre cevap vereceğim. Yani, önergenizi o yolda mı değiştiriyorsunuz?

FEYZİ FEYZİOĞLU — Hangi üye Sayın Arar? İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim?..

FEYZİ FEYZİOĞLU — Hangi üyeyi kastediyorsunuz, bunu açıkça yazmakta yarar vardır.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Yani, yukarıki fıkra ile ahenk tesis etmek üzere bir teklifte bulunursanız katılacağız.

FEYZİ FEYZİOĞLU — Efendim; ama bu sözü getirin en azından.

BAŞKAN — Evet Sayın Arar.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim, Kurucu Meclis üyeleri... O da pek uygun değil. Onun için müsaade ederseniz bu madde; yani maddenin son fıkrası yeterince açık. Böyle kalmasında yarar görüyorum ve ıstırham ediyorum. Bu şekilde kalsın efendim. Yani, bir tereddüt yok efendim. Her üye denildiği zaman, bunun hangi üye olduğu maddenin gelişinden belli efendim.

FEYZİ FEYZİOĞLU — Hangi üye efendim? İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Danışma Meclisi üyeleri efendim.

FEYZİ FEYZİOĞLU — Böyle yazmakta bir sakınca var mıdır?

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Hiçbir sakınca yoktur efendim. Eğer, tereddüt varsa ciddi surette önergenize katılıyoruz efendim ve bu bir redaksiyon mahiyetindedir. Eğer, diğer önergeler nazarı dikkate alınmayacaksa Yüksek Heyetinizce o zaman artık tekrar redaksiyon için bu maddenin Komisyona iadesine de lüzum yoktur. Sadece son fıkradaki «her üye» tabiri Danışma Meclisi üyeleri, üyesi olmadığı bir komisyonun belgelerini görüp, okuyabilir şeklinde; bu şekliyle oya sunulabilir.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Sayın üyeler;

İki önerge vardır. Bu önergelerin dikkate alınıp, alınmaması konusunu oylarınıza sunacağım.

Evvela Danışma Meclisinin her üyesi hakkındaki önergeyi sunuyorum oylarınıza. Dikkate alınmasını kabul eden sayın üyeler... Alınmamasını kabul eden sayın üyeler... (Kabul edilmiştir).

Basına bilgi verilmesi konusundaki fıkranın eklenmesini talep eden önergenin dikkate alınmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

30 ncu maddeyi kabul ettiğiniz 1 nci önerge dikkate alınmak üzere Komisyona iade etmeden siz redaksiyonu kabul ediyorsunuz. İadeye gerek yok.

(Maddeyi bu değişiklikle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31 nci maddeyi okutuyorum efendim:

Komisyonlarda Gizli Oturum.

(MADDE 31. — Bir komisyonda gizli oturum yapılmasını ilgili Bakan yahut komisyon üyelerinin üçte biri isteyebilir.

Gizli oturumda komisyon üyelerinden, Milli Güvenlik Konseyi üyeleri ile Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterinden ve Bakanlardan başkası bulunamaz.

Gizli oturum yapılması, görüşmelerin sır olarak saklanmasına söz vermek demektir.

BAŞKAN — Evet bu madde üzerinde söz isteyen sayın üyeler?

Buyurun efendim.

İ. DOĞAN GÜRBÜZ — Komisyonlardaki gizli oturumlarda Danışma Meclisi üyelerinin komisyona katılamama gibi bir durumu var. Acaba Komisyon buna neden lüzum gördü açıklasın efendim.

BAŞKAN — Evet. Bu maddeyle ilgili 5 değişiklik önergesi vardır. Önergeleri okutuyorum efendim.

Danışma Meclisi Başkanlığına

Danışma Meclisi İçtüzük teklifinin 31 nci maddesinde belirtilen gizli oturumlara aşağıda sunduğumuz nedenlerle ihtiyaç bulunmadığı gerekçesiyle bu maddenin iptalini teklif ederiz.

a) 29 ve 30 ncu maddelerde komisyonlara katılacakları belirtilenlerden bilgi ve görgülerinden yararlanmak üzere davet olunanlar, açıklamalarını yaptıktan sonra gerekirse komisyondan ayrılabilir-

ler. Bunlar dışında Danışma Meclisi üyeleri ile Bakanları veya Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterini temsil eden yüksek dereceli kamu görevlisinden saklı bir konu olamaz.

b) Esasen komisyonların toplantıları kapalı oturum şeklinde olduğundan, komisyonlara katılma hakkı olanlar da gizli olarak nitelendirilebilecek açıklamalarda bulunabileceklerdir ve komisyonlara katılmaları tabidir.

c) Şimdiye kadar görülen tatbikatta özellikle Milli Savunma Komisyonunda bile günün en gizli konuları görüşülmüş ve gizli oturum kararı alınmamıştır.

d) Danışma Meclisinin kuracağı komisyonlarda partiler pazarlıkları veya parti içi münakaşaları gibi gizlenecek bir konu da olmadığından, eski bir kayda bağlanarak gizlilik perdesi arkasına çekilecek bir durumun yaratılmasına gerek yoktur.

e) Genel Kuruldan farklı olarak, komisyonların kapalı oturumlarında zaten yeterli gizlilik vardır. Gerçekte mahdud olan gizliliğin çeşitli çevre ve konulara teşmili ile genişletilmesindeki sakıncalardan da kaçınılması esasına uyulmalıdır.

Gizli oturumu savunanların komisyonlara katılma hakkını haiz olanlardan saklı ne gibi konular bulunabileceğini ve 31 nci maddenin 2 nci fıkrasında iştirakleri belirlenenler üzerindeki katı hükmün nedenlerini açıklamalarında faydalar vardır.

Arz ederiz.

Hidayet Uğur	Nuri Özgöker
Turgut Kunter	Nedim Eray
İhsan Göksel	İsa Vardal
Bahtiyar Uzunoğlu	Mehmet Pamak
Eşref Akıncı	Halil Akaydın

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzük Komisyonunca kabul edilen İçtüzük metninin 30 ncu maddesinde Komisyon çalışmaları kapalı olarak yapılır. Dendiği ve 2485 sayılı Kanunun 22 nci maddesinde de komisyon oturumlarının kapalı olacağı belirtildiği halde, bir de 31 nci maddede gizli oturum denmesi ve bunun düzenlenmesi, hem şimdiye kadarki uygulamalarda görülen tutuma ve hem de 2485 sayılı Kanuna aykırı düşmektedir.

Çünkü şimdiye kadarki bütün içtüzüklerde hafi celse, kapalı oturum, gizli oturum aynı anlama gelmektedir.

Bu nedenle, gizli oturumla ilgili 31 nci maddenin Tüzükten çıkarılmasını arz ve teklif ediyoruz.

S. Sırrı Kırçalı	Cevdet Karşlı
Zeki Özkaya	Fuat Azgur
Hamdi Özer	E. Zekai Ökte
Rıfat Bayazıt	Necdet Özdoğan
Nazmi Önder	Mümin Kavalalı
Nuri Özgöker	

Danışma Meclisi Başkanlığına

Danışma Meclisi İçtüzük teklifinin 31 nci maddesinin 2 nci paragrafının;

«Gizli oturumda, komisyon üyelerinden, Danışma Meclisi üyelerinden, Milli Güvenlik Konseyi Üyeleri ile Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterinden ve bakanlardan başkası bulunamaz.»

Şeklinde düzeltilmesini arz ve teklif ederiz.

Remzi Banaz	Yılmaz Özman
Cahit Tutum	Asım İğneciler
Hayri Seçkin	Zeki Yıldırım
Şerafettin Yarkın	Paşa Sarıoğlu
A. Pulat Gözübüyük	

Danışma Meclisi Başkanlığına

Gizli oturumlarda, her ne kadar bakanların iştirak edebilecekleri öngörülmüş ise de, uygulamalara açıklık getirmesi amacıyla, Başbakanın da iştirak edebilmesinin metinde yer almasında yarar görmekteyiz.

Bu nedenle, İçtüzük teklifinin 31 nci maddesinin 2 nci fıkrasının aşağıda sunulduğu şekilde değiştirilmesi önerisini yüksek olurlarınıza saygılarımızla arz ederiz.

Değişiklik önerisi : «Gizli oturumda komisyon üyelerinden, Milli Güvenlik Konseyi Üyeleri ile Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterinden, Başbakan ve bakanlardan başkası bulunamaz.

Orhan Baysal	Ertuğrul Alatlı
Hamza Eroğlu	Erdoğan Bayık
M. Zekai Bayer	Akif Erginay
Şener Akyol	Siyami Ersek
Feridun Ergin	Yavuz Altop

Danışma Meclisi Başkanlığına

Danışma Meclisi İçtüzüğü teklifinin, (Komisyonlarda gizli oturum) kenar başlıklı 31 nci maddenin 2 nci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin ilavesini arz ve teklif ederiz.

«Ancak, Danışma Meclisi üyeleri tarafından yapılan kanun teklifi görüşüldüğünde teklif sahipleri de gizli oturumda bulunur.»

Kemal Dal İsmail Hakkı Demirel
Sami Daçe Aydemir Aşkın
Vehbi Muhlis Dabakoğlu Abdurrahman Ali Girmen
Mehmet Akdemir Halil Akaydın
Hamdi Açıan Ahmet Senvar Doğu

BAŞKAN — Sayın üyeler; bu önergeler üzerinde söz almak isteyen sayın üyeleri rica ediyoruz...

HALİL EVLİYA — Sayın Başkan; usul hakkında bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

HALİL EVLİYA — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Böyle çok önerili maddeler görüşülürken önerilerin teker teker oya sunulmasını teklif ediyorum. Çünkü, hatırdı tutmak mümkün değil. Şimdi 5 - 6 tane önerge okundu, ben hepsini aklımda tutamıyorum, neye oy vereceğimi de kestiremiyorum, bunu söyleyecektim, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

KEMAL DAL — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin sayın üyeleri;

31 nci madde için verdiğimiz önergede bir fıkra eklenmesini rica ettik. Bu fıkroda, eğer Danışma Meclisi üyeleri kanun teklifi yapmış ve bu teklif de gizli oturumda görüşülüyorsa, teklif sahipleri de bu gizli oturuma girsin talebinde bulunduk. Danışma Meclisi üyelerinin gizli oturuma katılmamasının nedenini izah etmek mümkün değildir. Kaldı ki, gizli oturuma girmesini istediğimiz üyeler, kanun teklifi yapan üyelerdir ve bu kanun teklifi görüşüldüğü için onların da gizli oturuma girmesini talep ediyoruz biz. Diğer Danışma Meclisi üyelerinin girmesini belki Komisyon istememiş olabilir; ama kendi tekliflerinin neden kendilerine kapalı olduğunu anlamak güçtür.

Komisyon 31 nci maddeyi düzenlerken, bu maddeyi Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 33 ncü maddesinden aynen almıştır Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 33 ncü maddesinde gerçekten buradaki ifade kullanılmaktadır. Yani, komisyon üyeleri ve Hükümet üyeleri sadece gizli oturuma katılmaktadır, diğer kimsenin gizli oturuma katılmasına müsaade etmeyecek şekilde kaleme alınmıştır, tedvin edilmiştir Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 33 ncü maddesi ve bu 33 ncü maddenin kenar başlığı yahut ta başlığı «Kapalı oturum»dur. Halbuki Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nün 30 ncü maddesinin kenar başlığı yahut da başlığı «Gizli oturum»dur. Bundan önceki Türkiye Büyük Millet Mec-

lisi İçtüzüklerinde kapalı oturum ve gizli oturum bu suretle birbirine eş anlamda kullanılmış oluyor. Kapalı oturum olarak düzenlenen Millet Meclisi İçtüzüğü'nde milletvekillerinin dahi girmesine müsaade etmezken, gizli oturum olarak düzenlenen Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nde kanun teklifi sahiplerinin gizli oturuma girmesine müsaade ediyor. O zamanki Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışma düzeninde bunu normal karşılamak lazımdır. Çünkü, evvela kanun teklifleri Millet Meclisine geliyordu. Millet Meclisinde görüşüldükten sonra Cumhuriyet Senatosuna gidiyordu ve Cumhuriyet Senatosunda gizli oturum yapıldığı takdirde, Millet Meclisinde kendi görüşünü kanun teklifi dolayısıyla açıklayamayan kimse gizli oturuma alınıyordu. Bu suretle mahzurlar ortadan kaldırılıyordu. Halbuki, şimdi bu durum ortadan kalkmıştır. Şimdi Kurucu Meclisin yetkili Meclisi Milli Güvenlik Konseyidir. Milli Güvenlik Konseyinin böyle bir gizli oturum yaptığı takdirde, Danışma Meclisi üyelerini çağırması söz konusu değildir. Bu bakımdan, Danışma Meclisinin komisyonlarında yapılacak gizli oturuma, hiç olmazsa kanun teklifi sahiplerinin katılmasında yarar olduğu kanısındayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Efendim, sayın üyelerden tekrar rica ediyorum, konuşmaya başlamadan evvel ad ve soyadlarını mutlaka belirtmeleri gerekiyor; çünkü zabıtlara geçme konusunda bir zorluk oluyor.

Yine sıralarından görüşmek isteyen sayın üyelerin de ad ve soyadlarını bildirmeleri ve biraz daha kısa görüşmeleri için yerlerinden ayrılmadan konuşmalarını rica ediyorum.

Usul hakkında bir soruları olan arkadaşımıza arzi cevap etmek isterim. Biz önergeleri, değişiklik önergelerini zaten teker teker, demin de böyle yaptık, teker teker oya sunuyoruz.

Başka söz isteyen arkadaşımız olmadığına göre; Sayın Halil Evliya konuştu.

Sayın Sırrı Kırçalı.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU KÂTİBİ
KÂZİM ÖZTÜRK — Sayın Başkanım, bir hususu arz edeceğim.

BAŞKAN — Usul hakkında mı?..

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU KÂTİBİ
KÂZİM ÖZTÜRK — Bir hususu arz edeceğim sayın hatibin konuşması ile, Sayın Hatip Komisyonumuzun üyesidir, Raporda muhalefet şerhi yoktur. Binaenaleyh, usullerimize aykırıdır, arz ederim.

İBRAHİM GÖKTEPE — Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Usul hakkında mı şey yaptınız?..

İBRAHİM GÖKTEPE — Ben de aynı şeyi arz edecektim efendim.

BAŞKAN — Sayın Kırçalı sorabilir miyim?..

S. SIRRI KIRCALI — Bunu cevaplandırayım.

Sayın Başkan, değerli üyeler;

Tabiatı ile bu usulü aramızda herhalde bilmeyen olmasa gerek. Bendenizde Komisyona muhalefet edilmediği takdirde Komisyon kararları anında, burada konuşulmayacağını çok iyi biliyorum.

Ben, Komisyonda 10'a yakın maddeye muhalefet etmiş bulunuyorum. Bu muhalefetimin de tutanaklara geçirilmesi aslında lazımdı. Gerçekten de şu muhalefette bulunurken, biz gerekçesinde, verilen gerekçede, 'Danışma Meclisi Başkanlığına sunma yazısında gösterilen bir hususu okuyacağım, takdir Yüce Kurulun tabiatı ile biz bunu aramızda böyle konuştuk, «çoğunlukla karar verilmiştir» dedik. O hususlarda konuşma hakkımızın baki olduğunu zannediyorum.

Şunu, özellikle belirtmek istiyorum, maddeler, her madde için ayrı bir gerekçe yazılmasını gerektirmeyecek kadar açıktır. Esasen Komisyonumuzda tam tutanak tutulmuş ve bunlar şimdiden açık ve düzgün metin halinde incelemeye hazır duruma getirilmiştir. Bu, bizim sunduğumuz yazı bu tutanaklar ile birlikte geçerlidir. O sebeple tutanaklar incelendiği takdirde benim şimdi konuşacağım hususta, 47 nci madde hususunda, hatta seçimlerin evvelce yapılmış olduğu halde Genel Kurulda tekrar değişik şekilde yapılmasına hiçbir arkadaş itiraz etmedi onu hayret ediyorum, edecekler zannettim ben girmedim hiç içerisine. İkinci defa değiştirerek bizim Başkanlık seçimini âdeta yaralayıcı mahiyette ikinci bir seçim sisteminin getirilmesi düzenini, bunların hepsini. Evvelce yazılmış olan şeyleri, tekrar edilmesi, kanunda yazılı olan şeylerin; ben tamamiyle muhalif kaldım. Gelince 47 nci maddede söyleyeceğim.

Şimdi ben bu tutanaklar ile eğer bizim sunduğumuz yazı geçerli ise, ben tutanaklara da muhalifim ve beraber olduğumuz Sayın Fuat Azgur Kars temsilcisi arkadaşımız da aynı şekilde muhaliftir, önergede kendilerinin de imzası vardır, o da bilirler. Komisyonumuz eğer bu konuda hâlâ ısrar ediyorlarsa, ben evvela kendilerine söz vereyim, Yüce Kurulun takdirine sunalım, yok değil kabul ediyoruz diyorsa ki, bunu yalnız herhalde bir Başkanlık Divanı diye, bir Başkanlık Divanı çıktı Komisyonlarda, o Di-

van yok. Şimdiye kadar hiçbir İttüziyette bir Başkanlık Divanı yok da, şimdi bir Başkanlık Divanımız eğer bizim bunu böyle iddia ediyorlarsa buyursunlar o zaman Yüce Kurul karar verir görüşmem gerekiyorsa görüşürüm, aksi takdirde kürsüyü, Yüce Kurula bırakırım. Zaten aslında, benim önergemın benzeri başka önergeler de var. Takdir Yüce Kurulun efendim.

BAŞKAN — Sayın Kırçalı bu konuda Tüzüğü-müzde mevcut maddeyi bir defa okuyalım.

«Komisyon Raporunda imzası bulunan Komisyon üyesi diğer komisyonlarda ve Genel Kurulda çekinse veya karşı oyda olduğunu rapor metninde yazı ile belirttiği hususlar dışında sözcüden soru soramaz ve Komisyon raporuna aykırı konuşma yapamaz.»

BAŞKAN — Siz şimdi, bu temas edeceğiniz konu hususunda Komisyon Raporunda muhalefet etmiş miydiniz?..

S. SIRRI KIRCALI — Şimdi, ben, Komisyon Raporu, bizim çalışmalarımızı biliyorsunuz çok süratli bir şekilde oldu. Sizlere ertesi gün sürenin bitiminde takdim edebilmek için alelacele bizim yazılar toparlandı gitti ve bize ayrılmazdan evvel alelacele bir şey imzalatıldı. Halbuki kendi aramızdaki konuşmalarda biz hepimiz tutanakların geçerli olduğunu, tutanaklardaki muhalefetin geçerli olduğunu söyledik; yani, ben bunların hepsini imzalamış olmakla fedakârlık etmiş olmuyorum, bunu takdirlerinize sunuyorum ve kürsüyü şu anda terk ediyorum. Yüce Kurul karar verdiği takdirde, uygundur konuşsun diye o zaman konuşma hakkımı muhafaza ettiğime inanacağım.

Saygılar sunarım. Bunu normal bir prosedürde sağlanmış bir rapor olarak düşünmemek gerektiğini saygı ile arz ederim.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Söz isteyen başka arkadaşımız?.. Sayın Seçkin.

HAYRULLAH SEÇKİN — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Sayın Kırçalı'nın, Komisyon çalışmaları hakkında buraya getirmiş bulunduğu tutumu, Komisyonun iki günden bu yana devam eden raporunun tezekkür münasebetiyle önemle ele alınması lazım geldiği kanaatindeyim. Filhakika gerekçede tutanaklar ile beraber denildiğine göre bu tutanaklar bizim tarafımızda rapor ile beraber de elimize geçmediğine göre, Sayın Kırçalı'nın muhalefeti ve bahsettiği diğer

arkadaşların muhalefeti burada ayrı bir değer kazanmaktadır. O sebeple ben Kırçalı'nın konu üzerinde görüşmesinin karara bağlanması lehindeyim.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Seçkin.

Başka söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Efendim, Tüzük, riayetle uygulamaya mecbur olduğumuz bu Tüzüğün hükmüne göre, Sayın Kırçalı'ya konuşma imkânı veremiyoruz, onun için ayrıca Yüce Meclisinin oyuna müracaat etmeye Divan gerekli görmüyor.

Sayın Komisyonun önergeler üzerinde görüşlerini rica ediyorum.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler;

30 ncu maddede hükme bağlanmış olan «Kapalı oturum» ile 31 nci maddede hükme bağlanmış olan «Gizli oturum» aynı nitelikte, aynı mahiyette oturumlar değildir. Burada bir kavram karışıklığı var gibi gözüküyor. Zannediyorum tereddütler de oradan çıkıyor.

Anayasamızda eskiden; yani 1924 Anayasasında geçen «Gizli oturum» deyimini 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında «Kapalı oturum» diye alınmıştır. 2485 sayılı Kanun ise, «Danışma Meclisinin komisyon çalışmaları kapalıdır» demekle, aslında gizli olmayan başka bir kapalılık mefhumu getirilmiştir.

Binaenaleyh, 2485 sayılı Kanunun komisyonlar için öngördüğü kapalılık mefhumu ile kapalı olarak çalışma sistemi ile öteden beri Anayasalarda, İktüzüklerde bulunan ve bazen gizli, bazen kapalı diye ifade edilen, gerçekten gizli oturumlar arasındaki farkı, gördüğünüz şekilde iki ayrı maddeyle tedvin etmek zorunluluğu doğmuştur.

30 ncu maddede söz konusu olan kapalılık, bütün Danışma Meclislerine açıktır. Buradaki kapalılıktan maksat, daha geniş tabirle ifade edeyim; Kurucu Meclis üyeleri ve Bakanlar Kurulu üyeleri ile Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri veya Konsey Genel Sekreterliği ve Hükümet temsilcilerinin dışında kalan kişilere olan kapalılıktır.

Bunu demin gördük ve Yüksek Heyetiniz kabul buyurdu.

31 nci maddede söz konusu olan kapalılık, hem kişilere kapalı olan, hem konu itibarıyla kapalı olan gizliliklerdir. Nitekim, bu maddenin son fıkrasında «Gizli oturum yapılması, görüşmelerin sır olarak

saklanmasına söz vermek demektir» diye ayrı bir tarif yer almıştır. Bu, başka bir deyimle Devlet sırrıdır. Burada artık komisyon üyesi olmayanların da-
hi girmesi söz konusu değildir.

Sayın Dal'ın bahsettiği gibi, Danışma Meclisi üyelerinden birisinin yapmış olduğu bir kanun teklifinin getireceği Devlet sırrı da yoktur. Bu ancak Hükümetçe gelen, Bakanlar Kurulundan gelen tasarıların muhtevasında bulunan ve hatta belki muhtevasında dahi bulunmayıp da ilgililerin ancak böyle gizli bir oturumda sadece ilgili komisyon üyelerine verebilecekleri bazı Devlet sırlarını kapsayan bir gizliliklerdir.

Bu itibarla, maddenin Tüzükte yer almasının faydasına, lüzumuna, ileride doğabilecek ihtiyaçları karşılayacak bir hüküm olması nedeniyle zaruridir gözüyle bakıyoruz ve madde bu nedenle tedvin edilmiştir. Başka türlü bir gizlilik... Bir arkadaşımız sordu «Neden bu kadar katı?» diye. Bütün dünya devletlerinde bir devlet sırrı denilen şey olduğuna göre, bu elbette Türkiye Cumhuriyetinde de vardır. Onun için bu maddeye lüzum olduğu kanısındayız.

Nitekim, buna paralel bir maddeyi, Genel Kurul toplantıları için de ileride getiriyoruz. O zaman yine bu konuya değineceğiz ve lüzumuna işaret edeceğiz.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Arar.

Sayın üyeler;

Şimdi verilen önergeleri teker teker, dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza sunacağım.

Birinci önergeyi okutuyorum :

(Hidayet Uğur ve arkadaşlarının önergeleri tekrar okundu)

BAŞKAN — Bu önergenin dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza sunuyorum. Dikkate alınmasını isteyenler... Dikkate alınmasını istemeyenler... Dikkate alınmaması kabul edilmiştir.

İkinci önergeyi okutuyorum :

(Süleyman Sırrı Kırçalı ve arkadaşlarının önergeleri tekrar okundu)

BAŞKAN — Bu önergenin dikkate alınmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Üçüncü önergeyi okutuyorum :

(Remzi Banaz ve arkadaşlarının önergeleri tekrar okundu)

BAŞKAN — Bu önergenin dikkate alınmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dördüncü önergeyi okutuyorum :

(Orhan Baysal ve arkadaşlarının önergeleri tekrar okundu)

BAŞKAN — Sayın üyeler, bu önergenin dikkate alınması konusunu oyluyorum. Kabul edenler...

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, müsaade eder misiniz, önerge üzerinde iki kelimeyle Komisyonun mütalaasını arz edeyim.

BAŞKAN — Buyurun.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Maddenin bugünkü şekliyle «Başbakan giremez» diye bir hüküm yoktur. Hukuk mantığı ve dili içinde bakanların girebileceği bir toplantıya Başbakan evleviyetle girer. Bu beyanımın bilhasla zapta geçmesini istedim. Çünkü önergenin akibetini bilmiyoruz. Önerge nazarı dikkate alınmayabilir ve alınmaması da doğrudur, makuldur; ama o takdirde şöyle bir zan meydana gelebilir, yalnız bakanlar girer, Başbakan giremez... Böyle bir şey yoktur. Bakanların girebildiği bir toplantıya, biraz önce arz ettiğim gibi, Başbakan evleviyetle girmek hakkına sahiptir. Onun için böyle bir açıklamaya biz Komisyon olarak lüzum görmedik.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Orhan Baysal.

ORHAN BAYSAL — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Önergemizi sunmadan önce, biraz önce de okunduğu gibi, konuya, daha doğrusu 31 nci maddeye bir açıklık getirmek amacıyla ileride bir yanlış anlaşma olmaması için bir Başbakan sözcüğünün ilave edilmesinde yarar görmekteyim ve İhtüzük Geçici Komisyonunun Sayın Sözcüsünün biraz önce belirttiği gibi, eğer bir hukuk kuralı olarak, bakanların girebildiği her yere Başbakanın girmesi gerektiği şeklinde bir kural varsa, izninizle yüksek huzurunuzda kabul ettiğimiz 29 ncu maddenin bir cümlesini okumak istiyorum. «Komisyon toplantılarına Başbakan, ilgili bakanlar ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri katılabilir.» Böyle bir hukuk kuralı olduğu takdirde neden İhtüzük Geçici Komisyonunun sayın üyeleri bir önceki maddede bu gereği duymuşlardır. Yüksek takdirinize arz ederim, teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Turgut Tan.

TURGUT TAN — Belki bağdaştırıcı ve kapalılığı giderici bir formül olarak şu deyim kullanılabilir.

Gerçekten bu tereddütler yaratıcı bir noktadır. Sayın Arar açıklamada bulundu. «Bakanlar Kurulu üyeleri» denebilir. Bu takdirde Başbakanı da içerir, bütün bakanları da içerir.

BAŞKAN — Evet, teşekkür ederim.

Sayın Komisyon?..

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Evet efendim, katılırız.

Yalnız daha evvel konuşan arkadaşımıza da arzı cevap etmek isterim; 29 ncu maddede dikkat buyurdularsa, «Başbakan, ilgili bakanlar» diyor. Burada ki hüküm başkadır halbuki; ama şimdi sayın arkadaşımın görüşüne, ifadesine katılıyoruz. Mademki getirdiğimiz metnin bir tereddüt doğurabileceği ifade ediliyor. Bakanlar Kurulu üyeleri demektedir.

BAŞKAN — Sayın üyeler; bu taktir gereğince 31 nci maddenin «Bakanlardan başkası bulunamaz» ibaresindeki, «Bakanlardan» kelimesi yerine, Bakanlar Kurulu üyelerinden başkası bulunamaz» kelimesinin; iki kelimenin bu maddeye konulmasını teklif ediyorlar. Kabulünü oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, 5 nci önergeyi okutuyorum :

(Kemal Dal ve arkadaşlarının önergeleri tekrar okundu)

BAŞKAN — Bu önergenin dikkate alınması konusunu kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler; maddenin deminki değişiklik şekliyle ve İhtüzükte yazıldığı tarzda kabulünü oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 32'yi okutuyorum :

Komisyon Tutanakları :

MADDE 32. — Komisyon kâtibi görüşmelerin tutanak özetini düzenler ve komisyon başkanı ile birlikte imzalar. Bu tutanak özetine oturumda hazır bulunan komisyon üyeleri varsa yazılı itirazlarını ekleyebilirler.

Komisyon kâtibinin bulunmadığı hallerde, hazır bulunan en genç komisyon üyesi, geçici olarak kâtiplik görevini yerine getirir.

Komisyon karar verirse, tam tutanak tutulur.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye?.. Yok.

Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 33'ü okutuyorum :

Görüş Alma, Görüş Bildirme :

MADDE 33. — Bir komisyon, kendisine havale edilen tasarı veya teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak tasarı veya teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir.

Bir komisyon, kendisine havale edilen tasarı veya teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, tasarı veya teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir.

Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir tasarı veya teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o tasarı veya teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir.

Böyle hallerde ilgili her iki komisyon aynı görüşte iseler, Danışma Meclisi Başkanı gereğini yerine getirir ve Genel Kurula bilgi verir.

İki komisyon arasında uyumsuzluk çıkarsa, sorun Danışma Meclisi Başkanı tarafından Genel Kurula sunulur ve görüşme yolu ile karara bağlanır.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen sayın üyeler?.. Yok.

Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 34'ü okutuyorum :

Komisyonların Yetkisi, Toplantı Yeri ve Zamanı :

MADDE 34. — Komisyonlar Türkiye Büyük Millet Meclisi binasında Danışma Meclisi Başkanlığınca kendilerine ayrılan salonlarda toplanırlar.

Komisyonlar, kendilerine havale edilen kanun tasarı veya tekliflerini aynen veya değiştirerek kabul veya reddedebilir, birbirleri ile ilgili gördüklerini birleştirerek görüşebilirler.

Komisyonlar 86 ncı maddedeki özel durum dışında kanun teklif edemezler, kendilerine havale edilenler dışında kalan işlerle uğraşamazlar, Başkanlık Divanının kararı olmaksızın Genel Kurulun toplantı saatlerinde görüşme yapamazlar ve kanun tasarı ve tekliflerini bölerek ayrı ayrı metinler halinde Genel Kurula sunamazlar.

Ancak, Kurucu Meclis hakkındaki; 29 Haziran 1981 gün ve 2485 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a), (b) ve (c) bentlerinde belli edilen hususlar saklıdır.

BAŞKAN — Bu madde hakkında sayın üyelerden söz isteyenler?.. Lütfen tespit edelim...

Buyurun efendim.

BEKİR SAMİ DAÇE — Sayın Başkan, sayın üyeler;

34 ncü maddenin 3 ve 4 ncü fıkralarında anlamı değiştiren bir redaksiyon hatası olduğu izlenimini edindim. İzin verirseniz 3 ncü ve 4 ncü fıkraları bir tekrar etmek isterim:

«Komisyonlar 86 ncı maddedeki özel durum dışında kanun teklif edemezler, kendilerine havale edilenler dışında kalan işlerle uğraşamazlar, Başkanlık Divanının kararı olmaksızın Genel Kurulun toplantı saatlerinde görüşme yapamazlar ve kanun tasarı ve tekliflerini bölerek ayrı ayrı metinler halinde Genel Kurula sunamazlar.

Ancak, Kurucu Meclis hakkındaki 29 Haziran 1981 gün ve 2485 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a), (b) ve (c) bentlerinde belli edilen hususlar saklıdır.»

Şimdi, 3 ncü fıkranın; «Başkanlık Divanı kararı olmaksızın Genel Kurulun toplantı saatlerinde görüşme yapamazlar ve kanun tasarısı ve tekliflerini bölerek ayrı ayrı metinler halinde Genel Kurula sunamazlar...» «Ancak» dan sonra başlayan fıkra, 2485 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) Anayasa, Siyasi Partiler kanunu ve Seçim Kanunlarıyla ilgili bölümlerini parça parça sunabilirler şeklinde bir anlam ortaya koyuyor gibi geliyor bana.

Bu 3 ncü fıkranın; «Komisyonlar 86 ncı maddedeki özel durum dışında kanun teklif edemezler...» cümlesinden sonra, son fıkranın: «Ancak, Kurucu Meclis hakkındaki 29 Haziran 1981 gün ve 2485 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a), (b) ve (c) bentlerinde belli edilen hususlar saklıdır.» şeklinde monte edilmesi halinde bu yanlış anlamının ortadan kalkacağını düşünmekteyim.

Sayın Komisyonumuz bu konuda bir açıklama getirirlerse belki bir yanlış yorumdan ve bir takım yanlışlıklardan kurtulmuş olacağız.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Bir konuşmacı daha var Sayın Arar.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim, belki açıklamamdan sonra muhtemelen tabii bilmiyorum, belki vazgeçerler, aynı paralelde ise?

MAHMUT AKKILIÇ — Değil mi efendim?

BAŞKAN — Aynı değil mi?

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Şimdi konuşan sayın arkadaşımı-

zın görüşü tamamen yerindedir. Burada bir redaksiyon hatası vardır. O bakımdan, bunu yeniden bir redaksiyona tabi tutmak üzere biz 34 ncü maddenin Komisyona iadesini rica ediyoruz. Maksat; Anayasa, Partiler Kanununu, Seçim Kanununu bölüm bölüm getirmek değildir. 86 ncı maddede belirtilen özel durumla 2485 sayılı Kanunun 2 ncı maddesinin (a), (b) ve (c) bentleri dışında komisyonlar kendiliklerinden kanun tasarısı hazırlayamazlar, yapamazlar, bunu ifade etmektir maddeden maksat. Arkadaşımız gayet güzel ifade etti. Tamamen katılıyoruz. Yeni bir redaksiyona tabi tutmak üzere maddeyi geri istiyoruz.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun efendim.

MAHMUT AKKILIÇ — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Önce Komisyona teşekkür ederim bu maddeyi redaksiyon için geri aldıklarından dolayı

İkincisi, benim de redaksiyonla ilgili bir önerim var; Komisyonun dikkatine arz etmek istiyorum. Şöyle:

34 ncü maddenin bir kere yan başlığı «Komisyonların yetkisi, toplantı yeri ve zamanı diyor ve içeriği toplantı yeriyle başlıyor. Burada bir takdim tehir var, bir.

İkincisi, uygun görürlerse buradaki toplantı yeri 26 ncı maddeyle, toplantı yeri ve şekline alınırsa; çünkü, komisyonların yetkisi ile toplantı yeri arasında bir bağlantı ben bulamadım. Şu şekilde maddeyi özetliyorum: 26 ncı maddeyle birleştirmek suretiyle; «Komisyonlar Türkiye Büyük Millet Meclisi binasında Danışma Meclisi Başkanlığınca kendilerine ayrılan salonlarda üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile karar verir.» şeklinde veya kendilerinin uygun göcekleri bir redaksiyonu yaparlarsa daha iyi olur ve 34 ncü maddeden bu paragrafın kalkmasını arz ediyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Komisyonun bu konuda da bir açıklaması olacak mı?

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim, şu anda yok, maddeyi geri istiyoruz, yeni bir redaksiyona tabi tutup getireceğiz

BAŞKAN — Sayın üyeler; 34 ncü maddenin sayın İktüzük Komisyonunun isteği üzerine Komisyona iade edilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35 ncı maddeye geçiyoruz. Okutuyorum.

Bekleme Süresi :

MADDE 35 — Komisyona havale edilen işlerin görüşülmesine, komisyonca aksine karar alınmadıkça, havale tarihinden itibaren kırksekiz saat geçmedikçe başlanamaz. Komisyona havale edilen evrak, komisyon başkanlığınca doğrudan doğruya veya komisyon üyelerinden beşi tarafından yazı ile istenirse, bastırılarak komisyon üyelerine dağıtılır. Bu takdirde, söz konusu süre dağıtım tarihinden itibaren başlar.

Bir kanun tasarısı veya teklifinin tümünün veya belli hükümlerini komisyonca geri alınması veya komisyona geri verilmesi hallerinde, yukarıdaki fıkra da yazılı süre kaydına uyulmayabilir.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen sayın üyeler?..

MUZAFFER ENDER — Efendim, bir tek yerde bir cümle düşüklüğü var ona işaret etmek isterim: «Bir kanun tasarısı veya teklifinin tümünün veya belli hükümlerinin» olacak.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — O matbaa hatası.

BAŞKAN — O bir matbaa hatası. Sayın Komisyon o maddi hatayı düzeltebilir.

Buyurun.

MEHMET AYDAR — Sayın Başkan, değerli üyeler;

Sayın Komisyon özellikle sürelerde rakam belirtmemek, keza sayıları da yine rakamla ifade etmek üzere özel bir itina gösteriyordu. Şimdi, bu maddede «Komisyon üyelerinden beşi tarafından» gibi rakamla ifade edilen bir husus dikkatimi çekti. Burada demek ki, 5'ten yukarı bir komisyon varlığını da bu madde bize getirmiyor oluyor, ileride teşkil edilecek komisyonlar itibariyle.

Bu hususa bir açıklık getirmesini Komisyon istirham ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Komisyon.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim, sayın arkadaşımızın, komisyon belli bir rakam ifadesinden kaçınıyordu, burada ise 5 üye, zannediyorum ona değindiler, bu ifadesini anlayamadım? Yani, gerekli yerde böyle bir şeyden kaçınıyoruz, o da en kısa sürede meselâ, bunu mu kastediyorlar acaba? Bir kaç yerde geçti, en kısa sürede boş üyelikler doldurulur. Burada kesin bir gün koymaktan kaçındığımızı ifade ettim, ona mı değinmek istediler anlayamadım?

MEHMET AYDAR — Evet.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Bu gibi maddelerde tabii bir kesin hüküm koyacağız. Yeteri kadar üye, istediği kadar üye denmez. Biz komisyonların teşekkül tarzını düşündük. Aşağı yukarı, 15, 12, 13, 11 olacak. Ona göre bir oran tespit ettik ve göreceksiniz ileriki maddelerde de komisyon üyelerinden belli bir hukuki sonuç doğuracak istekte bulunmanın asgari şartını 5 üye olarak tespit ettik. Bilmiyorum başka bir açıklama gerekir mi?..

Saygılarımla.

BAŞKAN — 35 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İnceleme Süresi :

MADDE 36. — Tasarı veya teklifler, komisyonca, havale gününden başlayarak en geç otuz gün içinde sonuçlandırılıp Genel Kurula gönderilmek gerekir.

Aksi takdirde sözü geçen tasarı veya teklifin doğrudan doğruya Genel Kurul gündemine alınmasını Hükümet veya teklif sahipleri isteyebilirler.

Bir komisyon tarafından diğerine havale edilmiş olan bir konu on gün içinde sonuçlandırılmak ve kabul olmazsa gerekçesi bildirilmek gerekir.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz isteyen sayın üyeler?.. Buyurun Sayın Senvar Doğu.

AHMET SENVAR DOĞU — Müsaade ederse-
niz yerimden kısaca arz edeyim efendim.

BAŞKAN — Çok kısa ise hay hay. Yüksek sesle rica edeyim.

AHMET SENVAR DOĞU — İlk fıkranın şu şekilde değiştirilmesinde sanırım büyük fayda var: «Komisyonca tasarı ve tekliflerin havale gününden başlayarak en geç 30 gün içinde sonuçlandırılıp Genel Kurula gönderilmesi gerekir.» demek suretiyle Türkçe'ye ve dilbilgisine daha uygun düşecektir. Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Sayın Öney buyurun efendim.

TÜLAY ÖNEY — Ben de kısaca yerimden arz etmek istiyorum Sayın Başkan.

32 nci maddenin ikinci fıkrasında «Komisyonların birbirinden görüş istemeleri» hususu oybirliği ile kabul edildi. Yani, bir konu (A) komisyonuna gelecek, şu anda konuştuğumuz madde 36'ya göre 30 gün içinde sonuçlandırılacak.. Fakat, bu arada 32 nci maddenin 2 nci fıkrasında belirtildiği gibi, (A) komisyonu (B) komisyonundan görüş isteyebilir. Ora-

dan konu yine sonuçlandırılacak olan (A) komisyonuna gelecek. Bu görüş isteme süresi 36 ncı maddenin son fıkrasında 10 gün olarak belirlenen süreye mi tekbül ediyor?.. Yani (B) komisyonu görüşünü 10 gün içinde (A) komisyonuna verecek ve bu 10 günlük süre yukarıda belirlenen 30 güne dahil midir, değil midir?.. Eğer dahilse 20 günlük zaman kalıyor görüş isteyen (A) komisyonuna. Bu da sanıyorum çok az bir müddettir.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Müftüoğlu.

AVNİ MÜTFÜOĞLU — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Bugün, bildiğimiz kadarıyla Milli Güvenlik Konseyi komisyonlarından Danışma Meclisi Başkanlığı-mıza intikal edecek olan 100'e yakın tasarı veya teklif bulunmaktadır. Buradaki madde ile en fazla 30 ile sınırlanmış bulunuyoruz. 30 günün sonunda tasarı ya hükümet tarafından veya teklif sahibi tarafından doğrudan doğruya Meclise intikalini isteyebilecektir.

Benim kanaatim, bu gelecek olan tasarı veya teklifler her bir komisyona belki 10 veya 15 tane düşebilecektir. Acaba bir aylık süre içerisinde bu kadar tasarı veya teklifi incelemek ve sırlıhatlı olarak yetiştirme imkânı olacak mı olmayacak mı?.. Sayın Komisyon acaba ne şekilde düşünüyor?.. Bunu arz etmek isterim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Nurettin Ayanoğlu.

NURETTİN AYANOĞLU — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin sayın üyeleri;

Ben de 36 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki son cümleye değinmek istiyorum. Son cümle şu şekilde bitiyor:

«Aksi takdirde sözü geçen tasarı veya teklifin doğrudan doğruya Genel Kurul gündemine alınmasını Hükümet veya teklif sahipleri isteyebilirler.»

Burada yalnız «istemek» vardır. Genel Kurullarda bu hususta günlerce müzakere olmuş, Genel Kurul bu nedenle işgal edilmiştir. Esasında komisyonlardan raporsuz gelen bir tasarı veya teklif, iyi incelenmeden geldiğinden mükemmel bir şekilde Genel Kurullarda çıkamıyor.

Eğer Komisyon uygun görürse buradaki son cümleye bir ibare eklenmesini istiyorum, o da şu: «Hükümet veya teklif sahipleri istediklerinde Genel Kurul karara bağlar.» Yalnız istemek yetmiyor, istedikleri takdirde diyor ve bu birçok önergelerle isteniyor.

Bu hususta acaba Komisyonun düşüncesi nedir öğrenmek istiyorum?

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Âyanoğlu. Sayın Komisyonun görüşünü rica edelim.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarımız;

Önce Sayın Öney'in sorusuna cevap arz edeyim. «Bir komisyon tarafından diğerine havale edilmiş olan bir konu 10 gün içinde sonuçlandırılmak ve kabil olmazsa gerekçesi bildirilmek gerekir.» fıkrasında yer alan 10 günlük süre, uygulamalara göre esas komisyonun, teklifi veya tasarımı inceleyen esas komisyonun 30 günlük inceleme süresine dahildir. Bu suretle komisyona 20 gün kalmaktadır. Tabii bu süre az olabilir. Ancak, 30 günlük süre içinde konuyu inceleyip, karara bağlayamayan komisyonun da her zaman gerekçe bildirerek Genel Kuruldan süre uzatım isteminde bulunması hakkıdır. Bu 30 günlük süre, eski Meclis içtüzüklerinde 45 gün idi. Biz Danışma Meclisinin daha yoğun bir çalışma yapacağını ve kısa bir sürede birçok kanun tasarısı ve teklifi üzerine eğilmek ve bunları sonuçlandırmak mevkiinde olduğunu düşünerek, bu 45 günlük süreyi 30 güne indirdik. Tabii, takdir Yüksek Heyetinizindir.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arar. Buyurun Sayın Tosyalı.

LÜTFULLAH TOSYALI — Müsaadenizle yerimden arz edeyim efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

LÜTFULLAH TOSYALI — Bu 10 günlük sürenin esas süreye dahil olmaması gerekir. Çünkü bir tasarısı veya teklif 4 komisyonu birden ilgilendiriyorsa o zaman komisyon 10 günü borçlu kalacak Genel Kurula. Onun için bu 10 günlük sürenin 30 günün dışında olması gerekir.

BAŞKAN — Sayın Arar, arkadaşımızın sorusuna cevap lütfeder misiniz?..

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim, nedir bunun müeyyidesi?.. Lütfen onun üzerine eğilsinler arkadaşlarımız. Diyelim ki, komisyon 30 gün içinde incelemesini tamamlayamadı. Bunun müeyyidesi veya gelecek müteakip hukuki prosedürü, Hükümetin veya teklif sahibinin Genel Kurulda doğrudan doğruya bu tasarısı veya teklifin haliyle gündeme alınmasını istemek yet-

kisi var. Reddeder Genel Kurul, reddeder bu istemi, isterse Hükümetten gelmiş olsun, isterse teklif sahibi bir üyeden gelmiş olsun reddeder, bu suretle komisyon yeniden süre kazanmış olur. Yani aslında üstünde bu kadar hassasiyetle durulacak bir konu değil efendim.

BAŞKAN — Konu açıklanmıştır. Maddeyi oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37 nci maddeyi okutuyorum.

Anayasa Uygunluğun İncelenmesi.

MADDE 37. — Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarısı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını incelemekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir tasarısı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin görüşülmesine geçmeden reddeder.

BAŞKAN — 37 nci madde üzerinde söz isteyen arkadaşlarımız işaret buyursunlar.

Sayın Ender, buyurun.

MUZAFFER ENDER — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin muhterem üyeleri;

Kanaatımca, Tüzüğümüzün en önemli maddelerinden bir tanesi 37 nci maddedir. Sebebi şu:

Bu madde milli iradenin temsilcisi olan Meclislerle Anayasa Mahkemesi arasındaki ilişkileri düzenleyebilecek bir maddedir. Ben, havale edilen, «Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarısı ve tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını incelemekle yükümlüdürler.» maddesi yerine, bu tasarısı ve tekliflerin önce Anayasa Mahkemesine gönderilmesini, Anayasa Mahkemesinin, Anayasaya aykırı olup olmadığı hakkında fikrini beyanından sonra görüşmeye geçilmesini teklif ederim.

Neden? Çünkü, bunun geçmişte bazı acı örneklerini gördük. Anayasa Mahkemesi, kanunlar çıktıktan uzun bir müddet sonra da, bir kanunun bir maddesinin Anayasaya aykırı olduğunu pekala kabul edebiliyor ve bunun neticesine göre hareket edebiliyor. 1972 Af Kanunu bunun acı örneklerinden bir tanesidir. Anayasa Mahkemesi, milli iradenin üstüne çıkmıştır. Milli iradenin temsilcisi olan Meclisin görüşleri bir tarafa atılmış, Anayasa Mahkemesinin görüşü hakim olmuştur.

Milli irade her şeyin üstünde olduğuna göre, ki Yüce Atatürk, Türk Milletinin ve milli iradeyi her şeyden üstün tuttuğu için, yalnız şu Meclise kendi

fotoğrafını koydurmamıştır. Milli iradeyi zedeleyecek her harekete mani olunmasını Yüce Meclisten istiyorum. Bu sebeple de Anayasa Mahkemesine kanunların çıkışından evvel bir görev vermek suretiyle daha sonra, kendisinin atacağı yanlış adımların kaldırılmasını istiyorum.

Saygılarımla sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Genç,

KAMER GENÇ — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin Sayın Üyeleri;

Evvela, benden önce konuşan arkadaşma bir şey hatırlatmak istiyorum. Burada birtakım kurumlara veya kuruluşlara söz söyleme hakkımız yok olduğu inancındayım. Çünkü bunlar, kendilerine Anayasamızın ve birtakım yasaların verdiği yetkiler çerçevesinde görevlerini yapmışlardır. Bunu özellikle hatırlatmak istiyorum.

Arkadaşlar;

Esasen bir Danıştay Yasasında kanun teklifi, tasarılarının önceden Danıştaydan geçirilmesi yolunda bir hüküm vardır, ama maalesef bu, bugüne kadar hiç bir Hükümet tarafından işletilmemiştir.

Ben, yalnız, 37 nci madde ile ilgili şimdiki hukuki durumu izah etmek için geldim.

Malûmunuz olduğu üzere, 1961 Anayasası ve değişikliği kısmen ortadan kaldırılmıştır. Anayasa Düzeni Hakkında bir Kanun vardır. Ben, bu Kanundaki ve Danışma Meclisi İçtüzüğü bizim Danışma Meclisinin faaliyetlerini yönlendireceğine göre, buradaki, «Anayasanın» kelimesinin yerine, Anayasa ve Anayasa Düzeni Hakkındaki Kanun ile Milli Güvenlik Konseyi bildirimlerine aykırı olup olmadığı yönünde incelemesi şeklinde bir metin yazılması gerektiği inancındayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Baysal.

ORHAN BAYSAL — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin Sayın Üyeleri;

Sözlerime, mesleğim maden mühendisi ve üniversite öğretim üyesi olması nedeniyle İçtüzük Geçici Komisyonunun Sayın Üyelerinin ve aynı zamanda her zaman saygı duyduğum sayın hukukçu üyelerin hoşgörüsüne sığınarak başlamak istiyorum.

Bilindiği üzere 2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkında Kanun, Milli Güvenlik Konseyince kabul edilerek, yayımlanacak olan kanunlar için Anayasaya aykırılık iddiasının ileri sürülemeyeceği değişiklik, bunlardan Anayasa hükümlerine uymayanlarının Anaya-

sa değişikliği olarak ve yürürlükteki kanunlara uymayanlarının da kanun değişikliği olarak yürürlüğe gireceği hükmünü getirmektedir.

Buna ek olarak Milli Güvenlik Konseyinin bildiri ve kararlarının, Bakanlar Kurulu kararnamelerinin, hatta Bakanlar ile Bakanların yetki vereceği görevlilerce kamu personeline ilişkin alınan kararların yürütülmesinin durdurulması istemi ileri sürülemeyecektir.

Diğer taraftan, 1961 Anayasasının Türk toplumuna uymayan, aksayan, düzeltilmesi gereken birçok hususları vardır. İşte bunun için, Genel Kurulumuzca oluşturulacak Anayasa Komisyonu, geçirmiş olduğumuz deneyimlerden yararlanarak Türkiye'yi 12 Eylül 1980'e getiren nedenleri değerlendirerek Türkiye için en uygun bir Anayasa teklifini hazırlayacak ve Genel Kurulumuz buna en iyi şekli verecektir.

Durum böyle olunca, yeni Anayasanın hazırlanarak halkoyuna sunulup, milletçe kabul edilip kesinleşmesine kadar, Kurucu Meclisin bir kanadını oluşturan Danışma Meclisi çalışmalarında alacağı kararlarda, oluşturacağı kanun tekliflerinde mevcut 1961 Anayasasına ve bu Anayasanın hükümlerine ne kadar bağlı kalacaktır? Yüce Meclisimiz, İçtüzüğümüzü tartışırken bunun üzerine kanımca eğilmeli, bunu açık ve seçik bir şekilde tartışmalıdır.

Takdir edersiniz ki, tarihi şerefli, o nispette de sorumluluk gerektiren bir görevi yüklenmiş bulunan Genel Kurulumuz, Kurucu Meclisin ikinci kanadını oluşturan Milli Güvenlik Konseyi ile sağlıklı ve sürekli uyum ve işbirliği içinde çalışmak, sorunların çözümünde aynı veya benzer yaklaşımlarda olmak, nihayet Türkiye'nin gerçeklerini ve gereksinimlerini gözönünde tutarak, serbest iradesiyle karar alabilmek zorundadır. Herhangi bir yanlış anlamaya olanak vermemek için altını çizerek belirtmek isterim ki, yeni bir Anayasa kabul edilip, yürürlüğe girinceye kadar, Milli Güvenlik Konseyinin aldığı kararlara, yayımladığı kanunlara, Kurucu Meclisin bundan sonra yayımlayacağı kanunlara uymayan hükümleri hariç, 1961 Anayasasının diğer hükümlerinin yürürlükte olması gerekir. Kanımca, yeni bir Anayasa kabul edilip, yürürlüğe girdikten sonra, komisyon ve Genel Kurul çalışmalarımıza, kanun tasarı ve tekliflerinin, yeni Anayasanın metin ve ruhuna uygun olup, olmadığı incelenmelidir.

Sonuç olarak arz etmek isterim ki, 2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkındaki Kanunun açık hükümleri ve biraz önce özetle belirtmek istediğim, belirtmeye çalıştığım nedenlerle gerek komisyon, gerek Genel

Kurul çalışmalarımızda kanun teklif ve tasarılarının mevcut 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Anayasa Kanun hükümlerine uygun olup, olmadığı değil, Türkiye'nin gerçeklerine ve gereksinimlerine uygun olup, olmadığı düşündürmeli, tartışılmalı ve ondan sonra karara bağlanmalıdır.

Bu görüşün ışığında verdiğimiz değişiklik önergesi, İçtüzük Geçici Komisyonunun sayın üyelerince uygun görüldüğü takdirde veya yüksek tasvibinize mazhar olduğu takdirde, içtüzük teklifinin 37 nci, aynı zamanda da 77 nci maddelerinin yeniden düzenlenmesi veya en azından yeni Anayasanın kesinleşmesinden sonra, bu uygulamamın yapılabileceği açık ve seçik bir şekilde belirtilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Baysal.

Buyurun Sayın Karhan.

KEMAL KARHAN — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Huzurunuzda çıkmamın sebebi, 1961 Anayasasını eleştirmek değil, bu Tüzüğe getirilen maddenin tatbik kabiliyeti hakkında düşüncelerimi açıklamaktır.

Bugün, komisyonlar, bu tüzükle getirilen tekliflerin, her şeyden önce Anayasaya uygun olup, olmadığını incelemekle yükümlenmektedirler; fakat benim kanaatime göre bugün bağlayıcı bir Anayasa mevcut değildir. Anayasalar, bütün kanunların kendisine uymak zorunluluğunda olduğu temel vesikalardır. Halbuki, biraz evvel arkadaşlarımızın açıkladığı gibi, Anayasa düzeni hakkında Milli Güvenlik Konseyinin çıkarmış olduğu Kanun, Anayasayı kanunlara uymak zorunda bırakmıştır. Böyle Anayasa olmaz. Binaenaleyh, benden önce konuşan arkadaşımın belirttiği gibi, bu maddeye en azından yeni Anayasa çıktıktan sonra uyulmak kaydının getirilmesi yararlı olacaktır. Kaldıki, ben buna da gerek görmüyorum. Çünkü, bu eski deyimle, malumu ilam kabilinden konulan bir maddedir. Elbette bir komisyon kendisine getirilen kanun teklifinin, kanun tasarısının Anayasaya uygun olup, olmadığını ilk nazarda inceler; fakat 20 yıllık tecrübe göstermiştir ki, bu malumu ilam kabilinden hükümler, kanunlara ve Anayasaya getirilirse, esas bir tarafa gidiyor, tartışmalar bunun üzerine toplanıyor. Binaenaleyh, biz bir önerge ile bu maddenin yasadan çıkarılmasını teklif ettik.

Saygılarımla efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Erginay.

AKİF ERGİNAY — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım;

Bu maddenin metinden çıkarılmasına karşıyım. Komisyonun sözcüsü değilim; ama onların bu metne böyle bir madde koymalarını gayet yerinde bulurum.

Gerçekten, bugün Anayasamızın 8 nci maddesi, değil bizim gibi bir yüksek mercii, memurların dahi Anayasaya aykırı halleri görmeleri halinde, bunları uygulamak mecburiyetinde olmadıklarına ait yetki tanır. Memurlarımıza tanınan bu yetkiyi, bu Yüce Meclisten herhalde neshedemeyiz.

Sonra, Anayasaya, «Anayasa» kelimesinin bir nevi tefsirini yapmak üzere, başta Güvenlik Konseyinin çıkardığı kanunlar ve saire şeklindeki hükümlerin konulması da yerinde olmaz. Neden?.. Çünkü, Anayasaya aykırılık ortaya çıkacağı zaman, bunu araştırarak olan komisyon gayet tabii yürürlükte olan Anayasaya taalluk eden hükümleri nazara alarak kendi kararını verecek. Bu itibarla maddenin kalmasını uygun bulurum, bir.

Yalnız, ikinci fıkrada bir fail noksanlığı bakımından bir Türkçe hatası görüyorum kanaatime göre. «Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde, gerekçesini belirterek, maddelerin görüşülmesine geçmeden reddeder.» Neyi?.. Türkçemizde buraya bir terim koymak gerekir zannediyorum, «...gerekçesini belirterek, bunları maddelerin görüşülmesine geçmeden reddeder» zannediyorum daha Türkçe olur. Aksi takdirde faili meçhul bir şeyi reddediyoruz. Gerçi zımnen anlaşıyor denir; ama Türkçemize uygun görülüyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Erginay.

Buyurun Sayın Karahasanoğlu.

M. RAHİMİ KARAHASANOĞLU — Sayın Başkan ve Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum;

Bir noktada endişem olduğu için söz almış bulunuyorum. Bu hususta sayın Komisyon açıklamada bulunursa, kendilerine minnettar kalacağım.

37 nci madde, Anayasa Komisyonu için de geçerli midir? Geçerli ise, Anayasa Komisyonunun çalışması mümkün olmaz endişesindeyim. Bunun için sadece Anayasa Komisyonunun çalışmasını sağlamak üzere şöyle bir fıkra eklenirse; bu Anayasa Komisyonunun çalışması belki de bir çıkmaza girecektir bu madde ile bu eklenecek bir fıkra bu çıkmazdan kurtaracaktır kanısındayım.

Arz edeyim,

«Anayasa hakkındaki tasarı ve teklifler Anayasa Komisyonuna geldiğinde 37 nci madde hükmü

uygulanmaz.» Benden önce konuşan sayın arkadaşlarım bu hususlara etraflıca değindikleri için burada konuşmamı kısaca kesiyorum. Böyle bir madde eklendiği takdirde, sırf Anayasa Komisyonu için diğer komisyonları bağlamamak lazım ve yeni Anayasa da halkoyundan geçinceye kadar eski Anayasa hükmünü sürdürmelidir. Zira devamlılık esastır.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Yarkin.

ŞERAFETTİN YARKIN — Bendeniz de Sayın Başkan, Sayın üyeler bu maddenin kalması lehinde görüşlerimi arz edeceğim.

Anayasa Düzeni Hakkındaki Kanunun 1 nci maddesi, bu kanundaki istisnalar saklı kalmak üzere 1961 Anayasasının yürürlükte olduğunu açıkça ifade etmiştir. İstisnalar da bellidir, koşullar da bellidir. Şu halde, bu istisnalar ve o koşullar dışında Anayasanın maddeleri yürürlüktedir. Danışma Meclisi Komisyonlarıyla ve Genel Kuruluyla bir kanun tasarısı ve teklifini incelerken, elbette ki Anayasanın yürürlükte olan maddelerine aykırı olup olmadığı konusu üzerinde duracak, aykırı ise reddedecektir. Gerek komisyonda reddedilen bir tasarısı, gerekse Danışma Meclisinde reddedilen bir kanun tasarısı o haliyle kalmayacaktır. Komisyonda reddedilen tasarısı Genel Kurula gelecektir. Genel Kurulda da bu redde uğrarsa, ki bu ret hiç bir zaman tasarısının tümü hakkında olmayacaktır, belki bir maddesi, birkaç maddeleri, bazen tümü hakkında olabilecektir; ancak buradan çıkan tasarısı da yine Milli Güvenlik Konseyine gidecektir. Milli Güvenlik Konseyine giden bir tasarısı komisyondaki görüşme tutanakları, Genel Kuruldaki tutanaklar, komisyon raporlarıyla beraber sunulacaktır. Yürürlükteki Anayasanın mevcut hükümlerinden herhangi birisini değiştirme yetkisi, Anayasa Düzeni hakkındaki Kanun uyarınca sadece milli Güvenlik Konseyine aittir.

Bütün bunların ışığı altında, bir tasarısı, bilerek bazı maddeleri yürürlükteki Anayasanın bazı maddelerine aykırı olarak düzenlenmişse ve Genel Kurul da bunu görerek reddetmişse, takdiri Milli Güvenlik Konseyi yapacaktır. Şu halde, biz bidayette ve başlangıçta Anayasaya aykırı gördüğümüz takdirde bunu incelemek, bu konuda raporumuzu düzenlemek ve Anayasaya aykırı ise reddetmek durumunda olmalıyız. Bu itibarla, mevcut hükmün, gerek 37 nci ve gerekse 77 nci madde olarak içtüzükte bulunması, yasal açıdan, hukuk açısından yerindedir.

Yalnız 37 nci maddede «Teklifin veya tasarının» diye bir deyim var. Yani, sadece hep tümüyle ilgili gibi bir anlam taşıyor. «Tasarı veya teklif tümüyle Anayasaya aykırı ise reddedilir» şeklinde bir anlam taşıyor. «Tasarı veya teklif her zaman tümüyle Anayasaya aykırıdır» diye bir şey söz konusu olmaz, olmayabilir. Tasarının herhangi bir maddesi, teklifin herhangi bir maddesi veya bazı maddeleri; bazı halde de öyle maddeleri Anayasaya aykırıdır ki, tümünün reddi gerekir. Bu itibarla, bu havayı da, bu espiriyi de verecek şekilde sayın Komisyon Üyeleri lütfen not alır da, böyle bir düzenleme yapma ihtiyacını duyarlarsa, bir önergemiz yok; ama yerinde olur.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Gözübüyük.

ABDULLAH PULAT GÖZÜBÜYÜK — Değerli arkadaşlar, huzurunuzda bir saniyelik maruzatım var.

Türkiye Devleti, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, hukuk devletidir. Bu itibarla, bu maddenin kaldırılması söz konusu olamaz. Bu madde kaldırıldığı takdirde Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hukuk devleti olduğunun inkârı bahse konu olur. Bu dünya şümûl bütün Anayasalarda mevcut hükümlerden biridir. Bu sebeplerle, benden evvelki arkadaşımız gerekli maruzatı açıklıkla ifade buyurmuşlardır; başkaca bir maruzatım yoktur. Teşekkürlerimle arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Gürbüz.

İ. DOĞAN GÜRBÜZ — Sayın Başkan, değerli üyeler;

Daha önceki konuşan arkadaşlarımız burada herhangi bir kanunun Anayasaya uygun olup olmadığı üzerinde mütalaalarını belirttiler. Bizim, buraya geliş sebebimiz zaten normal Anayasa kaideleri içerisinde olmamıştır. 1961 Anayasasını değiştirmek ve yeni bir Anayasa yapmak için gelmiş bulunuyoruz. Şimdi, normal bir mantık kaidesi yürütecek olursak, 1961 Anayasasına aykırı olmayan yeni kanunlar yapacağız; yeni Anayasaya aykırı olup olmayacağını bugünden elbette bilemeyiz. Şimdi, Anayasaya uygun olup olmadığını neye göre tayin edeceğiz?.. Elimizde eski bir Anayasa var, değişecek olan bir Anayasa var, ondan sonra biz diyoruz ki, bir yere bağlıyız Anayasaya bağlıyız, 1961 Anayasasına bağlıyız.. 1961 Anayasasına bağlıydık. Bu Anayasaya hepimiz

bağlı olduğuna göre, niye burada hepimiz seçimle gelmedik, niye halkoyuyla gelmedik?.. Çünkü 1961 Anayasası, Türkiye'yi bugünkü hale getirmiş, yeni bir Anayasanın lüzumlu olduğu meydana çıkmış. Bu yeni Anayasayı yapacak olan, yine bu Yüce Meclis. Öyleyse bu Yüce Meclisin yeni yapacağı Anayasaya aykırı yeni kanunlar getirmesi yine de akılla, mantıkla bağdaşmıyor.

O halde, biraz daha yaklaşımlarımızı bu yönden alarak yeni Anayasaya, yeni durumlara göre kanunları tekrar bir daha elden mi geçirelim daha sonra?.. Meclis bitsin, kanunları çıkartsın, arkasından yeni Anayasa gelsin, yeniden bir daha dönelim eskiye; şu, şu kanunları yeni çıkardığımız Anayasaya aykırı olarak yapmışız, haydi yeni baştan komisyona verelim bu kanunların hepsini, yeniden elden geçirelim, yeni Anayasaya uygulayalım mı? diyelim yahutta yeni bir mesele daha çıkaralım karşımıza, diyelim ki, bu yapmış olduğumuz kanunlar Anayasaya aykırı mı, değil mi?.. Yeniden bir daha Anayasa Mahkemesine gitsin, yeniden bir daha tetkik edilsin... Dönme dölap içerisinde mi dönüp duralım?.. O halde, zaten burada Anayasanın bizzatı yapıcılarımız. Öyleyse, bizim yeni yapacağımız Anayasaya aykırı bir kanun getirmemiz elbette olmaz, düşünülemez, yani mantık açısından düşünülemez. Öyleyse, bu kanunun yapıcılarımız olarak Anayasanın tersinde bir şey getiremeyeceğimize göre, Anayasaya aykırılığını yeniden bir daha incelemenin bir anlamı yoktur veyahutta 1961 Anayasasına bağlı kalırsak, öyleyse Anayasa Mahkemesi bu işleri zaten hallediyor. Buyursun, halletsin. Yeni kanunlar da çıkarabiliyor. O halletsin o zaman veyahutta öyle bir teklifle gidelim ki, her kanunumuz Anayasa Mahkemesinden geçsin, ondan sonra biz inceleyelim. Kanun tasarıları Anayasa Mahkemesine gitsin. Öyleyse, bizim burada Anayasa yapıcısı olan bizlerin yeniden bir daha Anayasaya uygun olup olmadığını tartışmamıza gerek yok zannındayım.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın üyeler, iki değişiklik önergesi var. Bu önergeleri de okuttuktan sonra, bu ana kadar konuşan sayın üyelere ait cevapları ve bu değişiklik önergeleri üzerindeki cevapları sayın Komisyondan bilahare rica edeceğim.

Önergeleri okutuyorum.

Danışma Meclisi Başkanlığına

2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkında Kanunun açık hükümleri, Danışma Meclisinin Kurucu Mec-

lisin bir kanadını oluşturduğu ve yeni bir anayasa hazırlanması ihtiyaç ve zorunluluğunun mevcut olup, buna ilişkin çalışmalara pek yakında başlanacağı dikkate alındığında, gerek Komisyon, gerekse Genel Kurul çalışmalarında, kanun teklif ve tasarılarının 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Anayasa Kanunu hükümlerine uygun olup olmadığının değil, Türkiye'nin gerçeklerine ve gereksinmelerine uygun olup olmadığının düşünülmesinde, tartışılmasında, ona göre karara bağlanmasında yarar görmekteyiz.

[Bu anlayış ve görüş ışığında içtüzük teklifinin 37 nci ve 77 nci maddelerinin değiştirilmesi önerisini yüksek olurlarınıza saygılarımızla arz ederiz.

Orhan Baysal

Zekai Bayer

Rıfat Bayazıt

Mazhar Haznedar

S. Sırrı Kırca

Abdurrahman Yılmaz

Halil Evliya

M. Velid Köran

Turgut Oral

Lütfullah Tosyalı

Danışma Meclisi Başkanlığına

Tasarının 38 nci maddesi, komisyonların tasarı ve teklifleri önce Anayasaya uygunluğu açısından ele alınmalarını amir bulunmaktadır. Böyle bir davranış ilk bakışta tabii görünmekle beraber, yeni anayasa yapmakla görevli bir Meclisin komisyonlarının mevcut Anayasa ile kısıtlanmasının olumsuz sonuç vereceğini göz önünde tutarak bu maddenin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Karhan

Ahmet Sarp

Tülay Öney

İsmail Şengün

Teoman Özalp

Cevdet Karşı

M. Zekai Bayer

Mümin Kavalalı

Doğan Karan

Avni Şahin

BAŞKAN — Önergeler üzerinde söz almak isteyen sayın üyeler?.. Yoktur.

O halde, Sayın Komisyonu rica edeyim.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin sayın üyeleri;

Danışma Meclisi sayın üyelerinden bazılarının, Türkiye Cumhuriyetini halen Anayasası olmayan bir ülke gibi gösteren sözleri ve kanunların Anayasaya değil, Anayasanın kanunlara uyması gerektiği şeklindeki beyanları üzerinde yüksek dikkatinizi çekerek ve fazla bir mütalaa beyan etmeden geçiyorum; ama konunun, sizler tarafından da önemle üzerinde durulmaya layık olduğu kanısındayım.

Bunlar yanlış beyanlardır. Sayın arkadaşlarımız, dağıtılan şu küçük kitaplardaki metinleri okumuş olsalardı, tahmin ediyorum ki, bu kadar vahim diyebileceğim yanlışlıklar içine düşmezlerdi ve hukuk devleti prensibinin anayasalara akseden vaz geçilmez bir kuralının içtüzükten çıkarılması teklifinde de bulunmazlardı.

Şimdi, evvela şunu arz etmek isterim. Anayasa Düzeni Hakkında Kanun: Kabul tarihi: 27 Ekim 1980, Kanun numarası: 2324, Madde: 1. «9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile değişiklikleri, aşağıdaki maddelerde belirtilen istisnalar saklı kalmak üzere, yeni bir anayasa kabul edilip yürürlüğe girinceye kadar yürürlükte dir.»

Binaenaleyh, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, kanunlar yapılırken ona uygunluğunu incelemek gibi bir külfetten bizi uzaklaştıran bir anayasa yokluğu içinde değildir. Anayasanın bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır; ama büyük bir bölümü yürürlükte dir ve bir yasama Meclisinin başlıca görevi de, bir kanunu yaparken Anayasaya uygun olup olmadığını incelemektir. Bunun, bizim yapacağımız, bizim hazırlayacağımız yeni anayasa ile bir ilgisi yoktur. Bu denetlemenin Anayasa Mahkemesine gönderilmesi, yürürlükteki yasalarımız açısından mümkün değildir. Anayasa Mahkemesi kesinleşmiş kanunların Anayasaya aykırı olup olmadığını inceleyen. Henüz tasarı ve teklif halinde bulunan metinlerin Anayasaya aykırılığını incelemek, Anayasa Mahkemesinin yetkisi değildir. Milli İradenin tecelli ettiği meclisin çıkardığı bir kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilmesinden yakınan arkadaşımız, söyledikleri ile tam tezat halinde, tasarı ve tekliflerin önce Anayasa Mahkemesine gitmesini ve oradan incelenmesini teklif ediyor. Bunu hayretle karşılamamak mümkün değildir.

Sayın Yarkin ve Sayın Gözübüyük arkadaşlarımız da, Komisyonumuzun görüşüne paralel olarak, gayet açık ve kesin beyanlarda bulunmuşlardır. Maddenin içtüzükte kalması lazımdır. Binaenaleyh, maddenin çıkarılması hakkındaki önergeye katılmıyoruz; iki önergeye de katılmıyoruz.

[Sayın Baysal ve arkadaşlarının verdiği önergede, ayrıca «Bu hüküm, yani bu madde kalsın; ama Anayasaya uygunluğu değil, Türkiye'nin gerçeklerine, gereklerine, ihtiyaçlarına uygun mudur; o incelen sin» denmekte. Zaten efendim, bunu ifadeye ne lüzum var. Zaten komisyonların ve Genel Kurulun vazifesi

budur. Elbette onu inceleyecektir; ama bu maddenin anlamı bambaşkadır.

Bir de Sayın Erginay «Bir Türkçe hatası var» dedi; haklıdır. Tabii manaya daha kuvvet vermek üzere, kesin olarak zaptedemedim, elimizde yazılı önerge de yok; «Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde, bunları, gerekçesini belirterek, maddelerin görüşülmesine geçmeden reddeder» şeklinde ise, bu redaksiyonla katılıyoruz efendim, kabul ediyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

DOĞAN KARAN — Sayın Başkan, ben yerimden konuşacağım; kısaca arz ediyorum.

Ben şimdi bu meselede oyumu verirken aydınlanmış değilim. Salt hukuk açısından yaklaşan arkadaşlarımız çok saygılı olduğumuz yasalar ve Anayasa bakımından bazı beyanlarda bulundular.

Yalnız biz, Anayasa Komisyonunun dışında da bazı kanunları hazırlarken bu madde ile çok saygılı olduğumuz, şimdi cari olan Anayasaya bağlı kalırsak, ileride Anayasa değiştiği zaman yasalarımızın Anayasa muvacehesinde durumu ne olacaktır.

Onun için ben, Anayasaya, temelde hepimiz saygılıyız, bu saygıyı yazıya dökmeksizin, bu maddeyi çıkararak, yine sağduyumuzla hareket ederek karar vermemizi öneririm.

Ben, tereddütte kaldım Sayın Başkanım yapılacak oylamada.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın İğneciler, buyurun.

A. ASİM İĞNECİLER — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin değerli üyeleri;

[Haddizatında 1961 Anayasasının Türkiye'yi bugünkü ortama getirdiği hakkında pek çok sözler söylenmiştir ve Muhterem Heyetimizin de bu Anayasayı değiştirmek, yeni bir anayasa yapmak görevlerinin en başında gelmektedir. Ancak, bugünkü Anayasaya duyduğumuz, yarısı haklı, yarısı haksız alerjiler bu Anayasayı yok farzettirmeye sebep teşkil edemez.

[Tabii, Anayasa görüşülürken pek çok muhterem üyeler bu konuda sanırım ki, çok yapıcı ve yararlı beyanlarda bulunacaklardır ve bu Anayasanın, biz idareciler olarak, görevlilere yetki vermediğini, yetkililere de sorumluluk vermediğini, üzülerek, 20 sene uygulayarak tatbik ettik. O kadar isabetsiz bir duruma girilmiştir ki, amire, kanunu anlama hakkı yerine, memura, kanunu nasıl anlarsa o şekilde uygulamasını ve amirin emrini yerine getirmemesini teşvik,

hatta tazyik etmiştir. Böyle bir düzen içinde memleketin idare edilmesinin mümkün olmadığı ortadadır.

Biz, Anayasa konusundaki görüşlerimizi, düşüncelerimizi mahfuz tutmak üzere şunu arz etmek isteriz muhterem üyelerimize :

Efendim, elimizde, Sayın Arar'ın da tekrar okumak, izah etmek zahmetine katlandığı bir Anayasa var. Yapacağımız iş, yeni bir anayasa yapılıp, kanunu ve idari prosedürü geçirip meriyete girinceye kadar, elbette ki bu Anayasa ile amel edeceğiz. Bunun dışında, aksini bugün için düşünmek mümkün değildir. Yaptığımız kanunlar, çıkardığımız kanunlar, yeni yaptığımız anayasaya uymazsa, o zaman bu kanunlar ona göre tekrar tadil edilir.

Bu itibarla, sözü fazla uzatmamak gerekir. Onun için af buyursun sayın arkadaşlarımız, heyecanlarına tercüman oluyoruz, halkın isteklerine onlar tercüman oluyor, elbette ki bu Meclis, yeni bir anayasayı elinden geldiği kadar çok mükemmel bir şekilde tedvin edecektir; ama biraz daha sabırlı olalım. Anayasaya uymak görevimizdir.

(Saygılarımı arz ederim.)

BAŞKAN — Teşekkür Sayın İğneciler.

MUAMMER YAZAR — Sayın Başkanım...

BAŞKAN — Sayın Bilge.

Sayın Yazar, Sayın Bilge daha evvel işaret buyurmuşlardı.

Buyurun Sayın Bilge.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU BAŞKANI NECİP BİLGE — Sayın Başkan, değerli arkadaşlar;

Bazı arkadaşlarımız, bilhassa son sözü almış olanlardan bir önceki arkadaşımız, «Ben somut bir örnek olarak bir şey göremedim. Bu bakımdan da aydınlanamadım» dediler.

1961 Anayasasının yürürlükte bulunduğunu zaten Anayasa Düzeni Hkındaki Kanunun 1 nci maddesi açıkça belirtmektedir. Yani, onun kaldırmamış olduğu diğer hususlar yürürlükte. Bunun somut bir örneği; gazetelerde hergün okuyorsunuz, «Anayasa Mahkemesi filan filan filanı, filan bakanları muhakeme etmektedir». Bu mahkemeye dair olan birçok şeyler basında çıkmaktadır. Anayasa Mahkemesi, eğer 1961 Anayasası yürürlükte olmasaydı, bu işi nasıl yapardı?..

Diğer taraftan, Danıştay, Yargıtay vesaire gibi birtakım Anayasal kuruluşlar vardır. O kuruluşlar kendi vazifelerini, kendi görevlerini 1961 Anayasasının düzenlediği şekilde yerine getirmektedirler. Bunlar, 1961 Anayasasının yürürlükte bulunduğunun somut örnekleridir.

Bu itibarla, o Anayasanın yürürlükte olmadığı vesaire gibi hususundaki düşüncelerin bir hukuki dayanağı yoktur.

Diğer taraftan bazı arkadaşlar, bu Danışma Meclisinin İhtüzüğündeki ilgili maddenin sadece yeni düzenlenecek anayasaya aykırılık bakımından ele alınması lazım geldiğini ifade etmekte ve buna uygun bir şekilde yeni bir ifade tarzı önermektedirler. Fakat bu yeni anayasasının ne zaman çıkacağı bugün belli değildir. 6 ay sonra, 1 sene sonra veyahut daha sonra; belli değildir. O zamana kadar elimizde mevcut olan 1961 Anayasasının, Anayasa Düzeni Hkındaki Kanunla kaldırılmamış olan maddeleri vardır. Binaenaleyh, onlara uygunluğu meselesi Danışma Meclisinin kendi komisyonlarında nazarı itibara alınacaktır. Bazı arkadaşlar bunun herhangi bir komisyon tarafından değil de, Anayasa Komisyonu tarafından ele alınması lazım geldiğini de ileri sürmektedirler. Bu, Anayasa Komisyonu tarafından da ele alınabilir, diğer komisyonlar tarafından da ele alınabilir. Biraz önce kabul etmiş olduğumuz bir madde vardır; Komisyonların kendi aralarında görüş alışverişi... Herhangi bir komisyon, bir kanun hükmünün veya herhangi bir şeyin ele aldığı bir düzenlemenin anayasaya aykırı olduğu görüşünde tereddüt ederse, bu meseleyi Anayasa Komisyonundan sorar veya ondan bilgi alır veya da birlikte toplantı yapma yoluna da gidebilir ve bu şekilde görüş alışverişi mahfuz kalmak kaydıyla bir komisyon kendiliğinden de bir hükmün, bir kanun maddesinin veya tümünün anayasaya aykırı olup olmadığını incelemek yetkisine sahip bulunmaktadır.

Bu itibarla, mevcut hükmün bu İhtüzükten çıkarılması birtakım karışıklıklara sebep olur kanaatindeyim.

(Saygılar sunarım.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Yazar, buyurun.

MUAMMER YAZAR — Sayın Başkan, Yüce Meclisin Sayın üyeleri;

Anayasal hükümlerin halen mevcut olduğuna dair olan kanun hükmünü Sayın Arar okudu. Bendeniz tekrar etmeyeceğim.

Anayasa Düzeni Hkındaki 2324 sayılı Kanunun 1 nci maddesi diyor ki, «Yapılan değişiklikler ve kaldırılmalar dışında mevcut Anayasasının hükümleri yürürlükte». Bunu tamamlayıcı 6 ncı maddesi var. 6 ncı maddede diyor ki, «Milli Güvenlik Konseyince yapılan bir kanun, Anayasasının bir hükmünü de-

ğiştirir mahiyette ise, bu Anayasadır. Eğer bir kanun hükmünü değiştirir nitelikte ise o kanundur». O halde, Anayasanın kaldırılmış olan hükümleri yerine dahil Anayasalı hükümler konmuştur ve vardır. Bir devletin anayasasız varlığı düşünülemez. Hele, Türkiye gibi bir hukuk devleti olduğunu iddia eden, haklı olarak iddia eden bir devletin «Bugün anayasası yoktur» denilemez. Bu husus çok söylendiği için bendeniz o nokta üzerinde durmayacağım.

Yalnız, bir arkadaşımız dedi ki, «Yeni bir anayasa yapılır da, bugünkü Anayasa hükümleri dışında başka hükümler ihtiva ederse - ki olacaktır tabii ne olacak?.. Bundan sonra ve ondan evvel çıkarılmış olan kanunlar ne olacaktır?..» dedi. İşte onu cevaplandırmak için söz istedim Sayın Başkandan; lütfettiler.

Efendim, bu, daima hemen her kanunda vardır. Geçici maddelerle çözümlenen hususlardır. Bu gibi kanunlara, hele Anayasa gibi büyük bir Kanuna elbette bunu çözümleyici geçici maddeler getirilir. Yapılacak anayasada bugünkü kanunların o anayasaya uygunluğunun nasıl olacağı, o geçici maddelerle çözümlenir. Endişe buyurmasınlar.

Örnek :

Mevcut olan Anayasanın geçici birçok hükümleri vardır. Bu, Anayasa Mahkemesinin denetlemesine tabi oluşu ve bu Anayasaya intibakı 2 esas gruba ayırmıştır.

Birisi, kanun hakkında iptal davası açmak. O kanun aleyhine, kanunun iptali için dava açmak yoludur. Buna da belli merciler yetkilidir. Cumhurbaşkanlığı, Bakanlar Kurulu... maddesinde sayılıdır ve bu da süreli-dür. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 90 gündür.

İkincisi, kanunun yürürlük tarihiyle ilgili olmaya-rak, çok da eski bir kanunun iptali mümkündür. Yalnız, bunun adı, mevcut Anayasa hükmüne göre, iptal davası değil, itiraz davasıdır. Bir itiraz davası suretiyle, eski bir kanunun, yani Anayasanın yürürlüğe girmesinden daha evvel yürürlüğe girmiş olan bir kanunun iptali de mümkündür. Ancak, bunun için şartlar vardır. O da şudur :

Bir mahkemeye dava açılacak o davada uygulanması istenen hükmün Anayasaya aykırı olduğu iddia edilecek ve bu iddia hâkim tarafından ciddi kabul edilecek, ondan sonra Anayasa Mahkemesine itiraz davası açılabilecektir.

Burada istisna edilen hükümler de var. Bir örnek olarak arz ediyorum : Mesela, Millî Birlik Komite-

sinin çıkardığı kanunlar. Anayasa Mahkemesine iptal davası açılmaz. Bu geçici maddeyle kararlaştırılmıştır.

Medeni Kanunun bazı hükümleri, inkılabla ilişkin hükümleri hakkında Anayasa Mahkemesine iptal davası açılmayacağına dair hükümler konmuştur. Hiç endişe buyurmasınlar, bunlar geçici maddelerle halli gereken hükümlerdir.

Arz edeceğim bunlardır, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Yazar.

ÖZER GÜRBÜZ — Efendim, önerge sahiplerinin önergelerini geri almalarını kendilerinden rica ediyorum. Oylanmasa daha iyi olur, münasip görülürse...

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Evet, buyurun efendim.

AYDEMİR AŞKIN — Sayın Başkan, değerli Meclis üyeleri;

Galiba bu Yüce Meclis tarafından yapılacak kanunların Anayasaya uygunluğu ve uygun olmayışı konusundaki tartışmalarda, şuradaki iki maddeyi bir arada değerlendirdiğimizde daha aydınlık bir karara varabileceğimiz kanısındayım.

Şimdiye kadar buradaki konuşmacılar Anayasa Düzeni Hakkındaki Kanunun 1 nci ve 2 nci maddesini dile getirdiler; ama 3 ncü maddeyi hiç kimse okumadı. 3 ncü madde aynen şöyle diyor : «Millî Güvenlik Konseyince kabul edilerek yayınlanan bildiri ve kararlar, hükümleri ile yayınlanan ve yayınlanacak olan kanunların Anayasaya aykırılığı iddiası ileri sürülemez.»

O halde Danışma Meclisimizin yapacağı kanunlar Millî Güvenlik Konseyinin onayından geçmeden yayınlanamaz. Kanun hükmünü haiz değildir. Dolayısıyla ister değiştirilerek, ister burada kabul edildiği şekilde bu kanunlar Millî Güvenlik Konseyi tarafından yayınlandığı andan itibaren bunlar artık Millî Güvenlik Konseyinin, yani Kurucu Meclisin karardır ve bunların Anayasaya aykırılığı iddia edilemez.

Nitekim, Danışma Meclisinin kanun yapma kısmının son maddesi de burada hazırlanan kanunların Millî Güvenlik Konseyinin onayına sunulduktan sonra kabul edileceğini, değiştirilerek veya aynen neşredileceğini amirdir.

Dolayısıyla tartışmaların gereksiz olduğu kanısındayım. Burada Anayasaya aykırılık söz konusu olamaz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın üyeler, önergeleri tekrar okutmak suretiyle..

AHMET SAMSUNLU — Sayın Başkan, geç kaldım; ama bir söz istiyorum. Ben de Sayın Karan gibi kararımı veriyorum. Onun için düşüncelerimi ifade etmeme fırsat verir misiniz?

BAŞKAN — Rica edeyim, buyurun.

AHMET SAMSUNLU — Sayın Başkan, değerli arkadaşlar;

Ben de şahsen hukukçu arkadaşlarımın belirttiği gibi bir ülkenin anayasasının olması gerektiğine ve olduğuna inanıyorum. Yalnız, bizlerin buraya gelişimizdeki etkenleri, buraya çağrılışımızdaki etkenleri unutmamamız gerekir. Anayasa ile ilgili bazı kanunların değiştirilme eğilimleri de herkes tarafından ifade edilmektedir ve önümüzdeki günlerde bazı maddeler halinde anayasa veya anayasayla ilişkili olan diğer kanunları buraya getireceğiz.

Onları görüşürken şöyle bir durumla karşılaşabilir miyiz? Komisyona gönderdiğimiz bir tasarıyı, komisyon, bu mevcut Anayasaya aykırıdır diye buraya geri gönderdiğinde, biz, onları buradaki bir kararımızla görüşmeye yönlendirebilir miyiz? Çünkü, madde 6'da, «Milli Güvenlik Konseyinin bildiri ve kararlarında yer alan ve alacak olan hükümlerle Konseyce kabul edilerek yayınlanan ve yayınlanacak olan kanunların 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Anayasa hükümlerine uymayanları Anayasa değişikliği olarak ve yürürlükteki kanunlara uymayanları da kanun değişikliği olarak yayınladıkları tarihte ve metinlerinde gösterilen tarihlerde yürürlüğe girer.» demektedir.

Öyle bir kanun tasarısı olabilir ki, mevcut Anayasa ile çelişkili olabilir; fakat değiştirmeyi istediğimiz bir yasadır bu. O zaman biz ne yapacağız? Yani biz o zaman bunu hiç görüşmeden, ilk önce Konseye mi göndereceğiz? Konsey gerekli gördüğünü değiştirebildiğine göre, benim şahsi görüşüm, hislerim, komisyonun Anayasaya aykırı olduğunu beyan ederek bize geri gönderdiği yasaları biz burada görüşebilmeliyiz. Kesinlikle reddetmemeliyiz. O zaman bizim Anayasayı değiştirmemize bir gerekçe kalmaz. Mevcut Anayasa her bakımdan tam uygun demektir. Bizim buraya gelmemizdeki etken de bunun bazı noksanlıkları olduğunu herkes belirtti, bunlar ifade edildi ve bunu yeniden elden geçirmek ve yeni anayasayı hazırlamak üzere buraya geldik. O halde biz bazı yasaları görüşürken, hiç olmazsa benim teklifim, komisyonun reddettiği konular buraya gelmeli ve Yüce Kurul, bu her ne kadar mevcut Anayasaya aykırı ise de, yeni bir yasa özelliğindedir ve bizim düşün-

celerimizi içermektedir diye yön verebilmeli. Aksi takdirde biz 1961 Anayasasının mevcut maddeleri çerçevesinden pek dışarı çıkamayacağız.

Milli Güvenlik Konseyi bunu değiştirebiliyor. O, Kurucu Meclisin bir cenahı; fakat bu cenahı hiç bir değişikliği yapamayacak. O zaman bizim hiç bir kanun tasarısı ve teklifini görüşmeden öncelikle Anayasa Kanununu görüşmemiz lazım. Anayasayı görüşüp bitirdikten sonra diğer kanunlara geçmemiz gerekir ve o takdirde bu problem ortadan kalkacaktır ve tabii olan Anayasaya saygımız, Anayasaya uyumluluğumuz sağlanacaktır. Bir taraftan Anayasayı daha belli bir müddet sonra görüşelim; fakat bu arada bize gönderilmiş olan yüze yakın yasayı da görüşelim dediğimizde, ben de Sayın Karan hoca gibi çelişki görüyorum, bir karara varamıyorum; ama Anayasanın varlığına da inanıyorum. Uymamız gerekir. Geçiş dönemini de unutmamak şartıyla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Efendim, önergelere geçmeden evvel...

KEMAL DAL — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Konu aydınlanmıştır, müsaade buyurun, sonuca varalım. Rica ediyorum.

AZMİ ER'YILMAZ — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, diğer arkadaşlarımızdan rica ettim, onlar...

AZMİ ER'YILMAZ — Usul hakkında söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Usul hakkında mı?.. Buyurun.

AZMİ ER'YILMAZ — Bir nokta var efendim. Anayasa hakkında konuşacak olan Anayasa Profesörünün sözünü kesmemeniz lazım. Aksi takdirde konu aydınlanmamış olduğu için reyini kullanmayacak arkadaşlarımız var.

BAŞKAN — Efendim, konuştular. Ben o bakımdan tekrar, zannediyorum aynı mevzua temas edeceklerdir; ama değişik bir cepheden konuyu ele alacaklarsa hay hay, söz verelim. Değişik bir cepheden alacaksınız, yoksa aynı konu üzerinde duracaksınız, zaman kaybı olmaması bakımından ben rica ediyorum.

KEMAL DAL — Zaman kaybı olmadan, değişik bir açıdan bakıyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

TURGUT TAN — Usul hakkında söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Usul hakkında, buyurun.

TURGUT TAN — Sayın Eryılmaz'ın önerisi doğrultusunda eğer söz veriyorsanız, burada başka arkadaşlarımız da var; «Ben iktisatçıyım, iktisat okuyorum» diyerek söz isteyebilir. Bunun ölçüsü bu değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKIAN — Ben de teşekkür ederim efendim. Buyurun.

KEMAL DAL — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Arkadaşımın iltifatına teşekkür ederim; fakat bir Anayasa Hocası iddiasıyla buraya çıkmadım ben. Arkadaşım öyle vasıflandırdılar, sağolsunlar. Bizim burada bir sıfatımız var, Kurucu Meclis olarak çalışıyoruz. Kurucu Meclis yeni bir Anayasa yapan Meclis olarak çalışıyor. Kurucu Meclis, mevcut, yürürlükte olan bir Anayasa ile bağlı kaldığı takdirde, o Anayasanın temel düşüncesi dışında düşünce getiremez. Evvela bu açıdan meseleyi ele alalım.

Şimdi Anayasaya bağlı olarak çalışacaksak, komisyonlar Anayasaya aykırı teklifleri eğer reddedecek olursa, şimdi Anayasa Komisyonu ne yapacaktır? Anayasa Komisyonu ele aldığı konuları Anayasaya aykırı diye ret mi edecek? Yani halihazırda yürürlükte olan, gerek Milli Güvenlik Konseyi tarafından çıkarılmış olan Anayasa Düzeni Hakkında Kanun hükümleri açısından ve onun tadil ettiği; yani tadil ettiğinin dışında kalan 1961 Anayasasının yürürlükte olan hükümleriyle Milli Güvenlik Konseyinin getirdiği hükümler yürürlükte olduğuna göre ele aldığımız tasarıları; hatta özellikle Anayasa Komisyonu açısından önemlidir bu; Anayasa Komisyonunu bu açıdan değerlendirirseniz, Anayasa Komisyonu Anayasa yapamaz.

Mademki, yürürlükteki Anayasaya bağlıyız, o halde Anayasaya aykırı bir meseleyi biz tartışamayız. Yürürlükteki Anayasa hükümleriyle bağlı olduğumuz için yeni anayasa hükümlerini nasıl getireceğiz? Evvela bu problemi çözelim. O halde Anayasa Komisyonunu bu düşüncenin dışında tutmamız gerekir.

Evvela bu açıdan meseleyi halledelim derim. Bu açıdan Anayasa Komisyonunu meselenin dışında tutmak şartı ile diğer komisyonlar yeni anayasa yapılıncaya kadar gerek Milli Güvenlik Konseyinin Anayasa Düzeni Hakkında Kanun hükümleri, gerek onun koyduğu hükümler dolayısıyla 1961 Anayasasının yürürlükte kalan hükümleriyle diğer komisyonlar ve bu Danışma Meclisi bağlı olabilir; fakat Anayasa Komisyonu bağlı olduğu takdirde yeni bir anayasa düşüncesi ve yeni bir anayasa getirmek mümkün değildir.

AYHAN FIRAT — Usul hakkında söz istiyorum Sayın Başkanım.

KEMAL DAL — Ayrıca, 'bir yönden yine meseleyi ele almak istiyorum.

Anayasa Düzeni Hakkında Kanun özellikle «Milli Güvenlik Konseyinin almış olduğu kararlar, yayınladığı bildiriler, çıkardığı kanunlar Anayasaya aykırı ise Anayasayı tadil eder, kanunlara aykırı ise kanunları tadil eder.» diyor. Milli Güvenlik Konseyi diyor.

Yeni düzenleme ile meydana getirilen Kurucu Meclis ile beraber çalışmak suretiyle yapılan kanunların durumu nedir? Onun hakkında her hangi bir açıklama getirmiyor Kurucu Meclisle ilgili Kanun.

BAŞKAN — Beş dakikaya yaklaşıyoruz Sayın Dal.

KEMAL DAL — Peki, teşekkür ederim.

Çünkü, yeni bir durum ortaya çıkmıştır. Eğer, Danışma Meclisinden geçen kanunlar Milli Güvenlik Konseyinden geçmek suretiyle Milli Güvenlik Konseyinin kararı niteliğinde kabul edilecekse o zaman Anayasaya aykırılık iddiasıyla Anayasa Mahkemesine dava açılmaz; ama Milli Güvenlik Konseyinin çıkarmış olduğu kanun, karar ve bildiri niteliğinde kabul edilmeyecek ise, 1961 Anayasasının diğer hükümleri yürürlükte olarak kabul edileceğinden, Anayasa Mahkemesine belki bizim yaptığımız kanunlar aleyhine dava açılabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Fırat.

AYHAN FIRAT — Sayın Başkanım;

Ben, söz istediğim zaman Sayın Üye Anayasa Komisyonunun nasıl teşkil edileceğine dair fikirlerini beyan ediyorlardı. Bu konu 47 ncı maddede geçmektedir. Yeri geldiği zaman söylenmesi gerekirdi. O bakımdan söz istemişim.

BAŞKAN — Peki, teşekkür ederim.

ABDULLAH PULAT GÖZÜBÜYÜK — Sayın Başkanım, ben de söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, çok istirham edeyim. Bir önerge var, yine usul hakkında. Onu okutayım, bilahara zaten görüşmeye devam edeceğiz her halde.

ABDULLAH PULAT GÖZÜBÜYÜK — Sayın Başkanım fazla sürmeyecek.

BAŞKAN — Oradan buyurun rica edeyim.

ABDULLAH PULAT GÖZÜBÜYÜK — Bura dan duyulmaz efendim.

BAŞKAN — Duyuyoruz Sayın Gözübüyük.

Lütfedin.

ABDULLAH PULAT GÖZÜBÜYÜK — Efendim, Anayasalar veya kanunlar veya tüzükler veya yönetmelikler kaldırılmadıkça; hukuki yollardan kaldırılmadıkça yürürlükte kalır,

Bu itibarla, hukukçu arkadaşlarım gerekli izahatı etraflıca anlattılar, izah ettiler. 1961 Anayasasının o Anayasa düzenlenmesi hakkındaki kanun çerçevesinde yürürlükte olduğu muhakkaktır. O nedenle, aykırı hareket etmek Anayasaya ihlal olur ve 146 ncı maddeye girer. Bu itibarla; hukukçu olmayan arkadaşlarım af buyursunlar ve yanlış konuşmalardan sakınsınlar,

BAŞKAN — Efendim, teşekkür ederim.

Sayın üyeler; bu iki tavrı dikkate alıp, almama konusunda oylarınıza başvuracağım.

Birinci tavrı okutuyorum.

(Kemal Karhan ve dokuz arkadaşının önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Bu önergenin dikkate alınıp, alınmaması konusunu oyunuza sunuyorum. Dikkate alınmasını Kabul edenler... Dikkate alınmamasını kabul edenler... Dikkate alınmayacaktır.

Diğer önergeyi tekrar okutuyorum.

(Orhan Baysal ve dokuz arkadaşının önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Bu önergenin, 37 nci maddemizle olan kısmının dikkate alınıp, alınmaması hususunu

oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Dikkate alınmamasını kabul edenler... Kabul edilmemiştir.

Efendim, maddeyi aynen oyunuza sunmadan evvel bir tek kelimenin ilavesi konusunda bir teklif vardı. İkinci fıkrada; «Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde bunların gerekçesini...» zannederim «Bunların» kelimesi idi.

AKİF ERGİRAY — «Gerekçesini belirterek bunları...» şeklinde olacak.

BAŞKAN — «Gerekçesini belirterek bunları...»

AKİF ERGİRAY — «Bunları maddelerin...» diye devam ediyor.

BAŞKAN — «Bunları maddelerin görüşülmesine geçmeden reddeder.» doğrudur değil mi efendim?

AKİF ERGİRAY — Tamam efendim.

BAŞKAN — Komisyonun bu konuda görüşünü rica edebilir miyim?

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAIL ARAR — İfade ettik katıldığımızı.

BAŞKAN — Bu değişiklikle maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20 dakika için bir dinleme fırsatı vermek istiyorum, oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati : 17.20

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 17.40

BAŞKAN : Başkanvekili M. Vefik KİTAPÇIĞIL

KÂTİP ÜYELER : Mehmet PAMAK — Kamer GENÇ

BAŞKAN — Sayın üyeler;

7 nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum; çoğunluğumuz vardır.

IX. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER (Devam)

1. — Danışma Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve İçtüzük Geçici Komisyonu Raporu. (Danışma Meclisi : 2/2) (Sıra Sayısı : 1; (1))

(1) 1 S. Sayılı basmayazı 16.11.1981 tarihli 6 ncı Birleşim tutanağına eklidir.

NURETTİN ÂYANOĞLU — Sayın Başkan, usul hakkında bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN — Usul hakkında buyurun.

NURETTİN ÂYANOĞLU — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım;

Sayın Başkanlık Divanınca defalarca söylenmesine rağmen, söz alan üyelerimiz isimlerini söylemediklerinden ve yerinden yapılan konuşmalarda geriden olması ve seslerin stenograflarca tam tespit edilememesi nedenleri ile bazı isim yanlışlıklarına ve söz yanlışlıklarına sebep olabileceğini arkadaşlarımız ikaz ettiler. Ben de, meslekten gelen bir arkadaşınız olarak, malumunuz İptüzüğümüzde «Ses alma makine-lerinin yardımı ile stenograflar tarafından tespit edilir.» dediğine göre, anabankta da bu arkadaşlarımızın konuşması geçmektedir.

Arkadaşlarımız, mümkünse kürsüden ve isimlerini söyleyerek zapta bu şekilde geçmesinde yarar olduğu kanaatindeyim, saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Bir önerge var okutuyorum.

Danışma Meclisi Başkanlığına

1 — Meclis Sayın üyelerinin iptüzük çalışmalarında gösterdikleri hassasiyet zaman ihtiyacını arttırmıştır.

2 — Çalışmaların belirli süre içerisinde bitirilmesi mecburiyeti muvacehesinde;

a — Akşamları; 19.00 — 20.00 saatleri arasında bir yemek dinlenmesi verilmesini müteakip çalışmaların gece saat 24.00 e kadar sürdürülmesinin,

b — Bu konuda gerekli tedbirlerin alınmasını arz ve teklif ederiz.

Fuat Yılmaz

Fehmi Kuzuoğlu

Ali Dikmen

İsmail Şengün

Lami Süngü

Serda Kurtuluş

Lütfullah Tosyalı

Tandoğan Tokgöz

Avni Şahin

Namık Kemal Yolga

Abdurrahman Yılmaz

BAŞKAN — Önerge üzerinde lehte, aleyhte görüşmek, söz almak isteyen arkadaşlar?..

FUAT YILMAZ — Gerekçesi açık, konuşulacak bir tarafı yok herhalde.

NECDET GEBOLOĞLU — Yalnız saat 24.00 den sonra taksit paraları nereden verilecek?..

MUZAFFER ENDER — Aleyhte konuşacağım.

BAŞKAN — Buyurun.

MUZAFFER ENDER — Sayın Başkan ve muhterem Meclis üyesi arkadaşlarım;

Arkadaşlar haklı olarak konuşmaların yapılabilmesi, görüşmelerin bitirilebilmesi için acele ediyorlar; fakat bugün zannediyorum bizi oyalayan, dört saat oyalayan 19 ncu madde oldu, bundan epey zaman kaybettik. Şimdi herhalde 50 nci, 60 nci, madde-

lere gelmiş olabildik bu zamanı kaybetmese idik. Bu önergenin yarın tekrarlanması (eğer bitiremezsek gidişimize göre) yarın tekrarlanması taraftarıyım; daha doğru olur kanaatindeyim.

Müsaadenizle.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Lehte ve aleyhte konuşulduktan sonra sayın üyeler oyunuza sunuyorum. Önergeyi, evvela önerge olarak, önergeyi bugün 20.00 den itibaren tekrar toplamak üzere, bir de madem ki ikinci bir teklif vardır, onu da ikinci defa oyunuza sunacağım.

FUAT YILMAZ — İkinci teklif yok Sayın Başkan.

BAŞKAN — Yarın konunun tezekkürü, yarına bırakılması, bu konunun yarın oylanması. Bu konunun bugün veya yarın oylanması değil mi efendim?..

Sayın üyeler bu önergenin bugün oylanmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. (Anlaşılmadı sesleri)

Konu şu; bugünden itibaren mi bu konu üzerinde, saat 20.00 den — 24.00 e kadar çalışmamız gerekir konusunu oylama, bir de bunu bugünkü çalışmalarımız yeterli olmaz, yarın daha çok çalışmamız gerekiyorsa yarın oylanma ve yarın akşamdan itibaren 20.00 den — 24.00'e kadar çalışma konusu.

İSMAİL ŞENGÜN — Önergeyi okuyun.

BAŞKAN — Şu halde bir daha açıklayayım...

Efendim önerge şu: Bir daha okuyalım.

Fuat Yılmaz ve 10 arkadaşının önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Sayın üyeler anladığıma göre, bunu bugün oylayalım, yarın oylayalım şeklindedir. Bugün mü oylayalım, yarın mı oylayalım konu budur. Evvela, önergenin bugün oylanması konusunu oyunuza sunuyorum, yani 20.00'den - 24.00'e kadar çalışma konusu değil de, önergenin bugün oylanması, yarın oylanması konusu.

HALİL ERDOĞAN GÜREL — Usul hakkında efendim.

BAŞKAN — Efendim buyurun.

HALİL ERDOĞAN GÜREL — Efendim, önergelerin verildiği oturumda onaylanması esastır. Yarın için bugünden önerge tehir edilemez, bugün oylayacağız, kabul edilmezse yarın oylayacağız.

BAŞKAN — Evet usul hakkında yine buyurun.

SALİH İNAL — Efendim, oylamayı bu akşam yapalım, uygulamaya yarın belirtilen saatte geçelim, isabetli olur; çünkü bazı mazeretler vardır, bu şekilde oylayın.

BAŞKAN — Bunu da ayrı bir önerge olarak kabul edeceğiz.

Şimdi müsaade ederseniz bir daha arz edeyim. Anlaşıyor ki, bu önergenin bugün 20.00'den 24.00' kadar çalışma yapmamız, çalışmamız, müzakerelere devam etmemiz konusu üzerinde müspet bir görüş yok. Bu itibarla önergenin kabul veya reddini oyunuza sunayım. Yarın tekrardan bir önerge verilir bu konuda, yarın ayrıca onu oylarınıza arz ederim.

Evet, bu önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir efendim.

Sayın üyeler;

38 nci maddeye geçiyoruz, maddeyi okutuyorum.

Erteleme :

MADDE 38. — Bir kanun tasarı veya teklifinin görüşülmesi sırasında, Hükümet temsilcisinin bulunmaması sebebiyle, komisyon gerekli görürse, görüşme bir defa ertelenebilir. Erteleme, yazı ile Başkanlığa veya ilgili bakanlığa bildirilerek, gelecek toplantıda bir temsilcinin hazır bulundurulması istenebilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?...

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Buyurun Sayın Arar.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim, önce söz almamın sebebi beyhude vakit kaybını önlemek içindir. Bu maddeyi Komisyonumuz geri istiyor, rica ediyoruz. Çünkü, 2485 sayılı Kanunun 25 nci maddesinin 2 nci bendine paralel olarak buraya bir paragraf eklenmesinin zorunlu olduğu görüşüne ve kanaatine vardık. Bu itibarla, beyhude vakit kaybetmeden lütfen maddeyi Komisyona (Genel Kurul kabul ederse) verirsiniz, aldığımız diğer maddelerle birlikte tekrar getireceğiz.

BAŞKAN — Hay hay efendim.

Bu maddenin Komisyona iadesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

39 ncu maddeye geçiyoruz, maddeyi okutuyorum.

Başbakanlığa, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine Haber Verme :

MADDE 39. — Danışma Meclisi Başkanlığına verilen kanun teklifleri, derhal Başbakanlığa ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine gönderilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde konuşmak isteyen sayın üye?...

HAYATİ GÜRTAN — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Buyurun efendim.

HAYATİ GÜRTAN — Sayın Başkan, izin verirseniz yerimden arz edeyim: Burada şöyle yanlış bir anlaşma oluyor. «Danışma Meclisi Başbakanlığa verilen kanun teklifleri...» denmektedir. Bu, komisyonlarca Danışma Meclisi Başkanlığına verilen kanun teklifleri ise, böyle bir ifade başa konmalı; yok eğer genelde ise, o zaman birinci bölüme alınmalı; yani «Başkanlığın Görevleri» arasına alınmalı, «Komisyonların Görevleri» arasından çıkartılmalı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Enginay buyurunuz.

AKİF ERGİNAY — Efendim, bu ifade sanki teklifin tamamen oraya intikalini ifade ediyor. Halbuki, teklifin bir sureti gönderilecek. Yoksa teklif burada görüşülecek zannediyorum. Binaenaleyh, «Oraya bu kanun tekliflerinin birer sureti gönderilir» demek lazım. Teklif oraya giderse bizde kalmayacak demektir, bu maddeden o anlam çıkıyor. Bunun düzeltilmesi gerekir.

BAŞKAN — Evet, teşekkür ederim.

Sayın Komisyon?...

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim, bu bilgi vermektir. Elbetteki teklifin aslı burada kalacaktır. Onların kopyası çıkar, gider; uygulama budur.

BAŞKAN — O halde...

TANDOĞAN TOKGÖZ — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Buyurun efendim.

TANDOĞAN TOKGÖZ — Başlıkta «Başbakanlığa, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine haber verme» denmekte; fakat maddede «Derhal gönderilir» tabiriyle bir emir taşımaktadır. Sayın Komisyon Sözcüsü de «Bilgi verme» şeklinde ifade ettiler. Bunun bu şekilde düzeltilmesi gerekir; arz ederim.

BAŞKAN — Evet efendim.

Başka söz isteyen?.. Yok.

Komisyonumuzun görüşü?...

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Efendim, bu maddeyi de geri verin; şimdi ileri sürülen ve kenar başlıkla aykırılık teşkil eden hususları düzelterek tekrar getirelim.

BAŞKAN — Maddenin Komisyona iadesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

40 ncı maddeye geçiyoruz, maddeyi okutuyorum.
Bakanlıklarla Yazışma :

MADDE 40. — Komisyonlar, bütün bakanlıklarla doğrudan doğruya yazışabilirler ve kendilerine havale edilen işlerin sonuçlandırılması için gerekli bilgileri bakanlıklardan isteyebilirler.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok.

[Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

41 nci maddeye geçiyoruz, maddeyi okutuyorum.
Komisyon Raporları :

MADDE 41. — Komisyonlar, karara bağladıkları işler için birer rapor düzenlerler. Rapor, başkan veya komisyon sözcüsü yahut o iş için seçilen sözcü tarafından yazılır. Raporda konu hakkında komisyonun düşünceleri ile komisyonca yapılan değişikliklerin gerekçeleri yer alır.

Raporlar konu hakkındaki son oylamaya katılan komisyon üyelerince imzalanır.

Daha önceki toplantılara katılmış olup, tasarı veya teklifin tümünün son oylamasında hazır bulunmayan komisyon üyeleri, varsa gerekçeli muhalefetlerini de yazarak raporu imzalayabilirler. Bu durumda olan üyelerin son toplantıya katılmadıkları belirtilir.

Komisyon raporunda imzası bulunan komisyon üyesi, diğer komisyonlarda ve Genel Kurulda, çekinse veya karşı oyda olduğunu rapor metninde yazı ile belirttiği hususlar dışında, sözcüden soru soramaz ve komisyon raporuna aykırı konuşma yapamaz.

Komisyon raporları bastırılıp üyelere dağıtılır ve Genel Kurulda görüşülmesine başlandığı ilk birleşimin tutanağına eklenir.

Komisyon raporunun tümüne veya belli kısımlarına çekinse veya muhalif kalan komisyon üyeleri, rapora çekinserlik veya karşı görüşlerini eklemek hakkına sahiptirler. Bu üyeler, raporda tasarı veya teklifin hangi maddesine karşı olduklarını, raporun imzaya açılmasından en geç yirmi dört saat içinde yazmak zorundadırlar.

Üyeler, komisyon raporuna katılmakla beraber, raporda yer almayan görüşlerini rapora eklemek hakkına da sahiptirler.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye?..

MAHMUT AKKILIÇ — Sayın Başkan, yerimden sadece bir iki kelime üzerinde görüş arz edeceğim.

BAŞKAN — Buyurun efendim .

MAHMUT AKKILIÇ — Belki Sayın Komisyon üyeleri de farketmişlerdir; bu «Çekinse» kelimesi üzerinde durmak istiyorum. Türk Dil Kılavuzuna baktım, burada öyle bir kelime yok, «Çekimsen» var. «Çekingenlikten» geliyor; bilmiyorum; ama böyle bir kelime yok.

İkincisi; 7 nci sayfanın 2 nci paragrafında «Komisyon raporları bastırılıp üyelere dağıtılır...» denmektedir. Bu bölüm komisyon çalışmalarıyla ilgili olduğu için, aslında anlaşılıyor, arkasından «Genel Kurul» geliyor; ama mümkünse «Danışma Meclisi Üyelerine dağıtılır» şeklinde düzeltilirse daha iyi anlaşılır diye arz etmek isterim.

Burada üç yerde «Çekinse» kelimesi geçiyor, daktilo hatası olmaması gerekir; arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Bekir Sami Daçe, buyurun efendim.

BEKİR SAMİ DAÇE — Aynı konu aslında; ama şu şekilde bir ilâve yapmak isterim: 1973 İhtüzüğünde «Çekinse» olarak geçmiştir. «Çekinse» değil «Çekimsen»'dir. Bu konuyu düzeltmek istemiştim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Başka söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Ayrıca aynı konuda, yani bu «Çekimsen» ve «Çekinse» konusunda iki önerge var; okutuyorum.

Danışma Meclisi Başkanlığına

Komisyonlarda ve Genel Kuruldaki tüm oylamalarda her üyenin oyunu «Kabul» veya «Ret» şeklinde vermesinin, «Çekinse» oy kullanılmamasının kararların oluşturulmasında ve uygulamalarda daha sağlıklı ve isabetli sonuçlar vereceği kanısındayız.

(Bu nedenle, görüşülmekte olan İhtüzük teklifinin 41 nci maddesinin üçüncü ve beşinci fıkrası ile başta 103 nci madde olmak üzere, 115 ve 117 nci madde ve oylamaya ilişkin diğer maddelerin bu anlayış içinde değiştirilmesi önerisini yüksek olurlarınıza saygılarımızla arz ederiz.

Orhan Baysal

Rafat Bayazıt

Muhsin Zekai Bayer

Halit Evliya

Lütfullah Tosyalı

Ali Mazhar Haznedar

Mehmet Velid Köran

Abdurrahman Yılmaz

Ayhan Fırat

Turgut Oral

Sayın Danışma Meclisi Başkanlığına

İhtüzük / Komisyonumuzun raporunda bir «oy» deyimini olan «Çekinse» sözcüğünün ilk kez «n» ile yazılarak «Çekinse» biçimini aldığı görülmektedir. Yanlışlık yapıldığı konusunda kuşkuumuz vardır; çünkü «Çekinse» sözcüğü raporun 6 ncı sayfasının son satırında olduğu gibi, değişik sayfalarda da «n» ile yazılarak tekrarlanmaktadır.

Türkçe Sözcük Kitabında «çekinser» deyimine rastlayamadık. Doğrusunun saptaması yapılarak, düzeltme yoluna gidilmesini, ya da ilk kez duyduğumuz bu deyim hakkında aydınlığa kavuşturulmasını; Tüzük dilimizde, Türkçemiz bakımından yanlışlığa düşmekten çekindiğimizi belirtmek arz ederiz.

Mahir Canova Erdoğan Bayık
Zeki Yıldırım Abdülbaki Cebeci
M. Zekai Bayer Kamer Genç
Abdurrahman Yılmaz

Danışma Meclisi Başkanlığına

Aynı raporun 6 - 7 - 18 - 20 nci sayfalarında «çekinser» sözcüğü yanlışlıkla (n) ile yazılarak «çekinser» olmuş. Bu hususların düzeltilmesini saygılarımla arz ederim.

Mahir Canova

BAŞKAN — Önergeler üzerinde söz almak isteyen arkadaşlarımız lütfen işaret etsinler.

Buyurun Sayın Yarkin.

ŞERAFETTİN YARKIN — Dil Kurumu İlgasına bakmadım; ancak daha önceki Millet Meclisi İçtüzüğü, 1973 tarihli, orada da «çekinser» deyimini yer almıştır. Komisyon raporları 43 ncü madde, üçüncü fıkrada da ayrı ayrı «çekinser». Bir başka şeye bakıyorum, 1969 baskılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Birleşik Toplantısı İçtüzüğü, Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü, bunun da 108 nci maddesinde, açık oylamayla ilgili madde de «Karar, lehte ve aleyhte bulunanların adedine göre belli olur. Çekinserlerin adedi...» Burada da kullanılmasının nedeni, çekinmekten dolayı «çekinser» deyimini kullanılmıştır. Benim kanaatim «çekinser» deyimini yerinde bir deyim olarak kullanılmıştır.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Muzaffer Ender.

MUZAFFER ENDER — Sayın Başkanım, kıymetli arkadaşlarım; Türkçe kelimelerin doğru yazılmasında esas Türk Dil Kurumunun hazırladığı İmla Kılavuzudur, temel budur, buna göre yazılır kelimeler ve Türk Dil Kurumunun hazırladığı İmla Kılavuzunda da bu kelime «çekinser» olarak geçmektedir. Böyle bilinmesi, böyle yazılması gerekir.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bayer.

MUHSİN ZEKAİ BAYER — Sayın Başkan, sayın üyeler;

Bir kere biz 10 üyeli takririmizde «çekinser» oyun kaldırılmasını teklif etmiştik; çünkü biz Kurucu Meclis olarak ya bir şeyi kabul ederiz ya da red-

dederiz. Çekinserin manası, bilmiyorum, Yargıtay ve Danıştay üyelerine sorduk, orada da «çekinser» oy kullanılmıyormuş. Lütfen Komisyon çekinserin manasını açıklasın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Hay hay. Buyurun Sayın Canova.

MAHİR CANOVA — Sayın Başkan ve Sayın Danışma Meclisi üyeleri;

Görünüşte çalışmaların hızı içerisinde bir tek kelimeye takılmamız belki kusurlu bulunabilir; ancak çok önemli bir kelime. O kadar önemli ki, kanun dilinde veya Tüzükte geçtiği zaman halk arasında da tereddüt yaratabilecek bir sözcüktür. Aslında teknik bir terimdir, oylamada önemli yeri vardır; kabul, ret ve çekimser. Elimde Türkçe Sözlük, Dil Kurumunun çıkardığı Türkçe Sözlük. Bu Türkçe Sözlük böyle olduğu gibi, dünden beri teamüllere ve uygulamalara saygılı davranıyoruz. Okullarda, benzer demokratik kuruluşlarda; hatta üniversite/lerde yapılan oylamalarda daima çekimser, (m) ile kullanılmaktadır ve dilimize de böyle geçmiştir. Sonradan bir yorum yapılmış, çekinmek kelimesinden, hatalıdır. Ben size aynen müsaadenizle buradaki yazıyı okuyayım.

«Çekinser = Çekimsiyen, oy vermekten veya bir şey yapmaktan el çeken, müstenkif» manasında kullanılıyor.

Halbuki, «Çekinecek = Bir işte zarar verebilecek olan taraf, sakınca, mahzur» manasına; «Çekingen = Her şeyden çekinme huyu olan, muhteris; Çekingenlik = Çekingen olma hali; Çekince = Çekinmeyi gerektiren sebep; Çekinik = Bir kaç kuşak sonra meydana çıkan ve o zamana kadar aradaki dölde gizli kalan soyaçekim vasıfları hakkında kullanılır, çekinik karakterler.»

Demek ki, yarın bir yorum çıkabilir, «Bu çekilmektir, o halde (L) ile yazalım, çekilser diyelim» denir. Bence bu şimdiye kadar teamül haline gelmiş olan ve Dil Kılavuzunda da yer alan uygulamaya sadık kalmak, görevimiz kanısındayım. Takdir Yüksek Kurulunuzundur.

Saygılarımı arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Komisyon.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Sayın Başkanı Danışma Meclisinin sayın üyeleri;

«Çekinser» kelimesi huzuruza getirdiğimiz İçtüzükte «Müstenkif» kelimesinin karşılığı olarak kul-

lanılmıştır. Şimdi verilen önergelerin içinde en aykırı olanı bunun Tüzükten bütütün çıkarılmasıdır; yani çekinser oy, müstenkif oyun kaldırılması isteniyor. Buna Komisyonumuz katılmıyor. Kabul oyu vardır, ret oyu vardır ve bir de müstenkif kalkanlar vardır. Bunların oyu üzerine tesiri ne olacaktır, ileride getirdiğimiz bir madde tedvin edilmiştir, tetkikinize ve tasvibinize sunulacaktır.

Kelimeye gelince; bendeniz de, Komisyonunda bu kelime bir hayli tartışmaya mucip olduğu için, küçük bir inceleme yaptım ve gördüm ki, sadece İmlâ Lügatında değil, Dil Kurumu tarafından çıkarılmış olan İmlâ Lügatında değil aynı zamanda Sade Türkçe Kılavuzu (Sayfa 95), Resmi Yazışmalar Sözlüğü (Sayfa 68) ve Sayın Ali Rıza Önder'in Yasa Dili Sözlüğü (Sayfa 36'da) müstenkif kelimesi karşısında hep «çekinser», (m) ile yazılan (çekinser), kelimesi gösterilmiştir.

Ancak, 1961 Anayasasıyla başlayan yeni parlamento hayatımızda da; hangi sebeple, hangi etkiyle, neye dayanarak bilmiyorum (Ki, bir tahmin var, bir iddia var, onu da arz edeceğim) müstenkif kelimesi karşılığında «çekinser» değil «çekinser» kullanılmıştır. Bütün parlamento literatürüne, zabıtlara, Millet Meclisi İçtüzüğüne, Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğüne de bu şekilde geçmiştir. Kelimenin «çekinser» olmayıp «çekinser» olduğunu söyleyen arkadaşlarımız, bu kelimenin kökeninin çekinmekten geldiğini; bir-naenaleyh (n) ile yazıldığını ve buradan türeyen kelimenin de «çekinser» olması lazım geldiğini söylemektedirler.

Şimdi bu yanlış dahi olsa, eski bir söz vardır, «Galat-ı meşhur, lügatı fasihiyeden eftaldır» diye; yani yanlış bir kelime, yanlış bir deyim dahi olsa, hukuk literatürüne yahut hukuk literatürünün bir bölümü olan Parlamento literatürüne böyle geçtiği için, buna alışıldığı için biz de Komisyon olarak üzerinde çok durduk, çok tartıştık; fakat bu şekilde muhafazasını da sonuç olarak uygun bulduk. Tabii nihai karar, son karar Yüksek Heyetinizindir, saygıyla arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arar.

Önergelerin dikkate alınıp alınmaması konusunu oylarınıza sunacağım.

Birinci önergeyi tekrar okutmama gerek yok; «Kabul ve ret oyları yanında bir de çekinser oyu kullanılması» şeklindedir birinci önerge. Bu önergenin dikkate alınması veya alınmaması konusunu oylarınıza sunuyorum. Dikkate alınmasını kabul

edenler... Alınmamasını kabul edenler... Kabul edilmemiştir; reddedilmiştir.

İkinci önerge «Çekinser - çekinser» kelimeleriyle ilgilidir. Evvela Tüzükte yazıldığı gibi olan kelimeyi, çekinser olan «n» harfiyle olan kelimeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Şu halde «Çekinser» olarak düzeltilmesi konusunu...

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Komisyona iadesine lüzum yok, bir redaksiyon meselesidir, kelime tashihinden ibarettir.

BAŞKAN — Evet. Bu maddeyi de «Çekinser» olarak düzelterek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

42 nci maddeyi okutuyorum:

Komisyonlarda Yeniden Görüşme :

MADDE 42. — Komisyon, bir gündem maddesinin görüşülmesini tamamlamadan önce, o konu ile ilgili belli bir hususun yeniden görüşülmesini; hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğunun oyuyla kararlaştırabilir. Komisyon, belli bir gündem maddesinin görüşülmesini tamamladıktan sonra, aynı konunun komisyonunda yeniden görüşülmesi, komisyon raporu Danışma Meclisi Başkanlığına verilmeden önce, komisyon üye tamsayısının salt çoğunluğunun gerekeceği ve yazılı istemi üzerine bir defa için mümkündür.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen?... Yok.

Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

43 nci maddeyi okutuyorum.

Eski Raporun Benimsenmesi :

MADDE 43. — Seçimi yenilenen komisyon, aynı komisyonca daha evvel verilmiş rapor hakkında yeni bir karar alacağını görev bölümü yaptıktan sonra en geç bir ay içinde Danışma Meclisi Başkanlığına bildirmemiş olursa, eski raporu benimsemiş sayılır.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye?... Yok.

Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

44 nci maddeyi okutuyorum.

Genel Kurulda Komisyonların Temsili :

MADDE 44. — Komisyonlar, Genel Kurulda başkan veya başkanvekili veya o konu için seçilmiş sözcü veya sözcüler tarafından temsil olunurlar.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz isteyen sayın üye?... Yok.

Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

45 nci maddeyi okutuyorum.

Komisyon Toplantılarının Düzeni :

MADDE 45. — Bir komisyonda söz kesilir, şahsiyatla uğraşılır ve düzeni bozma hareketlerinde bulunulursa komisyon başkanı düzeni sağlar; gerekirse toplantıya ara verir veya toplantıyı erteleyerek durumu gereği yapılmak üzere Danışma Meclisi Başkanına bildirir.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz isteyen sayın üye?... Yok.

Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

46 ncı maddeyi okutuyorum.

Komisyonlar Bülteni :

MADDE 46. — Danışma Meclisi Başkanlığı yılda iki defa komisyonlar bülteni yayımlar. Bu bülte, komisyonlara havale edilmiş veya komisyonlarca Genel Kuruldan geri alınmış yahut Genel Kurulca komisyonlara geri verilmiş işlerin hangi safhada olduğu belirtilir. Bu bülten, Genel Kurul tutanağına eklenir.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen?...

Evet, bu madde ile ilgili 3 önerge var, önergele-ri okutuyorum.

Danışma Meclisi Başkanlığına

Komisyonlara havale edilen dosyalar üzerinde çalışmalar tamamlandıktan ve konu Danışma Meclisince kesin karara bağlandıktan sonra komisyon dosyalarının tüm eklentileriyle birlikte belli bir sistem ve düzen içinde arşivlenmesinde kanımızca sayısız yarar, ayrıca zorunluluk vardır.

Bu nedenle, İçtüzük teklifinin 46 ncı maddesini izleyen kısmına, «Komisyon dosyalarının arşivlenmesi» başlıklı, aşağıda metni sunulan maddenin eklenmesi önerisini yüksek olurlarınıza saygılarımızla arz ederiz.

Eklenmesi önerilen madde :

«Konu, Danışma Meclisince kesin karara bağlandıktan sonra komisyonlara havale edilen dosyalar ile, ilgili komisyon tutanakları, raporlar, komisyon başkanlığınca yazılmış yazılar, komisyona gelen yazı ve önergeler, o dosya ile birlikte, arşivde saklanmak üzere Danışma Meclisi Başkanlığına verilir.»

Orhan Baysal, Rifat Bayazıt, Zekâi Bayar, Halil Evliya, Lütfullah Tosalı, Abdurrahman Yılmaz, Avni Şahin, Cevdet Karalı, Erdoğan Bayık, Şener Akyol.

Danışma Meclisi Başkanlığına

Danışma Meclisi İçtüzük teklifinin 2 ncı kısım 2 ncı bölümünde gösterilen «Komisyon çalışmaları na katılma ve gerekirse sunuşlar için oturumlarda ele alınacak konuların evvelden bilinmesi faydalı bulunduğu, (her komisyonun müteakip oturum gündeminin ilan tahtalarında gösterilmesi zorunludur» şeklinde bir madde halinde İçtüzüğün bu bölümüne 46 ncı madde olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Hidayet Uğur, Bahtiyar Uzunoglu, Avni Müftüoğlu, Eşref Akıncı, Halil Akaydın, Turgut Kunter, İhsan Göksel, Abdülbaki Cebeci, Nuri Özgöker, Neditim Eray, İsa Vardal,

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzük tasarısının 46 ncı maddesine, Millet Meclisi Eski İçtüzüğünün 49 ncü maddesinden esinlenerek, (Konu, Danışma Meclisince karara bağlandıktan sonra, komisyonlara havale edilen dosyalar ile bu işlerle ilgili komisyon tutanakları, komisyon başkanlığınca yazılmış yazılar, komisyona gelen yazı ve önergeler o dosya ile birlikte, arşivde saklanmak üzere Danışma Meclisi Başkanlığına verilir) şeklinde bir fıkra eklenmesi ve madde başlığının da, «Komisyonlar bülteni ve arşive verilecek dosyalar» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Remzi Banaz, Şerafettin Yarkın, Turgut Yeğen- ağa, Asım İğneciler, Yılmaz Özman, Hayrullah Seçkin, Paşa Sarıoğlu, Cahit Tutum, Fahri Öztürk, Bahtiyar Uzunoglu, Zeki Yıldırım,

BAŞKAN — Evet, önergeler üzerinde söz almak isteyen sayın üyeler?... Buyurunuz efendim.

HİDAYET UĞUR — Efendim, 2 ncı önergemizi biz daha evvel vermiştik. 25 ncı madde için verilen bir önergede bu husus sağlanmış olduğundan önergemizi geri alıyoruz.

BAŞKAN — Evet, teşekkür ederiz.

Diğer önergeler üzerinde?... Buyurunuz efendim.

NURETTİN AYANOĞLU — Muhterem arkadaşlar;

Bu ilk önerge de kanunların görüşüldükten sonra arşivlenmesi konusunu ortaya getiriyor. Arkadaşlarımız belki iyi tetkik etmemiş olabilirler; Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan bugüne kadar bütün kanunlar dosyalarıyla, tutanaklarıyla, bütün komisyon

ve Genel Kurul muamelâtıyla beraber Arşivimizde, aşağıda saklanmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin büyük bir arşivi gayet güzel derlenmiş, toplanmış şekilde bulunmaktadır. Bu dosyalar tamamen arşivde saklanmaktadır. Bunun için buraya bir hüküm konmasının ben gereği olmadığı kanaatındayım. Çünkü bu iş bundan evvelki Meclislerde yapıldığı gibi bundan sonra da aynen yapılacaktır.

Takdir sizlerindir. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Söz isteyen başka sayın üye?... Buyurun efendim.

RIFAT BAYAZIT — Sayın Başkan, Komisyon eski Meclis İçtüzüğü'nün 49 ncu maddesinden bunu tedvin etmiş. Fakat elimizdeki metinde «Komisyon dosyaları» diye bir hüküm bulunmadığı için biz bu önergeyi verdik. Takdir Yüce Kurulunuzundur.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Komisyon?...

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ

İSMAIL ARAR — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım;

Arşiv konusunda hassasiyet gösteren arkadaşlarıma teşekkür ederim. Çünkü bu konulara ben de biraz meraklı olan, biraz meşgul olmuş bir arkadaşınız olarak bu hassasiyeti yerinde buluyorum.

Anca, komisyonların arşivi olmaz, Meclisin arşivi olur. Hiç bir iş komisyonunda bilmeyiz, mutlaka aşağıya, Genel Kurula gelir. Genel Kurulda nihai karara bağlanır ve ondan sonra biraz evvel sayın arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, iş nihai safhadan sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi arşivine gider. Gerçekten çok güzel bir arşiv vardır. 23 Nisan 1920 günü açılan Türkiye Büyük Millet Meclisinin aldığı ilk karardan ve çıkardığı 1 sayılı Kanundan başlayarak, her konunun şurada gördüğünüz okunan küçük önergelere kadar hepsini muhafaza eden ayrı ayrı dosyaları vardır. Dikkat buyurdunuzsa, bu madde böyle bir hüküm olmamasına rağmen, esasen yapıla gelen Devlet gelenekleri içinde yer almış bir husustur. Her halükârda önergeye monte edilecek yer, burası değildir, çünkü komisyonların ayrı bir arşivi yoktur, arz ettiğim gibi, Meclisin arşivi vardır.

Sayın arkadaşımızın işaret buyurduğu, Meclis İçtüzüğü'nün 49 ncu maddesine paralel bir hükmü buraya almayışımızın bir sebebi vardır. O da; artık görülecek konuların, kanun tasarılarının ve tekliflerinin son mercii Danışma Meclisi değildir. Mutlaka ret edilse de, kabul edilse de bizden çıkacak kanun tasarı ve teklifleri Millî Güvenlik Konseyine gideceğine göre, arşiv işini düzenlemek de Kurucu Meclisin bundan sonra öteki kanadına aittir. O sebeple düşünülmüş olarak konulmamıştır.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Başka söz isteyen sayın üye?... Buyurun efendim.

MUZAFFER ENDER — Sayın Başkan, ben bu maddeye temas etmeyeceğim, ama bu maddenin gerektirdiği, hatırlattığı şeyi arkadaşlarıma söylemek istiyorum. «Danışma Meclisine gelen kâğıtlar» diye bir liste dağıtılıyor, biz de kendi kendimize dosyalar yapıyoruz. Bunları vesikalık kâğıt gibi veriyorlar. Mümkünse bunlardan hepimize versinler, biz de dosyalarımızı düzenleyelim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın üyeler; önergelerin dikkate alınıp alınmaması konusunu oylarınıza sunacağım. Birinci önergeyi tekrar okutuyorum.

(Orhan Baysal ve arkadaşlarının önergeleri tekrar okundu)

BAŞKAN — Bu önergenin dikkate alınmasının kabul edilip edilmemesi hususunu oylayacağım. Evvela dikkate alınmasının kabul edilmesi hususunu oyunza sunuyorum: Dikkate alınmasını kabul edenler... Alınmamasını... Dikkate alınması kabul edilmiştir.

İkinci önerge de ayrı bir ifade olmadığına göre, bu önergeyi de oyunza sunuyorum: Dikkate alınmaması hususunu evvela oyunza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Dikkate alınmaması kabul edilmiştir.

Sayın üyeler; 46 ncı maddeyi okuduğumuz şekilde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir önerge var okutuyorum.

III. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

2. — Ahmet Samsunlu ve dokuz arkadaşının, İçtüzük Geçici Komisyonu Raporunun öngörülen sürede görüşülerek neticelendirilmesi için, Genel Kurulun 18 Kasım 1981 tarihinden itibaren 9.30 - 13.00, 14.30 - 19.00, 20.00 - 23.00 saatlerinde çalışmasına dair önergesi. (4/16)

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzük Geçici Komisyon Raporunun öngörülen sürede görüşülerek neticelendirilmesi için, 18 Kasım 1981, Çarşamba gününden itibaren 09.30 - 13.00, 14.30 - 19.00 ve 20.00 - 23.00 aralarında, Danışma Meclisince çalışmaların sürdürülmesini, gereği için arz ederiz.

Saygılarımızla.

Ahmet Samsunlu	Muzaffer Sağışman
Hilmi Sabuncu	Atalay Peköz
Şerafettin Yarkın	Asım İğneciler
Salih İnal	Rafet İbrahimioğlu
Mazhar Haznedar	Osman Yavuz

BAŞKAN — Önerge üzerinde söz isteyen sayın üye?... Buyurun Sayın Güray.

S. FERİDUN GÜRAY — Efendim bu önerge biraz evvel benzeri şekliyle teemmül edildi ve yarına bırakıldı. Bu zaman kaybına neden oluyor. Arkadaşlar hassasiyet gösterdiler.

İkinci konu; bazen görüyoruz, önerge veren arkadaşlar kendi yönlerinde bile oy kullanmıyorlar, bir

tek oy çıkıyor, 10 oy çıkması lâzım gelirken. Bu arkadaşlarımız görüşlerini değiştirdiler ise, lütfen önergelerini geri alsınlar da, zaman kaybetmeyelim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Önerge sahibi arkadaşlarımız?... Buyurun efendim.

AHMET SAMSUNLU — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin sayın üyeleri;

Verilmiş teklifimiz yarın içindir ve yarını kapsayacak şekilde bugünden verilmiştir. Şu nedenle:

Yarın çalışıp çalışmayacağımızı bildiğimiz takdirde, evimize veya ilgili yerlere söyleyebilirsiniz. Bu bir.

İkincisi; çalışmayı bugün karara bağlarsak, belki Sayın Başkanlık yarın akşam için bir yemek imkânı hazırlar diye de düşündük. Yarın geç saatte bu karara bağlanırsa, çok geç olabilir. Yarın sabah görüşmekle bu akşamın geç saatinde görüşülmesi arasında bir fark olduğuna inanmıyorum. Onun için arkadaşlarımla daha ziyade yarına bir hazırlık yapılabilir düşüncesiyle şimdiden verdik bu teklifi. Ben onayınıza arz ediyorum, desteğinizi rica edeceğim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arz edeyim; 9.30 - 13.00, 14.30 - 19.00, 20.00 - 23.00 olarak kabul edilmiştir.

IV. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER (Devam)

1. — Danışma Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve İçtüzük Geçici Komisyonu Raporu. (Danışma Meclisi : 2/2) (Sıra Sayısı : 1; Dağıtma Tarihi : 12.11.1981) (1)

BAŞKAN — Sayın üyeler, 47 nci maddeyi okutuyorum.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Anayasa Komisyonu

Anayasa Komisyonunun Çalışma İlkeleri :

MADDE 47. — Danışma Meclisi ilk toplantısından itibaren en geç bir ay içinde yeni Anayasayı ve Anayasanın halk oyuna sunulmuş kanununu hazırlamak üzere onbeş üyeden oluşan bir Anayasa Komisyonu seçer. Anayasa Komisyonuna seçilebi-

mek için Danışma Meclisi üye tamsayısının yarısından bir fazlasının oyunu almak şarttır. Komisyonun onbeş üyesinin tamamı ilk oylamada seçilemezse boş kalan üyelikler için yapılacak ikinci oylamada en fazla oy alanlar sıra ile boş üyeliklere seçilmiş olurlar. Oylama gizli oyla yapılır.

Anayasa Komisyon, seçimi tarihinden başlayarak en geç yirmidört saat içinde toplanır ve bir başkan, bir başkanvekili, bir sözcü ve bir kâtip seçerek derhal çalışmalarına başlar.

Anayasa Komisyonunda görev alan üyeler, bu görevleri sona ermedikçe başka komisyonlara seçilemezler.

Anayasa Komisyonu, lüzumunda kuracağı alt komisyonların çalışmalarına katılmak üzere, sayısını geçmemek şartıyla, Danışma Meclisinden üye seçilmesini isteyebilir ve bu seçime aday gösterebi-

(1) 1 S. Sayılı basmayazı 16.11.1981 tarihli 6 ncı Birleşim tutanağına ekli dir.

lir. Gizli oyla yapılacak alt komisyon seçimlerinde de birinci fıkrada belirtilen usul uygulanır. Bu suretle seçilen üyeler, katıldıkları alt komisyon raporlarının Anayasa Komisyonundaki görüşmelerine katılabilirler; ancak oy kullanamazlar.

Anayasa Komisyonu, bir konunun aydınlatılması bakımından diğer bir komisyonun görüşü ve kararını almaya ihtiyaç görürse, bu hususu yazı ile sorabileceği gibi, görüş birliğini sağlamak amacı ile birlikte toplanmayı da teklif edebilir.

Görüşü sorulan komisyon, bu husustaki fikrini rapor halinde bildirir. Birlikte toplantı teklifi kabul edilirse, ilki komisyon Anayasa Komisyonu Başkanının başkanlığında toplanır.

Anayasa Komisyonu, hazırlayacağı raporun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında belli konular için özel sözcüler de seçebilir.

Anayasa Komisyonu, her ayın sonunda, çalışmaların gidiş ve sonuçlarını, varsa çalışmalarını hızlandıracak tekliflerini Danışma Meclisi Başkanlığına bir raporla bildirir. Başkanlık bu raporları derhal bastırarak bütün üyelere dağıtır; Komisyonun Genel Kuruldan karar alınmasını gerektiren bir teklifi varsa öncelikle gündeme alır.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşlar lütfen işaret etsinler tespit edelim?

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, Komisyon adına bir maruzatım olacak?

BAŞKAN — Buyurun efendim.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Genel Kurulun kabulüne iktiran eden bir talebimiz oldu. 19 ncu maddeyi verilen önergelerle birlikte geri aldık. Biz bu maddeyle Komisyonların adlarını sayan 19 ncu madde arasında yakın bir bağ görüyoruz. O itibarla, belki şimdi söz alan, muhtemelen önerge verecek olan arkadaşlarımızı tatmin etmek üzere bu maddeyi geri rica ediyoruz; ama bu mutlaka bu maddede Komisyonun bir değişiklik yapacağı anlamına da gelmiyor; fakat 19 ncu maddeyle olan yakın ilintiyi tetkik ederek yeniden gözden geçirmek ve gerekirse değişiklik yaparak Yüksek Huzura sunmak istiyoruz.

Onun için arkadaşlarımız da kabul ederse 47 nci maddeyi lütfen Komisyona iade buyursunlar, önerge varsa tabii önergelerle birlikte ve yeniden tedvin edelim getirelim efendim. Gerekliyse.

BAŞKAN — Efendim, bu teklifi oylarınıza sunmak durumundayım. Çünkü belki üye arkadaşlarımız

47 nci madde üzerinde hem önergelerini okutmak, hem de görüşlerini belirtmek isteyeceklerdir ve bu önergelerin ve görüşlerin belirtilmesinden sonra ileri sürülen fikirlerin ışığında Komisyonun konuyu incelemesi belki daha faydalı olabilecektir. O itibarla, görüşmeden önergelerle birlikte Komisyona iade edilmesi teklifini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, 48 nci maddeye geçiyoruz.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Genel Kurul Çalışmaları

Gündem :

MADDE 48. — Danışma Meclisi gündemi Danışma Meclisi Başkanınca aşağıdaki sıraya göre düzenlenir :

1. Başkanlığın Genel Kurula sunuşları,
2. Seçim,
3. Oylaması yapılacak işler,
4. Kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işler.

Gündemdeki işlerin görüşme sırası geliş tarihlerine göre Başkanlıkça tespit edilir. Bu sıra, Başkanın teklifi veya beş üyenin yazılı istemi üzerine Genel Kurulca değiştirilebilir.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ARAR — Sayın Başkan, 48 nci madde üzerinde de Komisyon olarak bir maruzatımız olacak.

10 Kasım günü yapılan toplantıda verilen bir önerge temenni olarak oya sunuldu, kabul edildi ve bunun İçtüzük Komisyonuna havalesi de kararlaştırıldı. O da, 10 Kasım günlerinin Büyük Atatürk'ün hatırasının anılması için İçtüzüğe bir hüküm konulması dileğinden ibaretti. Bu önerge bize geç intikal etti, yani hazırladığımız tasarı matbaaya gittikten sonra intikal etti ve bunu Tüzük içinde gerekli yere monte edemedik. Bunun sırası burasıdır, yani «Gündem» kenar başlığını taşıyan 48 nci maddedir.

Bu itibarla, evvelce verilmiş ve kabul edilmiş olan, halen Komisyonumuzda bulunan önerge ile birlikte 48 nci maddenin de Komisyona iadesini rica ediyoruz.

BAŞKAN — Evet, teşekkür ederim. Şimdi, bu konuda söz isteyen arkadaşımız var mı? Buyurun.

MUZAFFER SAĞIŞMAN — Efendim, bendenizin kısaca buradan arz edeyim, Anayasa Komisyonu ve Anayasa görevini yapmak en başta geldiğine göre Anayasanın komisyonlardan başka ikinci bölüm olarak gelmesi düzenlenmiştir İçtüzükte. Başta Ana-

yasa Komisyonu, diğer komisyonlar üçüncü bölüm olarak takip eder. Biçim yönünden sadece.

BAŞKAN — 48 nci maddeyle ilgili bir önerge var, önergeyi okutuyorum, ondan sonra Komisyonun teklifini oya sunacağım.

Danışma Meclisi Başkanlığına

İçtüzük tasarısının, «Gündem» başlıklı 48 nci maddesinin (2) No.lu kısmının, «Özel gündemde yer alacak işler» olarak değiştirilmesi ve diğer konuların ona göre numaralanması ile maddenin sonuna, «Başkanlık Divanınca, mevzuatın emredici hükümlerine göre, belli bir sürede sonuçlanması gereken, muayyen bir veya birkaç konunun yer alacağı özel gündemler ve görüşme günleri tespit edilebilir.» şeklinde bir fıkra eklenmesini arz ve teklif ederiz.

(Millet Meclisi eski İçtüzüğünün 50 ve 51 nci maddeleri).

Şerafettin Yarkın	Turgut Yeğenağa
Cahit Tutum	Hayrullah Seçkin
Yılmaz Özman	Remzi Banaz
Paşa Sarıoğlu	Asım İğneciler
Fahri Öztürk	Bahtiyar Uzunoğlu
İsa Vardal	

BAŞKAN — Önerge üzerinde söz isteyen sayın üyeler?.. Yoktur. Bu önergeyi 48 nci madde ile birlikte Komisyonun isteği üzerine, Komisyona iadesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelen Kâğıtlar Listesi:

MADDE 49. — Başkanlığa gelen Kanun tasarı ve teklifleri ve resmi tezkereler ile komisyon raporları gelen kâğıtlar listesinde yayımlanır. Bunlardan Genel Kurula sevk edilenler bu listede ayrıca belirtilir. Başkanlığa geliş tarihleri de ayrıca gösterilir.

Gelen kâğıtlar Meclisin toplantı günleri dağıtılır ve tutanağa eklenir.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok. Maddeyi aynen oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel Kurulda Bekletilme Süresi:

MADDE 50. — Genel Kurula sevk edilen bir komisyon raporu veya herhangi bir metin aksine karar alınmadıkça dağıtım tarihinden itibaren kırksekiz saat geçmeden görüşülemez.

Bu süre geçmeden gündeme alınması, gündemdeki Kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işlerden birine öncelik verilerek bu kısmın ilk sırasına geçirilmesi, Hükümet veya Esas Komis-

yon tarafından gerekçeli olarak Genel Kuruldan istenebilir. Bu takdirde, Genel Kurul, işaret oyuyla karar verir.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen sayın üyeler?.. Yok. Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tebrik, Teşekkür ve Temenniler:

MADDE 51. — Tebrik, teşekkür, takdir ve temenni gibi hususlara dair yazılar ve telgraflar ilan tahtasına asılır. Bunlardan Genel Kurulun bilgisine sunulacakları Başkan takdir eder.

Genel Kurulun saygı duruşunu gerektirecek hal-ler ve süreleri Başkanca takdir olunur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üyeler?.. Yok. Maddeyi aynen oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Toplantı Günleri:

MADDE 52. — Resmi tatile rastlamadığı takdirde, Danışma Meclisi Genel Kurulu Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe günleri saat 14.00'den 19.00'a kadar toplanır.

Başkanın veya beş üyenin önerisi üzerine Genel Kurul, toplantı gün ve saatlerini değiştirebileceği gibi, diğer günlerde de toplantı yapılmasına karar verebilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz almak isteyen sayın üyeler?.. Yok. Maddeyi aynen oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşimin Açılması ve Kapanması:

MADDE 53. — Başkan oturumu saatinde açar ve gerektiğinde kapatır. Oturumun devamınca Başkanlık makamı ve Divan Üyelikleri boş kalmaz.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşlarımız?.. Yok.

Önergeleri okutuyorum.

Danışma Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan İçtüzüğün 52 ve 53 ncü maddeleri, Millet Meclisi İçtüzüğünün 55 ve 56 ncü maddelerinden alınmıştır. Ancak, 52 nci maddedeki hüküm yeterli görülerek 53 ncü maddeye, Millet Meclisi İçtüzüğünün 56 ncü maddesinin ikinci fıkrasına benzer bir hüküm konulmamıştır.

Toplantı gün ve saatlerini değiştirmekle oturumun uzatılması aynı şeyler olmadığından, 53 ncü maddeye (Zorunlu hallerde o birleşim için geçerli olmak kaydıyla ve sona ermek üzere olan işlerin tamamlanması amacıyla oturumun uzatılmasına Genel

Kurulca karar verilebilir.) şeklinde bir fıkra eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Necmettin Narlıoğlu	Adli Onmuş
Hamdi Özer	Mehmet Kanat
Tülay Öney	Fikri Devrimsel
Enis Muratoğlu	Serdar Kurtoğlu
Yılmaz Özman	Avni Müftüoğlu

Danışma Meclisi Başkanlığına

Yeni İçtüzük taslağında madde 53'de «Başkan oturumu saatinde açar ve gerektiğinde kapatır.» den-
dikten sonra o birleşimde görüşülmeden kalan hu-
susların ne zaman görüşüleceğine ait bir açıklık yok-
tur,

Bu itibarla bu maddenin altına (Eski İçtüzük
madde 56'da olduğu gibi) «Başkan, oturumu kapa-
tırken gündemde bulunan hususlardan hangilerinin
gelecek birleşimde veya birleşimlerde görüşüleceğini
Genel Kurula bildirir. Bu husus ayrıca ilan tahta-
sında ilan edilir.» fıkrasının ikinci fıkra olarak mad-
de 53 altına eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Paşa Sarioğlu	Fikri Devrimsel
Ayhan Fırat	Necdet Geboloğlu
Rıfat Bayazıt	Bekir Sami Daçe
Kamer Genç	Ahmet Sarp
Zeki Yıldırım	Turgut Yeğenağa
Abdurrahman Yılmaz	Ahmet Samsunlu

BAŞKAN — Önergeler üzerinde görüşmek iste-
yen sayın üyeler?..

Buyurun Sayın Narlıoğlu.

NECMETTİN NARLIOĞLU — Sayın Başkan,
Kurucu Meclisin sayın üyeleri;

53 ncü maddede daha önce aldığımız karar gere-
ğince saat 14.00'de başlamak ve saat 19.00'da bit-
mek üzere oturum açılacak ve kapanacaktır. Yalnız,
öyle konular oluyor ki, saat 19.00'da bitmiyor ama,
yarım saat veya bir saat daha çalışmak suretiyle bi-
tebilecek durumda oluyor.

Bu Meclisin teamülü benim tecrübelerime göre
böyle devam etmiştir ve o konu için belli bir süre
olmamak kaydıyla o konunun bitmesi için karar alı-
nagelmıştır. Bu teklifimiz, bunu sağlama yönünde-
dir. Vaktinizi almak istemiyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Başka söz isteyen üye?.. Yok,

Komisyonumuzun görüşü?..

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Efendim, müsaade ederseniz bu

husustaki Komisyon görüşünü kâtip arkadaşımız arz
edeceklerdir.

BAŞKAN — Hay hay, buyurun efendim.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYONU KÂTİBİ
KÂZİM ÖZTÜRK — Sayın Başkan, Raporda da
bahsedildiği gibi, Tüzük taslağına esas alınan tüzük-
ler, Millet Meclisi ve Senato Tüzüğü de dahil olmak
üzere, bunlar Danışma Meclisi için hazırlanırken
Meclisimize lazım olan hususlar alınmış ve yeni hü-
kümler getirilmiştir.

Sözü edilen ve bitmek üzere bulunan bir kanu-
nun görüşülmesi veya ertesi gün görüşülecek konu-
ların bildirilmesi siyasi parti mücadelelerinin Meclis-
te bir kısım gündem maddelerini üyelerin dikkatin-
den kaçırmamak amacına yönelik idi. Gündeme ge-
len konular sırası ile görüşülecek, böyle bir şey bah-
se konu olmadığı için Meclisimizde bu hükmün alın-
masına gerek görülmemiştir.

Kaldığı, bir evvelki maddede toplantı günleri ve
saatlerini değiştirme yöntemleri de tespit edilmiştir.
Bu nedenle sözü geçen hükmün maddeye alınmasına
gerek yoktur.

Arz ederim.

BAŞKAN — Şu halde, önergelerin dikkate alınıp
alınmaması hususunu oylarınıza sunacağım. Tekrar
okutuyorum.

(Necmettin Narlıoğlu ve dokuz arkadaşının öner-
gesi tekrar okundu).

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Dikkate
alınmasını kabul edenler... Alınmamasını kabul
edenler..... Dikkate alınmayacaktır.

(Paşa Sarioğlu ve 11 arkadaşının önergesi tekrar
okundu)

BAŞKAN — Önergenin dikkate alınmasını ka-
bul edenler... Alınmamasını kabul edenler... Dik-
kate alınmamıştır.

53 ncü maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul
edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kıyafet

MADDE 54. — Başkanlık kürsüsünde Başkan,
beyaz kelebek kıyafet ve siyah yelek üstüne siyah
frak giyer. Görevli Divan Üyeleri de, koyu renk
elbise giyerler.

Genel Kurul salonunda yer alan Danışma Mec-
lisi Üyeleri, Bakanlar ve diğer kamu personeli ce-
ket giymek ve kravat takmak zorundadırlar. Bayan-
lar tayyör giyerler.

Görevlilerin kıyafeti Başkanlık Divanınca tespit
edilir.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz isteyen sayın üyeler?.. Yok. Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yoklama

MADDE 55. — Danışma Meclisi, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Başkan birleşimi açtıktan sonra çoğunlukta tereddüde düşerse ad okuyarak yoklama yapar.

Görüşmeler sırasında işaretle oylamaya geçilirken, beş üye ayağa kalkmak veya önerge vermek suretiyle yoklama yapılmasını isteyebilir.

Yoklama sonucunda, üye tamsayısının salt çoğunluğu olmadığı anlaşılırsa, oturum en geç bir saat sonraya ertelenebilir. Bu oturumda da toplantı yeter sayısı yoksa, birleşim kapatılır.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen? Sayın Üye Yok. Maddeyi aynen oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçen tutanak hakkında konuşma.

MADDE 56. — Bir üye veya Bakan kendisine ait olup geçen birleşim tutanağında yer alan bir beyanın düzeltilmesi hakkında söz isterse, Başkan, beş dakikayı geçmemek üzere söz verir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye?.. Buyurun Sayın Ayanoğlu.

NURETTİN AYANOĞLU — Sayın Başkan; maddede geçen «Bir üye veya Bakan kendisine ait olup geçen birleşim...» deniyor. Bunun yerine Sayın Komisyon tensip buyururlarsa, «bir önceki birleşim...» şeklinde düzeltilmesini teklif ediyorum. Çünkü, «geçen birleşim» daha arkadaki birleşimleri de kapsıyor.

Bu konuyu Sayın Komisyonun tezekkür etmesini rica ediyorum.

BAŞKAN — Evet, teşekkür ederim.

Buyurun efendim.

MAHMUT AKIKILIÇ — Sayın Başkan, Muhterem Üyeler;

Burada «geçen tutanak» hakkında acaba neden kendisi ile ilgili husus hakkında söz sorma ya da konuşma hakkına sahiptir. Ola ki, bir önce yanlış bir karar almışsak onun üzerinde tekriri müzakere teklifinde bulunmak veya zapt'ı sabık hakkında beyanda bulunmak acaba buraya mı girer, yoksa başka bir maddesi var mıdır? Komisyondan öğrenmek istedim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Komisyon.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Efendim; tekriri müzakere diye bir şey yok ve olmasında da çok büyük sakıncalar vardır. Bu madde böyle bir madde değil. Bu, bir üyenin veya bir Bakanın burada bir kanun tasarısı veya teklifi görüşülürken ifade ettiği bir sözü zapta yanlış geçmesi üzerine onlara tanınan bir tashih hakkından ibarettir.

Sayın Ayanoğlu'nun teklifi çok yerindedir. «Bir üye veya bakan kendisine ait olup geçen birleşim» değil, «bir önceki birleşim» tutanağında olmasında yarar vardır. Katılıyoruz. Bu bir redaksiyondur. Komisyona iadesi söz konusu değildir.

BAŞKAN — Sayın üyeler; bu maddeyi, «geçen» yerine, «bir önceki» kelimelerini koymak suretiyle...

AKİF ERGİNAY — Sayın Başkan, müsaadenizle...

BAŞKAN — Buyurun efendim.

AKİF ERGİNAY — Efendim, «bir önceki» denildiği takdirde, ilgilinin Türkiye'de bulunmaması, hasta olması, şu veya bu şekilde gelemeyecek durumda olması halinde bu hakkı zail olacaktır. Ben eğer yanlış anlamıyorsam.

«Geçen» demekle geçmiş olan bir zamanda, yani seneler geçmiş olması manasına gelmez, «bir evvelki» olması işi tahdit ediyor; ama iki, üç celse önce olursa, pekala kendisinin o hakkını kullanmasına mani yoktur tabii.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Komisyon.

İÇTÜZÜK GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ

İSMAİL ARAR — Efendim; gecikmiş olarak bir yanlışlık vuku bulduğuna ıttıla kesbederler de konuşmak isterlerse, onun da yolu gündem dışı yoldur; ama bu şekilde olmasında fayda var. Sayın Nurettin Ayanoğlu'nun teklifi doğrudur.

BAŞKAN — «Bir önceki» kelimelerini ilave etmek suretiyle maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Üyeler; vaktimiz tamamlanmıştır.

Yarın saat 09,30'da toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 18.55